

HRVATSKA VETERINARSKA KOMORA

2016.
24/5-6

UDK 619 • ISSN 1330-2124

HRVATSKI VETERINARSKI UJESNIK

This title
is indexed in

CAB Abstracts

UPISNINA U HVK

OBVEZA PLAĆANJA ČLANARINE HVK

LICENCIJA HVK

Cijenjeni,

Želimo Vas podsjetiti na obvezu plaćanja članarine Hrvatskoj veterinarskoj komori.

Radi lakšeg vođenja naših evidencija dogovorite obročnu otplatu mjesečnom obustavom od plaća. Obustave od plaća za obvezu članarine mogu biti mjesečne (12x50 kn), dvomjesečne (6x100 kn) ili četveromjesečne (3x200 kn).

Spremni smo Vam prema dogovoru poslati i uplatnice za skupnu uplatu (članarina HVK i upisnine u HVK oslobođene su PDV-a).

UPISNINA - potrebno nas je izvijestiti o svakoj promjeni broja djelatnika u vašoj organizaciji (odlazak u mirovinu, odlazak, zaposlenje novog radnika). Svaki veterinar - član HVK dobiva svoj članski broj. Za upis u članstvo HVK treba ispuniti Upitnik, uz popunu osobnih i općih podataka koji šaljemo na vaš upit.

LICENCIJA - veterinari koji nisu članovi HVK, ili nisu podmirili obveze plaćanja članarine HVK neće moći dobiti licenciju za rad u Republici Hrvatskoj.

Licencija je propisana - Zakonom o veterinarstvu (NN, 82/2013, 148/2013), te Pravilnikom o uvjetima i postupku izdavanja, produljivanja i oduzimanja odobrenja za rad veterinara (licencije) (NN 2/2010, 33/2013).

HVK članovima koji ne plaćaju članarinu duže od 2 godine neće dostavljati besplatni primjerak Hrvatskog veterinarskog vjesnika.

Upute i daljnja pojašnjenja možete dobiti u HVK - tel. 01/2441-021 (tajnik HVK) ili tel.: 01/2441-009 (poslovna tajnica) ili tel. 01/2440-317, fax: 01/2441-068 (računovodstvo).

NAČIN UPLETE UPISNINE I ČLANARINE HVK 2016. UPISNINA

Na temelju čl. 127. st. 3. Zakona o veterinarstvu (NN 82/2013, 148/2013) članstvo u HVK je obvezno. Poslove veterinarske djelatnosti mogu obavljati samo veterinari uz odobrenje za rad (licenciju), koju daje HVK na vrijeme od 5 godina, sukladno čl. 126. st. 3. i čl. 129. st. 1. Zakona o veterinarstvu.

Na utemeljiteljskoj sjednici Izvršnog odbora HVK, održanoj 12. 11. 1997., donesena je Odluka o visini upisnine i članarine od 1. 12. 1997., što se ne mijenja ni u 2016. godini.

**Upisnina iznosi 1.000,00 kn i plaća se na
IBAN: HR8623600001101250492
(Zagrebačka banka),**

poziv na broj 169 - broj članske iskaznice HVK (ako je poznat).

Upisnina se može plaćati u ratama (najviše 10 rata).

Uz ispunjen Upitnik temeljem kojeg se obavlja upis (dobiva se u Komori), potrebno je poslati i kopiju uplate (virmana) iz koje je vidljivo za koga je uplata izvršena.

Obvezno upisati naziv i adresu poslodavca!

Umirovljenici su oslobođeni plaćanja upisnine.

Nezaposleni su dužni platiti upisninu kada se zaposle.

MOLIMO VAS DA NALOG ZA PLAĆANJE ISPUNITE OVAKO:

UNIVERZALNI NALOG ZA PLAĆANJE	
PLATITELJ (naziv i adresa):	IBAN ili broj računa plaćatelja: <input type="text"/>
	Model: <input type="text"/> Poziv na broj plaćatelja: <input type="text"/>
IBAN ili broj računa primaoca: HR8623600001101250492	Model: <input type="text"/> Poziv na broj primaoca: <input type="text"/>
PRIMATELJ (naziv i adresa):	Šifra namjene: <input type="text"/> Opis plaćanja: UPISNINA U HVK
HRVATSKA VETERINARSKA KOMORA Zagreb	Datum izvršenja: <input type="text"/>
BIC ili naziv banke primaoca: <input type="text"/> Primatelj (osoba): <input type="text"/> Pošta: <input type="text"/> Počet korisnika PU: <input type="text"/> Potpis korisnika PU: <input type="text"/>	
Valuta: <input type="text"/> Troškovi: <input type="text"/>	

ČLANARINA

Članarina za zaposlene veterinare iznosi **600,00 kn godišnje**, a može se plaćati jednokratno, dvokratno (2 x 300,00), tromjesečno (3 x 200,00) ili **50,00 kn mjesečno** na

IBAN: HR8623600001101250492 ,

poziv na broj odobrenja 555 - broj članske iskaznice HVK.

Članarina je za umirovljene veterinare **45,00 kn godišnje**

Kopiju uplate i popis poslati na adresu HVK, Heinzelova 55, Zagreb, ili na tel.: 01/2441-009, tj. fax: 01/2441-068.

Nezaposleni su oslobođeni plaćanja članarine do zaposlenja.

MOLIMO VAS DA NALOG ZA PLAĆANJE ISPUNITE OVAKO:

UNIVERZALNI NALOG ZA PLAĆANJE	
PLATITELJ (naziv i adresa):	IBAN ili broj računa plaćatelja: <input type="text"/>
	Model: <input type="text"/> Poziv na broj plaćatelja: <input type="text"/>
IBAN ili broj računa primaoca: HR8623600001101250492	Model: <input type="text"/> Poziv na broj primaoca: <input type="text"/>
PRIMATELJ (naziv i adresa):	Šifra namjene: <input type="text"/> Opis plaćanja: ČLANARINA HVK
HRVATSKA VETERINARSKA KOMORA Zagreb	Datum izvršenja: <input type="text"/>
BIC ili naziv banke primaoca: <input type="text"/> Primatelj (osoba): <input type="text"/> Pošta: <input type="text"/> Počet korisnika PU: <input type="text"/> Potpis korisnika PU: <input type="text"/>	
Valuta: <input type="text"/> Troškovi: <input type="text"/>	

Molimo Vas da obavijestite HVK u slučaju prestanka radnog odnosa doktora veterinarske medicine u Vašoj tvrtci (umirovljenje ili prestanak radnog odnosa), u slučaju smrti Vašeg djelatnika (bivšeg ili sadašnjeg) te u slučaju novog zaposlenja. Novozaposleni djelatnici trebaju ispuniti „Upitnik za upis“ (na web stranici: www.hvk.hr) te ga zajedno s uplatnicom poslati na fax, poštom ili emailom (hvk@hvk.hr).

HRVATSKA VETERINARSKA KOMORA

2016.
24/5-6

UDK 619 * ISSN 1330-2124

HRVATSKI VETERINARSKI UJESNIK

SADRŽAJ

HRVATSKA VETERINARSKA KOMORA

- Druga obavijest - 6. hrvatski veterinarski kongres s međunarodnim sudjelovanjem.....3
- Odluke Časnog suda HVK.12
- Novi članovi Hrvatske veterinarske komore20
- Popis objavljenih propisa.....20

VETERINARSKI FAKULTET U ZAGREBU

- Novi dekan Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, prof. dr. sc. Nenad Turk.....22
- Diplomirali - magistrirali - doktorirali na Veterinarskome fakultetu u Zagrebu27

ZNANSTVENI I STRUČNI SKUPOVI

- Dr. Atila Kos, nositelj priznanja, "Veterinar 2016. godine" Mađarske, Budimpešta, 26. veljače 2016.....29
- Veterinarski seminar male prakse. DDL ZAGREB d.o.o. / Merial / Royal Canin, Zagreb, 3. rujna 2016.....30

EX LIBRIS

- Doc. dr. sc. Nevijo Zdolec, „Fermented Meat Products: Health Aspects“32

VETERINARI U DIJASPORI

- Ivan Filipović i Ana Bach, Irska34

ZNANSTVENI I STRUČNI RADOVI

- Značaj i uloga veterinaru u daljinskom jahanju40
- Plahost pasa kao simptom hipotireoidizma47

PROVJERITE SVOJE ZNANJE

- Feokromocitom50

VETERINARSKA POVJESNICA

- Statut Paške općine iz 1433. g.54

IN MEMORIAM

- Akademik Slavko Cvetnić (1929. – 2016.).58

UPUTE SURADNICIMA

- Informativni dio HVV-a60
- Znanstveno-stručni dio HVV-a61

HRVATSKI VETERINARSKI UJESNIK

Kroatischer Veterinärmedizinischer Anzeiger
Croatian Veterinary Report

Izlazi 4 puta godišnje

Izdavači
Herausgeber
PublishersHrvatska veterinarska komora
Kroatische Tierärztekammer
Croatian Veterinary Association/Chamber
Heinzelova 55, 10000 Zagreb
R. Hrvatska
tel./faks 01/2441-021; 2441-009; 2440-317
e-mail: hvk@hvk.hr
Web stranica: <http://www.hvk.hr>
matični br. 3255034
IBAN: HR8623600001101250492 (ZG banka Zagreb)Veterinarski fakultet
Sveučilišta u Zagrebu
University of Zagreb
Faculty of Veterinary Medicine.
Heinzelova 55, 10000 Zagreb
tel. 01/2390-111, fax. 01/2441-390
OIB: 36389528408
Web stranica: <http://www.vef.unizg.hr>Glavni urednik
Hauptredakteur
Editor-in-ChiefDr. sc. Ivan Križek, dr. med. vet.
Gornjodravska obala 96, 31000 Osijek
Mob.: 098/9812-797, faks: 031/497-430
e-mail: hvv.urednik@gmail.comUrednici
Redakteure
EditorsProf. dr. sc. Petar Džaja
Dr. sc. Ivan Križek
Izv. prof. dr. sc. Krešimir SeverinUredništvo
Redaktion
Editorial BoardIvan Forgač, dr. med. vet., dr. sc. Saša Legen,
dr. sc. Anđelko Gašpar, prof. dr. sc. Tomislav Dobranić,
prof. dr. sc. Nenad Turk, prof. dr. sc. Darko Gereš,
prof. dr. sc. Ivan Bogut, doc. dr. sc. Jozo Grbavac,
dr. sc. Neven Rasinec, doc. dr. sc. Vlasta Herak-Perković,
mr. sc. Antun Tomac, mr. sc. Marijan Sabolić,
Zoran Juginović dr. med. vet., doc. dr. sc. Marko MatijevićStručni odbor
Fachrats
Professional BoardProf. dr. sc. Željko Grabarević, prof. dr. sc. Josip Kos,
prof. dr. sc. Emil Srebočan, prof. dr. sc. Vladimir Mrljak,
prof. dr. sc. Željko Pavičić, doc. dr. sc. Emil Gjurčević, izv.
prof. dr. sc. Tomislav Mašek, prof. dr. sc. Vesna DobranićLektori
Lektoren
LectorsŽeljana Klječanin Franić, prof. - hrvatski jezik
Janet Ann Tuškan, prof. - engleski jezikTisak
Druck
Printed byTiskara Zelina d.d.,
10380 Sv. I. Zelina, K. Krizmanić 1,
tel: 01/2060-370, fax: 01/2060-242
e-mail: info@tiskara-zelina.hrNaklada / Auflage
Number of Copies

2.450 primjeraka

Izvor fotografije za naslovnice: www.pixabay.com

Članovi HVK dobivaju časopis besplatno = Für Kammer-mitglieder kostenlos = The Croatian Veterinary Association members receive the journal free of charge (osim onih koji ne plaćaju redovito članarinu).

Godišnja pretplata = Jahresabonnement = Annual subscription - 100 kn - ž.r. 2360000-1101250492 Zagrebačka banka d. d. Zagreb poziv na br. 02 200-1. Inozemna pretplata s poštarinom = Im Ausland Jahre-sabonnement = Abroad, annual subscription - 32 eura.

Potpisani autori priloga sami odgovaraju za svoje stavove i iskazana mišljenja = Die unterzeichneten Autoren der Beiträge sind für eigene Stellungnahmen und vorgetragene Meinungen selbst verantwortlich = The signed authors bear the sole responsibility for their points of view and presented opinions.

OGLAŠAVANJE
U HRVATSKOME
VETERINARSKOME
VJESNIKU

Hrvatski veterinarski vjesnik izlazi kontinuirano već 24 godinu s trenutnom nakladom od 2.450 primjeraka. Dobivaju ga članovi Hrvatske veterinarske komore (HVK) besplatno na svoju kućnu adresu. Članstvo u Komori obvezatno je za sve veterinare koji obavljaju poslove veterinarske djelatnosti na području Republike Hrvatske. Članstvo u Komori dobrovoljno je za veterinare koji ne obavljaju veterinarsku djelatnost neposredno, koji obavljaju djelatnost izvan Republike Hrvatske, umirovljene veterinare i nezaposlene veterinare, veterinarske tehničare te veterinare iz inozemstva s prebivalištem ili bez prebivališta na području Republike Hrvatske. Članovi HVK su i djelatnici Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu kao i djelatnici Hrvatskoga veterinarskoga instituta.

Ako nabrojena čitalačka publika djelomično ili potpuno čini Vaše ciljno tržište, pozivamo Vas da kao jedan od načina promidžbe svojih proizvoda, usluga ili svoje tvrtke odaberete oglašavanje u Hrvatskome veterinarskome vjesniku.

Cjenik oglašavanja u HVV-u:

Crno-bijeli oglasi: 1/1 stranica 1.600,00 kn; 1/2 stranice 800,00 kn; 1/4 stranice 400,00 kn

Oglasi u boji: 1/1 stranica 2.800,00 kn; 1/2 stranice 1.400,00 kn; 1/4 stranice 700,00 kn.

Oglas u boji - korice: prednja strana 1/2 5.000,00 kn; 1/1 unutarnja strana (prednja ili stražnja) - 3.200,00 kn; 1/1 stražnja strana - 4.000,00 kn.

U spomenute cijene nije uključen PDV.

Ako oglašavate VMP, oglašavanje mora biti u skladu sa Zakonom o veterinarsko-medicinskim proizvodima (NN, 84/2008, 56/2013) i Pravilnikom o oglašavanju veterinarskomedicinskih proizvoda (NN, 146/09). Predračun za oglas ispostavit će Vam Ured stručne službe HVK te Vas molim da uz oglas pošaljete sve podatke o svojoj tvrtki nužne za R1 račun (naziv tvrtke, OIB, adresa). Za sve dodatne informacije upite pošaljite na e-poštu: hvv.urednik@gmail.com

Zahvaljujemo svim dosadašnjim kao i budućim oglašivačima koji će, vjerujem, pronaći interes za oglašavanje u najtražnijem veterinarskom časopisu.

6. Hrvatski Veterinarski Kongres

S MEĐUNARODNIM
SUDJELOVANJEM

od 26. do 29. listopada 2016.

DRUGA OBAVIJEST

MJESTO ODRŽAVANJA:

Grand Hotel 4 opatijska cvijeta
26. - 29. listopada 2016.

ORGANIZATORI

HRVATSKA VETERINARSKA KOMORA
VETERINARSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU
HRVATSKI VETERINARSKI INSTITUT

POD POKROVITELJSTVOM

Predsjednice Republike Hrvatske
Ministarstva poljoprivrede
Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta
Županije Primorsko-goranske

ORGANIZACIJSKI ODBOR:

Predsjednik: Ivan Forgač

Tajnik: Anđelko Gašpar

Članovi: Relja Beck, Željko Dasović, Tomislav Dobranić, Ivan Forgač, Anđelko Gašpar, Boris Habrun, Tomislav Kiš, Danimir Kolman, Lea Kreszinger, Josip Križanić, Saša Legen, Igor Marković, Zdenko Mužević, Ante Šarić, Nenad Turk

STRUČNI ODBOR:

Nikša Barišić, Tomislav Bedeković, Željko Cvetnić, Ivan Forgač, Anđelko Gašpar, Boris Habrun, Ivica Harapin, Tomislav Kiš, Lea Kreszinger, Igor Marković, Zoran Milas, Suzana Milinković Tur, Mario Mitak, Dražen Oraić, Marko Samardžija, Alen Slavica, Sanja Zanetti

POZDRAVNO PISMO:

Poštovane kolegice i kolege,

čast mi je i zadovoljstvo pozdraviti vas kao predsjednik organizacijskog odbora znanstveno-stručnog skupa "6. HRVATSKI VETERINARSKI KONGRES", koji će se održati od 26. do 29. listopada 2016. godine u Opatiji, Grand hotel 4 opatijska cvijeta, u organizaciji Hrvatske veterinarske komore, Veterinarskoga fakulteta i Hrvatskoga veterinarskog instituta, pod pokroviteljstvom Predsjednice Republike Hrvatske, Ministarstva poljoprivrede, Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta te Primorsko-goranske županije.

"6. HRVATSKI VETERINARSKI KONGRES" predstavlja najveći ovogodišnji skup doktora veterinarske medicine, okuplja stručnjake iz veterinarske velike i male prakse, veterinarskoga javnog zdravstva, stručnjake s područja znanosti i biomedicine te sve one koji izravno i neizravno surađuju s veterinarskom strukom, a sve u cilju unapređenja veterinarske struke i veterinarske znanosti u Republici Hrvatskoj.

Na ovogodišnjem kongresu putem uvodnih predavanja i deset sekcija raspravljat će se o temama iz područja kontrole zdravlja životinja, veterinarskoga javnog zdravstva i hrane za životinje, bolesti farmskih životinja, konja, egzotičnih i divljih životinja, nekomercijalnog i komercijalnog prometa kućnih ljubimaca, TRACES SUSTAV i certificiranje, dobrobiti životinja, neurologije malih životinja, rendgenske dijagnostike i kardiologije pasa. Također, u okviru poster-sekcije prikazat će se jedanaest znanstveno-stručnih radova.

Nadam se da navedene teme predstavljaju dobar razlog za dolazak na "6. HRVATSKI VETERINARSKI KONGRES" te da će svi sudionici svojim aktivnim sudjelovanjem u raspravama pridonijeti uspješnosti održavanja skupa te donošenja zaključaka koji će biti na korist i dobrobit veterinarske medicine i veterinarske struke u cjelini.

Na kraju, nadam se da će unatoč opsežnom programu skupa ostati dovoljno vremena za druženje i razmjenu dragocjenih iskustava, a sve to u lijepom ugođaju koji samo Opatija može pružiti.

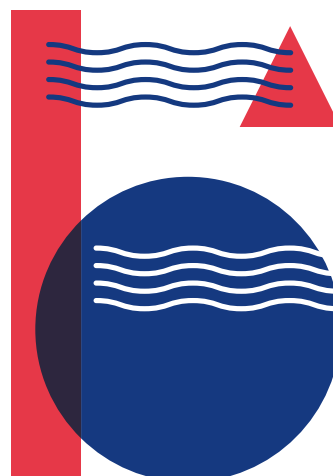
S poštovanjem!

PREDSJEDNIK ORGANIZACIJSKOG ODBORA
Ivan Forgač, dr. med. vet.

6. Hrvatski Veterinarski Kongres

S MEĐUNARODNIM
SUDJELOVANJEM

od 26. do 29. listopada 2016.

6. HRVATSKI VETERINARSKI KONGRES

1. DAN 26.10.2016., SRIJEDA

- 14:00 - 19:00 Dolazak i registracija sudionika
19:30 - 20:30 Domjenak dobrodošlice

2. DAN 27.10.2016., ČETVRTAK

9:00 - 9:30 SVEČANO OTVARANJE / POZDRAVNI GOVORI

- Riječ pokrovitelja**
Primorsko-goranska županija
Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta
Ministarstvo poljoprivrede
Predsjednica Republike Hrvatske

SEKCIJA 1 UVODNA RIJEČ

- 9:30 - 9:40 Uprava za veterinarstvo i sigurnost hrane - pomoćnik ministra, Tomislav Kiš, dr. med. vet.
9:40 - 9:50 Veterinarski fakultet - dekan prof. dr. sc. Nenad Turk
9:50 - 10:00 Hrvatski veterinarski institut - ravnatelj izv. prof. dr. sc. Boris Habrun
10:00 - 10:10 Hrvatska veterinarska komora - predsjednik Ivan Forgač, dr. med. vet.
10:10 - 10:30 SPONZORSKO PREDAVANJE I

10:30 - 11:00 Stanka uz kavu

SEKCIJA 2 AKTUALNE TEME

- 11:00 - 11:15 SPONZORSKO PREDAVANJE II
11:15 - 11:30 Bolest kvrgave kože - epidemiologija - Ljubo Barbić
11:30 - 11:45 Bolest kvrgave kože - dijagnostika - Tomislav Bedeković
11:45 - 12:00 Mjere kontrole bolesti kvrgave kože u Republici Hrvatskoj u 2016. godini - Ljupka Maltar
12:00 - 12:15 PVS - globalni program OIE-a za postizanje međunarodnih standarda u radu nacionalnih veterinarskih službi - Nikša Barišić
12:15 - 12:30 Mjesto, uloga i položaj veterinarskih tehničara u suvremenom veterinarstvu - Damir Agičić, Petar Džaja, Krešimir Severin
12:30 - 12:45 Veterinarska farmakovigilancija - praćenje sigurnosti primjene veterinarsko-medicinskih proizvoda - Hrvoje Pavasović, Jelena Šuran, Frane Božić
12:45 - 13:00 Krivotvoreni veterinarsko-medicinski proizvodi - Svjetlana Terzić, Ksenija Šandor, Miroslav Andrišić, Irena Žarković, Anja Vujnović
13:00 - 13:15 Osiguranja u veterinarskoj djelatnosti - Andrija Stojanović
13:15 - 13:45 Rasprava

13:45 - 15:30 Pauza za ručak

SEKCIJA 3 NEUROLOGIJA - Holger Volk (UK)

- 11:00 - 11:45 Neurološki pregled
11:45 - 12:30 Klinički pristup u modernoj neurologiji
13:00 - 13:45 Jin/Jang u kliničkom pristupu i tretmanu epilepsije
15:00 - 15:45 Rock'n'roll - problemi vestibularnog sustava
15:45 - 16:30 Klimav ili šepav
16:30 - 17:15 Hitna stanja - samo bez panike

SEKCIJA 4 VETERINARSKO JAVNO ZDRAVSTVO I HRANA ZA ŽIVOTINJE

- 15:15 - 15:30 Novine pri registraciji i odobravanju objekata u poslovanju s hranom te primjena mjera prilagodbe zahtjevima propisa o hrani životinjskog podrijetla - *Snježana Lugarić*
- 15:30 - 15:45 Praćenje zoonoza, zajednička zadaća humane i veterinarske medicine - *Brigita Hengl, Andrea Gross-Bošković, Tomislav Kiš, Iva Pem-Novosel, Estella Prukner-Radovčić*
- 15:45 - 16:00 Pojavnost i karakterizacija bakterije *Listeria monocytogenes* u uzorcima hrane životinjskog podrijetla - *Andrea Humski, Dora Stojević, Marina Mikulić, Irena Reil, Natalija Knežević*
- 16:00 - 16:15 Značaj ehonokoze u javnom zdravstvu - *Anamarija Pejnovic, Bela Njari*
- 16:15 - 16:30 *Toxoplasma gondii* kao javnozdravstveni problem - *Perica Biljana, Bela Njari*
- 16:30 - 16:45 Zdravstvena ispravnost mesnih proizvoda u pogledu sadržaja aditiva nitrata i nitrita tijekom 2015. i 2016. godine - *Ana Vulić, Tina Lešić, Jelka Pleadin*
- 16:45 - 17:00 Sigurnost hrane u ovisnosti o uvjetima transporta i pohrane - *Lidija Kozačinski, Andrea Gross Bošković, Brigita Hengl, Bela Njari*

17:00 - 17:15 Stanka uz kavu

- 17:15 - 17:30 Praćenje mikrobiološke kakvoće živih školjkaša na proizvodnim područjima i područjima za ponovno polaganje živih školjkaša u okviru provedbe službenih kontrola te promjene propisanih uvjeta glede popratne dokumentacije u prometu živih školjkaša - *Sanja Zanetti*
- 17:30 - 17:45 Novosti vezane uz sirovo mlijeko namijenjeno javnoj potrošnji - *Zrinka Dugonjić*
- 17:45 - 18:00 Epidemiološke značajke mastitisa krava u razdoblju od 1996-2015 - *Miroslav Benić, Luka Cvetnić, Gordan Kompes, Željko Cvetnić, Boris Habrun*
- 18:00 - 18:10 Nalaz patogenih bakterija i bakterija kvarenja u mlijeku iz mljekomata - *Nevijo Zdolec, Vesna Dobranić, Ivana Filipović, Nataša Mikulec*
- 18:10 - 18:20 Prikaz rezultata bakteriološke pretrage uzoraka mlijeka iz mljekomata u Zagrebu - *Lana Kasumović, Bela Njari*
- 18:20 - 18:30 Isparljive aromatske materije kao parametri kvaliteta livanjskog i travničkog sira - *Amina Hrković-Porobija, Aida Hodžić, Roger Abrahamsen, Čazim Crnkić, Zlatan Sarić, Marina Krvavica*
- 18:30 - 18:45 Sigurnost hrane za životinje - *Jasna Matičić*
- 18:45 - 19:00 Procjena mikrobiološke kvalitete krmiva i krmnih smjesa VDLUFA metodom (*Microbiological quality assessment of feed by vdlufa METHOD*) - *Manuela Zadravec i M. Mitak*
- 19:00 - 19:10 Pojavnost mikrotoksina u krmivima i krmnim smjesama s hrvatskih farmi tijekom razdoblja 2010.-2016. godine" - *Jelka Pleadin, Ana Vulić, Nina Kudumija, Tina Lešić, Manuela Zadravec, Jasna Matičić, Mario Mitak*
- 19:10 - 19:25 Linija razdvajanja propisa o nusproizvodima od drugog zakonodavstva - uporaba nusproizvoda u hrani za životinje - *Vlatka Tomašić, Alen Petričević*
- 19:25 - 19:45 Rasprava

SEKCIJA 5 NEKOMERCIJALNI I KOMERCIJALNI PROMET KUĆNIH LJUBIMACA - RADIONICA

- 17:15 - 18:45 Nekomercijalni i komercijalni promet kućnih ljubimaca (radionica) - *Siniša Mandek*

20:30 Svečana večera - Hotel Royal**3. DAN 28. 10. 2016., PETAK**

- SEKCIJA 6 KONTROLA ZDRAVLJA ŽIVOTINJA, FARMSKE ŽIVOTINJE I KONJI, DIVLJE I EGZOTIČNE ŽIVOTINJE
- 9:00 - 9:15 Primjena informacijskog sustava (WAHIS) svjetske organizacije za zdravlje životinja (OIE) u svrhu praćenja pojave i kretanja bolesti životinja u zemljama svijeta - *Tihana Miškić*
- 9:15 - 9:30 Krizni planovi i suzbijanje prijetećih zaraznih bolesti - *Damir Agičić, Petar Džaja, Krešimir Severin*
- 9:30 - 9:40 Aktivni nadzor bjesnoće u šišmiša – bitan faktor za procjenu buduće prijetnje - *Ivana Šimić, Nina Lemo, Ivana Lojkić, Tomislav Bedeković*

- 9:40 - 9:50 Bakteriološke metode detekcije *Listeria spp.* i prevalencija *Listeria monocytogenes* iz uzoraka dostavljenih po pobačaju domaćih papkara u razdoblju 2008.-2016. - Tomislav Sukalić, Ana Končurat, Ivica Pavljak, Jadranka Jurmanović, Ivana Lohman Janković
- 9:50 - 10:00 Pojavnost protutijela za bakteriju *Leptospira spp.* u divljih i domaćih mesojeda na području kontinentalne Hrvatske - Alen Slavica, Zoran Milas, Zrinka Štritof, Dean Konjević, Zdravko Janicki, Krešimir Severin, Danko Deždek, Vilim Starešina, Magda Sindičić, Nenad Turk
- 10:00 - 10:15 Epidemijski proljev svinja: nova prijetnja hrvatskom svinjogojstvu? - Dragan Brnić, Besi Roić, Andreja Jungić, Tomislav Bedeković
- 10:15 - 10:30 Program nadzora hepatitisa E u domaćih i divljih svinja – zašto ga provodimo? - Lorena Jemeršić, Ljupka Maltar, Jelena Prpić, Tomislav Keros, Ivana Lohman Janković, Tomislav Kiš
- 10:30 - 10:45 Rasprava

10:45 - 11:00 **Stanka uz kavu**

- 11:00 - 11:15 Dijagnostika i kontrola digitalnog dermatitisa na farmama mliječnih krava - Josip Kos, Ozren Smolec, Berislav Radišić, Bojan Toholj, Milenko Stevančević, Plamen Trojačanec
- 11:15 - 11:25 Perzistentni urachus kod ždrebeta - prikaz slučaja - Darko Capak, Agata Kučko, Darko Grden, Branimir Škrlin, Hrvoje Capak, Berislav Radišić, Nika Brkljača Bottegaro
- 11:25 - 11:35 Prijelom nadlaktične kosti kod lipicanskog konja - prikaz slučaja - Darko Capak, Ana Kajmić, Agata Kučko, Doroteja Huber, Andrea Gudan Kurilj, Hrvoje Capak, Nika Brkljača Bottegaro
- 11:35 - 11:45 Bolesti kože izvornih pasmina ovaca na jadranskim otocima - Antun Kostelić, Albert Marinculić, Relja Beck, Tomislav Kiš, Petra Bagović
- 11:45 - 11:55 Utjecaj egzogenog melatonina na standardne pokazatelje kakvoće sjemena jarčeva izvan rasplodne sezone - Ivona Žura Žaja, Anja Ognjenović, Velimir Berta, Suzana Milinković-Tur, Vladimir Nazansky, Igor Nazansky, Hrvoje Valpotić, Branimira Špoljarić, Silvijo Vince
- 11:55 - 12:10 Anaplazmoze domaćih i divljih životinja te kućnih ljubimaca u Republici Hrvatskoj - Relja Beck, Nikica Šprem, Ana Beck, Doroteja Huber, Krunoslav Pintur, Sanja Duvnjak, Irena Reil, Miroslav Pilat, Damir Lukačević, Danko Deždek
- 12:10 - 12:25 Krpelji Dalmacije i njihov vektorski potencijal - Beck Relja, Bosnić Sanja, Brezak Renata, Šarić Tomislav, Antun Kostelić, Lohman Janković Ivana
- 12:25 - 12:35 Prvi nalaz trakavice *Echinococcus multilocularis* u RH - Relja Beck, Željko Mihaljević, Renata Brezak, Sanja Bosnić, Ivana Lohman Janković, Peter Deplazes
- 12:35 - 12:45 Utjecaj okolišnih čimbenika na pojavnost fascioloidoze na području lovišta "PODUNAVLJE - PODRAVLJE"- Dean Konjević, Miljenko Bujanić, Magda Sindičić, Mario Šimunović, Zdravko Janicki, Krešimir Severin, Dražen Degmečić, Krešimir Krapinec
- 12:45 - 13:05 *Chronic wasting disease* – prvo utvrđivanje bolesti u Europi - Branko Šoštarić, Karmen Branović Čakanić, Željko Mihaljević
- 13:05 - 13:15 Raznolikost mitohondrijske DNK divlje mačke u Hrvatskoj - Magda Sindičić, Mateja Jagić, Nikica Šprem, Vedran Slijepčević, Ratko Popović, Jelena Selanec, Dean Konjević
- 13:15 - 13:25 Paramiksoviroza u zmija - Jelena Prpić, Tomislav Keros, Maja Lang Balija, Dubravko Forčić, Lorena Jemeršić
- 13:25 - 13:35 Praćenje sezone parenja tetrijeba gluhana (*Tetrao urogallus*) – preliminarni rezultati - Bujanić Miljenko, Marko Bagarić, Ivica Križ, Dean Konjević
- 13:35 - 13:45 Prirodni preduvjeti za uspješan gospodarsko-socijalni razvoj - regija hrvatska Baranja - Zvonimir Tucak, Tatjana Tušek, Jozo Franjić, Davorin Taslidžić, Daniela Taslidžić-Herman, Marijana Ivanek-Martinčić, Mario Škrivanko, Marin Periškić, Vedran Nervo, Marica Lolić
- 13:45 - 14:00 Rasprava

13:45 - 15:30 **Pauza za ručak**

SEKCIJA 7 TRACES SUSTAV I CERTIFICIRANJE - RADIONICA

- 9:00 - 10:45 Primjena TRACES sustava u međunarodnom prometu (radionica) - Vjekoslav Ricov, Nikolina Grizelj
- 10:45 - 11:00 **Stanka uz kavu**
- 11:00 - 11:45 Primjena TRACES sustava u međunarodnom prometu (radionica) - Vjekoslav Ricov, Nikolina Grizelj

SEKCIJA 8 DOBROBIT ŽIVOTINJA

- 11:30 - 11:45 Procjena dobrobiti životinja na farmi mliječnih goveda prema *Welfare Quality* sustavu – zašto i kako? - *Tomislav Mikuš*
- 11:45 - 12:00 Zakonodavna osnova za zaštitu peradi za klanje tijekom prijevoza - *Andreja Mihaljević*
- 12:00 - 12:15 Trendovi edukacije u području dobrobiti životinja pri usmrćivanju te uloga i zadaci veterinara - *Bela Njari, Lidija Kozračinski, Tomislav Mikuš*
- 12:15 - 12:30 Nadstandardi u području dobrobiti životinja - *Ranka Šimić*
- 12:30 - 12:45 Zaštita životinja koje se koriste u znanstvene svrhe - *Branka Buković Šošić*
- 12:45 - 13:00 Načela etičnosti u radu s pokusnim životinjama - *Slavko Žužul, Kristina Matković, Mario Ostović, Željko Pavičić*
- 13:00 - 13:15 Osobitosti korištenja farmskih životinja u biomedicinskim istraživanjima i zaštita njihove dobrobiti - *Gordana Gregurić Gračner, Alenka Dovč, Marija Lipar, Branka Šeol, Damjan Gračner, Željko Pavičić*
- 13:15 - 13:45 Rasprava

13:45 - 15:30 Pauza za ručak

SEKCIJA 9 MALA PRAKSA

- 15:00 - 15:45 Animacel: Matične stanice - primjena u praksi malih životinja - *Gregor Majdič (SLO)*
- 15:45 - 16:00 Regenerativna veterinarska medicina – načela primjene mezenhimnih matičnih stanica - *Nina Krešić, Ivana Šimić, Ivana Lojkić, Tomislav Bedeković*
- 16:00 - 16:10 Utjecaj anestetika na temperaturu, krvni tlak i frekvenciju srca mačaka podvrgnutih kastraciji - *Biserka Zidar, Jasna Aladrović, Ljiljana Bedrica*
- 16:10 - 15:20 Septički šok - postmortalne sličnosti i razlike babezioze i leptospiroze pasa - *Ana Beck, Doroteja Huber, Silvio Špičić, Relja Beck*
- 16:20 - 16:30 Problemi s mokrenjem? Nije uvijek kriv cistitis! Tumori mokraćnog sustava pasa i mačaka - *Crnogaj, Martina, Iva Šmit, Ivana Kiš, Jelena Gotić, Iva Mayer, Nada Kučer, Gabrijela Jurkić Krsteska*
- 16:30 - 16:40 Klinički i laboratorijski parametri u pasa s hiperadrenokorticismom i urinarnim infekcijama - *Tea Dodig, Mirna Brkljačić, Marin Torti, Vesna Matijatko, Martina Crnogaj, Gabrijela Jurkić Krsteska, Ivana Kiš*
- 16:40 - 16:50 Pregled dijagnostike i uzroka ileusa u mačaka - *Hrvoje Capak, Vanda Prodan, Valentina Plichta, Zoran Vrbanac, Nika Brkljača Bottegaro, Darko Capak*
- 16:45 - 17:00 Rasprava

17:00 - 17:15 Stanka uz kavu

- 17:15 - 17:30 Plućni hemoragijski sindrom – novi klinički oblik leptospiroze u pasa - *Josipa Habuš, Zrinka Štritof, Branimir Škrln, Matko Perharić, Krešimir Martinković, Vladimir Stevanović, Suzana Hađina, Zoran Milas, Nenad Turk*
- 17:30 - 17:45 Filogenetska analiza sojeva parvovirusa pasa s područja Republike Hrvatske - *Ana Miljan, Marina Dabić, Ljubo Barbić, Suzana Hađina, Vilim Starešina, Vladimir Stevanović*
- 17:45 - 18:00 Herpesvirusni pobačaj u pasa, prikaz slučaja - *Koraljka Gracin, Martina Lojkić, Ljubo Barbić, Vladimir Stevanović*
- 18:00 - 18:15 Liječenje pasa oboljelih od malignog limfoma - iskustvo klinike - *Nada Kučer, Ines Jović, Mirna Brkljačić, Martina Crnogaj, Jelena Gotić, Gabrijela Jurkić Krsteska, Iva Šmit, Iva Mayer, Darko Grden, Karol Šimonji, Nikša Lemo, Ivana Kiš, Vesna Matijatko, Dalibor Potočnjak, Jadranka Foršek, Blanka Beer Ljubić, Dora Ivšić Škoda, Valerija Benko, Helena Tkalčević, Filip Pek, Renata Barić Rafaj*
- 18:15 - 18:30 Anemije u tvorova: prikaz slučajeva - *Filip Kaji, Gabrijela Jurkić Krsteska, Marin Torti, Iva Šmit, Vesna Matijatko*
- 18:30 - 18:45 Klinički pristup tvorvu s hipoglikemijom - *Gabrijela Jurkić Krsteska, Filip Kaji, Ivana Kiš, Martina Crnogaj, Mirna Brkljačić, Ines Jović*
- 18:45 - 19:00 Rasprava

SEKCIJA 10 MALA PRAKSA - RENDGENSKA DIJAGNOSTIKA U PASA - Branimir Škrlin (HR); Denis Novak (SRB)

Kako pronaći put kroz labirint: toraks, abdomen, koštani sustav?

9:00 - 9:40 Osnovni principi interpretacije RTG snimka pasa

9:40 - 10:20 Osnovni principi interpretacije RTG abdomena – normalna anatomija I. dio

10:20 - 11:00 Osnovni principi interpretacije RTG abdomena – normalna anatomija II. dio

11:00 - 11:30 **Stanka uz kavu**

11:30 - 13:00 Osnovni principi interpretacije RTG toraksa – normalna anatomija

13:00 - 14:00 Osnovni principi interpretacije RTG koštanog sustava – normalna anatomija

14:00 - 15:00 **Pauza za ručak**

15:00 - 18:00 Radionica – čitanje RTG snimaka, najčešća patologija abdomena, toraksa i skeleta

Diskusija kliničkih slučajeva (25 sudionika, podijeljenih u 5 grupa od po 5 sudionika; obrada pojedinih slučajeva iz prakse iz područja RTG dijagnostike (toraks, abdomen, koštani sustav)

Cilj: prepoznavanje važnosti pozicioniranja životinje i uporaba različitih projekcija, prepoznavanje najčešćih bolesti kod malih životinja, interpretacija rendgenograma

Sudionici mogu donijeti i svoje slučajeve iz prakse

4. DAN 29. 10. 2016., SUBOTA

WSAVA WSAVA CE DAY - David Connolly (UK)

9:00 - 9:45 Dijagnostika kardiovaskularnih bolesti u mačaka

9:45 - 10:30 Prognostički pokazatelji u mačaka s hipertrofičnom kardiomiopatijom

11:00 - 11:30 **Stanka uz kavu**

11:00 - 11:45 Utjecaj sistemskih bolesti na srce mačaka

11:45 - 12:30 Menadžment akutnog srčanog zatajenja u mačaka

12:30 - 13:15 Simptomi kašlja u pasa s degenerativnom bolesti mitralnih zalistaka - klinički izazov za kardiologa

13:15 - 15:00 **Pauza za ručak**

15:00 - 15:45 Menadžment kronične bolesti mitralnih zalistaka u pasa

15:45 - 16:30 Slučajevi iz prakse

SEKCIJA 12 POSTER SEKCIJA

- Dna analiza tragova s površine kokošjeg jajeta - Mateja Jurak, Daniel Špoljarić, Damir Mihelić, Gordan Mršić, Ksenija Vlahović, Martina Ratko, Mateja Lozančić, Maja Popović
- In vitro uzgoj limbalnih stanica porijeklom od pasa na nosaču od poliuretana s dodatkom 0,2 % titanijeva dioksida - Daniel Špoljarić, Luka Pajurin, Dina Jelenčić, Mirna Tominac Trcin, Dražen Vnuk, Darko Capak, Tugomir Karadjole, Ivana Kiš, Boris Pirkić, Budimir Mijović, Emilija Zdraveva, Gordan Mršić, Ksenija Vlahović, Maja Popović

- Standardne procjene ejakulata nerasta - *Anamarija Sluganović, Sara Strelec, Ivona Žura Žaja, Marko Samarđžija, Silvijo Vince, Dražen Đuričić, Jadranka Pejaković Hlede, Velimir Berta, Suzana Milinković-Tur*
- Edukacija - putem javnog zdravstva - o utjecaju antibiotika iz lijekova i hrane na zdravlje - *Petar Kralj, Natalija Uršulin-Trstenjak, Marijana Neuberg, Tomislav Meštović*
- Preliminarni rezultati aplikacije intramamarnе otopine propolisa (3 % i 5 %) u svrhu liječenje mastitisa na farmi mliječnih krava Krndija - *Iva Bačić, Nino Maćešić, Lada Radin, Jasna Aladrović, Krešimir Matanović, Tomislav Mašek, Diana Brozić, Miroslav Benić, Božo Radić, Jelena Šuran, Goran Bačić*
- Prikaz rezultata bakteriološke pretrage uzoraka mlijeka iz mljekomata u Zagrebu - *Lana Kasumovic, Bela Njari*
- Masnokiselinski sastav mlijeka krava u različitim fazama laktacije - *Daria Octenjak, Lana Vranković, Jasna Aladrović, Biserka Zidar, Zvonko Stojević*
- Proizvodnja paštete od janjećeg mesa - *Fabijan Barbić, Lidija Kozačinski, Bela Njari, Miljenko Šimpraga, Ana Shek-Vugrovečki, Željka Cvrtila*
- Policiklički aromatski ugljikovodici u dimljenim trajnim kobasicama iz domaćinstva - *Valerij Pažin, Vesna Šimunić Mežnarić, Teuta Tompić, Gordana Hajduk, Saša Legen, Nevijo Zdolec*
- Patološka analiza trigeminalnih ganglija miševa u sklopu istraživanja latencije herpesvirusne infekcije - *Sofija Džakula, Igor Jurak, Lidija Medven Zagradišnik, Andrea Guđan Kurilj, Ivan-Conrado Šoštarić-Zuckermann, Marko Hohšteter*
- Morfološki pokazatelji krvnih stanica komarče (*Sparus aurata L.*) u kaveznom uzgoju na Jadranu - *Nina Poljićak Milas, Matko Kardum, Petra Tadić, Kristina Matković, Ivan Župan, Tomislav Šarić, Suzana Tkalčić*

KOTIZACIJE I PRIJAVA NA SKUP

Rana kotizacija: do 10.10.2016.

Član HVK, CSAVS, FECAVA

HRK 850,00

Nečlan

HRK 950,00

Izlagač

HRK 450,00

Studenti, Umirovljenici, Osobe u pratnji

HRK 400,00

Kasna kotizacija: od 11.10.2016.

Član HVK, CSAVS, FECAVA

HRK 1.050,00

Nečlan

HRK 1.200,00

Izlagač

HRK 450,00

Studenti, Umirovljenici, Osobe u pratnji

HRK 400,00

Kotizacija uključuje:

Pristup svim predavanjima, domjenak dobrodošlice, kava pauze, kongresne materijale, potvrdu o sudjelovanju, bodove komore i pripadajuće poreze.

Način prijave:

Prijave se mogu izvršiti putem online obrasca koji se nalazi na web stranicama kongresa

<http://btravel.pro/hr/kongresi/2016/6-hrvatski-veterinarski-kongres/>

BODOVI:

Sudjelovanje na 6. Hrvatskom veterinarskom kongresu bit će vrednovano prema Statutu HVK-a i Pravilniku o stručnom usavršavanju doktora veterinarske medicine - aktivno sudjelovanje 6 bodova, pasivno 4 boda.

SLUŽBENI ORGANIZATOR KONGRESA:

BTRaVEL

Best Travel Solution

BTravel d.o.o.

Maksimirska 112A, HR - 10000 Zagreb

ID kod: HR-AB-01-080988210

Tel: +385 1 6666 855

Fax: + 385 1 6666 851

Web: www.btravel.pro

E-mail: mice@btravel.pro

HOTELSKI SMJEŠTAJ:

Poštovani, za rezervaciju smještaja za 6. HRVATSKI VETERINARSKI KONGRES, molimo Vas da direktno smještaj rezervirate na *web*-stranicama Milenij hotela

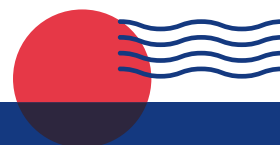
<http://www.milenijhoteli.com>

Da biste rezervirali smještaj po povlaštenoj cijeni kreiranoj samo za sudionike 6. HRVATSKOG VETERINARSKOG KONGRESA, molimo Vas da odaberete željeni datum dolaska i odlaska, te upišete Kôd **VET16**.

Prilikom rezervacije smještaja molimo Vas da rezervirate i sudjelovanje na svečanoj večeri 27. 10. Nadoplata za svečanu večeru za sudionike koji za uslugu smještaja izaberu polupansion i puni pansion iznosi 120,00 kn po osobi, a za sudionike koji imaju uslugu noćenje s doručkom nadoplata za svečanu večeru iznosi 160,00 kn po osobi.

Za sudionike koji bi htjeli produžiti svoj boravak u Hotelu nakon Kongresa, Hotel je pripremio posebnu ponudu za produženje boravka nakon 29. 10. 2016.: 499,00 kn po sobi i danu za 2 osobe na bazi polupansiona u Grand Hotelu 4 opatijska cvijeta, te prema raspoloživosti i kasniji *check out* u nedjelju do 16 h.

Molimo vas da rezervaciju smještaja za Kongres izvršite najkasnije do 14. 10. 2016.

Klasa: 322-01/16-01/059

Ur. broj: 312-16 -3

Zagreb, 13. svibnja 2016.

ČASNI SUD

Na osnovi članka 57. Statuta Hrvatske veterinarske komore ("Narodne novine" br. 77/2010) i članka 7. stavka 1. točka b. Pravilnika o stegovnom postupku i stegovnoj odgovornosti doktora veterinarske medicine, Časni sud Hrvatske veterinarske komore u vijeću sastavljenom od: mr. Grgo Rukavina, dr. med. vet. - predsjednik, Boris Belčić, dr. med. vet. - član i mr. Ninoslav Šemiga, dr. med. vet.- član, u predmetu koji se vodi temeljem Zahtjeva za provođenje stegovnog postupka, predsjednika Hrvatske veterinarske komore, Klasa: 322-017/16-01/059, ur. broj: 312-16-1, od 15. veljače 2016. godine, protiv: MARGE DOMES-ČAMAGAJEVAC, dr. med. vet., OIB: 64409006259, s mjestom prebivališta K. Zvonimira 9, Osijek, djelatnice i odgovorne osobe Veterinarske prakse Fury, Sunčana ulica 22, Osijek, nakon rasprave održane dana 13. svibnja 2016. godine, jednoglasno je donio sljedeću

ODLUKU

MARGA DOMES-ČAMAGAJEVAC, dr. med. vet., OIB: 64409006259, s mjestom prebivališta K. Zvonimira 9, Osijek, zaposlena u Veterinarskoj praksi Fury, Sunčana ulica 22, Osijek,

kriva je

- što je prema službenoj evidenciji zadužila 65 mikročipova za označavanje pasa koji nisu zatečeni u navedenoj ambulanti niti su upisani u Središnji upisnik pasa "Lysacan";
- što je izdala putovnicu za kućne ljubimce broj HR 191000001308144, bez da je navedena veterinarska praksa prenijela ovlaštenja na Margu Domes-Čamagajevac, dr. med. vet. kao odgovornu osobu, a što nije u skladu s odredbama Priloga III stavak 2. točka (a) Uredbe 576/2013;
- što je na prije navedenoj izdanoj putovnici za kućne ljubimce propustila folijom prelijepiti Dio III, a što nije u skladu s odredbama Dijela 2 Uredbe 577/2013;
- što na prije navedenoj izdanoj putovnici za kućne ljubimce, u dijelu IV, nije ispunila sve potrebne podatke o ovlaštenom veterinaru, a što nije u skladu s odredbama Dijela 2 Uredbe 577/2013;
- što na prije navedenoj izdanoj putovnici za kućne ljubimce, u Dijelu V nije ispunila podatke ovlaštenom veterinaru i nije navela datumom od kada vrijedi vakcinacija za bjesnoću, a što nije u skladu s Prilogom III. stavak 2. točke (a) i točke (e) Uredbe 576/2013;
- što je cijepila psa protiv bjesnoće, da isti nije imao 12 tjedana (oštenjen 05.02.2015. godine, cijepljen 01.04-2015.), a što nije u skladu s odredbama Priloga III stavak 2 točka (b) Uredbe 576/2013.,
- što nije postupila u skladu sa zakonskim odredbama koje su obvezne pri provedbi pojedinih javnih ovlasti cijepljenje pasa protiv bjesnoće, označavanja pasa, te vođenja evidencije o tome i izdavanje

putovnice za pse i mačke, koje su Veterinarskoj praksi Fury dodijeljene rješenjem Ministarstva poljoprivrede, Uprave za veterinarstvo i sigurnost hrane Klasa: UP/I-322-08/11-01/4, ur. broj: 525-06-1-0248/11-2, od 18. siječnja 2011. godine;

čime je kao djelatnica i odgovorna osoba u Veterinarskoj praksi Fury, počinila povredu etičkih načela iz članka 9. stavka 1. točke 4. i stavka 2. Pravilnika o časnom sudu i stegovnom postupku, a što predstavlja tešku povredu u obavljanju veterinarske djelatnosti iz članka 11. točka 13. navedenog Pravilnika te joj se stoga izriče stegovna mjera **javne opomene**, koja će se po konačnosti ove Odluke izvršiti njezinim dostavljanjem MARGI DOMES-ČAMAGAJEVAC, dr. med. vet., K. Zvonimira 9, Osijek, objavom u Hrvatskom veterinarskom vjesniku te oglašavanjem kroz 15 dana na oglasnoj ploči Hrvatske veterinarske komore.

Obrazloženje

Hrvatska veterinarska komora dana 20. srpnja 2015. godine, zaprimila je dopis Uprave za veterinarstvo i sigurnost hrane, Klasa: 023-01/15-01/132, ur. broj: 525-10/0249-15-2, od 10. srpnja 2015. godine, kojim se traži nadzor nad stručnim radom Marge Domes-Čamagajevac, dr. med. vet., djelatnice Veterinarske prakse Fury Osijek.

U prilogu navedenog dopisa dostavljena je sljedeća dokumentacija:

- zapisnik Ministarstva poljoprivrede, Uprave za veterinarstvo i sigurnost hrane, Sektora veterinarske inspekcije, Službe veterinarske inspekcije, Odjel-Veterinarski ured Osijek, Ispostava Osijek, klasa: 322-07/15-01/142, ur. broj: 525-10/0434-15-1, od 13. siječnja 2015. godine s pripadajućim optužnim prijedlogom;
- presuda Prekršajnog suda u Osijeku, broj: Pp 4 G 112/15-4, od 2. veljače 2015. godine;
- zapisnik Ministarstva poljoprivrede, Uprave za veterinarstvo i sigurnost hrane, Sektora veterinarske inspekcije, Službe veterinarske inspekcije, Odjel-Veterinarski ured Osijek, Ispostava Osijek, u Veterinarskoj praksi Fury, Sunčana ulica 22. Osijek, klasa: 322-07/15-01/2981, ur. broj: 525-10/0434-15-2, od 07.07.2015. godine;
- optužni prijedlog Ministarstva poljoprivrede, Uprave za veterinarstvo i sigurnost hrane, Sektora veterinarske inspekcije, Službe veterinarske inspekcije, Odjel-Veterinarski ured Osijek, Ispostava Osije klasa: 322-07/15-01/2981, ur. broj: 525-10/0434-15-4, od 13. srpnja 2015. godine;
- presuda Prekršajnog suda u Osijeku, broj: Pp 9 G 733/15-7, od 15. rujna 2015. godine.

Uvidom u navedeni dopis i navedenu pripadajuću dokumentaciju, predsjednik Hrvatske veterinarske komore utvrdio je da su od strane nadležne veterinarske inspekcije utvrđene sve činjenice i da nije potrebno obavljati dodatni nadzor nad stručnim radom te je dana 15. veljače 2016. godine podnio zahtjev za provođenje stegovnog postupka Klasa: 322-017/16-01/059, ur. broj: 312-16-1, protiv MARGE DOMES-ČAMAGAJEVAC dr. med. vet., djelatnice i odgovorne osobe Veterinarske prakse Fury, Sunčana ulica 22, Osijek, da je:

- na temelju provedenog izravnog inspekcijskog nadzora od strane nadležnog veterinarskog inspektora Ministarstva poljoprivrede, Uprave za veterinarstvo i sigurnost hrane, Sektora veterinarske inspekcije, Službe veterinarske inspekcije, Odjel-Veterinarski ured Osijek, Ispostava Osije, u Veterinarskoj praksi Fury, Sunčana ulica 22. Osijek, zapisnikom klasa: 322-07/15-01/142, ur. broj: 525-10/0434-15-1, od 13. siječnja 2015. godine, utvrđeno da je Veterinarska praksa Fury zadužila 65 mikročipova za označavanje pasa koji nisu zatečeni u navedenoj ambulanti niti su upisani u Središnji

upisnik pasa "Lysacan" (popis čipova nalazi se u navedenom zapisniku);

- zbog prije navedenog, nadležni veterinarski inspektor nadležnom sudu u Osijeku podnio je prekršajni nalog te je Prekršajni sud u Osijeku, donio presudu broj: Pp 4 G 112/15-4, od 2. veljače 2015. godine, kojom se Marga Domes Čamagajevac, dr. med. vet., proglašava krivom zbog neadekvatnog postupanja vezano za označavanje i upis pasa u službeni Središnji upisnik pasa (navedena presuda Prekršajnog suda u Osijeku nalazi se u prilogu zapisnika i njegov je sastavni dio);
- na temelju provedenog inspekcijskog nadzora od strane nadležnog veterinarskog inspektora Ministarstva poljoprivrede, Uprave za veterinarstvo i sigurnost hrane, Sektora veterinarske inspekcije, Službe veterinarske inspekcije, Odjel-Veterinarski ured Osijek, Ispostava Osijek, u Veterinarskoj praksi Fury, Sunčana ulica 22. Osijek, zapisnikom klasa: 322-07/15-01/2981, ur. broj: 525-10/0434-15-2, od 07.07.2015. godine utvrđeno sljedeće:
 - da je Marga Domes-Čamagajevac, dr. med. vet., zaposlenica Veterinarske praksa Fury Izdala putovnicu za kućne ljubimce broj HR 191000001308144 bez da je navedena veterinarska praksa prenijela ovlaštenja na Margu Domes - Čamagajevac, dr. med. vet. kao odgovornu osobu, a što nije u skladu s odredbama Priloga III stavak 2. točka (a) Uredbe 576/2013;
 - da je na prije navedenoj izdanoj putovnici za kućne ljubimce propustila prelijepiti folijom Dio III, što nije u skladu s odredbama Dijela 2 Uredbe 577/2013;
 - da na prije navedenoj izdanoj putovnici za kućne ljubimce, u dijelu IV, nije ispunila sve potrebne podatke o ovlaštenom veterinaru što nije u skladu s odredbama Dijela 2 Uredbe 577/2013;
 - da na prije navedenoj izdanoj putovnici za kućne ljubimce, u Dijelu V nije ispunila podatke ovlaštenom veterinaru i datumom od kada vrijedi vakcinacija za bjesnoću što nije u skladu s Prilogom III. stavak 2. točke (a) i točke (e) Uredbe 576/2013;
 - da je cijepila psa protiv bjesnoće, da isti nije imao 12 tjedana (oštećen 05.02.2015. godine, cijepljen 01.04-2015.), što nije u skladu s odredbama Priloga III stavak 2 točka (b) Uredbe 576/2013.,
- zbog protuzakonitog izdavanja navedene putovnice za kućne ljubimce nadležni veterinarski inspektor podnio zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka te da je nadležni Prekršajni sud u Osijeku, presudom broj: Pp 9 G733/15-7, od 15. rujna 2015. godine 1. okrivljenu Margu Domes-Čamagajevac, dr. med. vet., proglasio krivom za izdavanje navedene putovnice za kućne ljubimce suprotno odredbama Uredbe 576/2013 i 577/2013;
- iz prije navedenog utvrđeno da Veterinarska praksa Fury, Sunčana 22, Osijek nije postupila u skladu sa zakonskim odredbama koje su obvezne pri provedbi pojedinih javnih ovlasti cijepljenje pasa protiv bjesnoće, označavanja pasa, te vođenja evidencije o tome i izdavanje putovnice za pse i mačke, koje su joj dodijeljene po rješenju Ministarstva poljoprivrede, Uprave za veterinarstvo i sigurnost hrane Klasa: UP/I-322-08/11-01/4, ur. broj: 525-06-1-0248/11-2, od 18. siječnja 2011. godine;
- navedenim postupanjem nadležne veterinarske inspekcije i presudama nadležnog suda utvrđeno da je Marga Domes-Čamagajevac, dr. med. vet., djelatnica Veterinarske prakse Fury, počinila povredu etičkih načela iz članka 9. stavka 1. točke 4. i stavka 2. Pravilnika o časnom sudu i stegovnom postupku, a što predstavlja tešku povredu u obavljanju veterinarske djelatnosti opisane u članku 11. točka 13. navedenog Pravilnika.

Dana 13. svibnja 2016. godine održana je sjednica Časnoga suda, u gore navedenom vijeću, na kojoj je sudjelovala okrivljena Marga Domes Čamagajevac, te su izvedeni sljedeći dokazi:

- pročitan je navedeni zahtjev za pokretanje stegovnog postupka, ostala dokumentacija koja je Hrvatska veterinarska komora zaprimila uz dopis Uprave za veterinarstvo i sigurnost hrane, Klasa: 023-01/15-01/132, ur. broj:525-10/0249-15-2, od 10. srpnja 2015. godine, nije čitana s obzirom na

to da je ista dostavljena svim članovima Časnog suda te okrivljenoj Margi Domes Čamagajevac, dr. med. vet. te da su se svi tijekom rasprave izjasnili da su upoznati s pripadajućom dokumentacijom te da istu nije potrebno čitati;

- saslušana je okrivljena Marga Domes Čamagajevac, dr. med. vet., koja se očitavala da se osjeća krivom;
- provedena je rasprava i izvođenje dokaza vezano za utvrđivanje postojanja povreda etičkih načela i povreda u obavljanju veterinarske djelatnosti.

Razmatrajući svaki izvedeni dokaz zasebno i sve dokaze u njihovom ukupnom odnosu, svi prisutni članovi Časnog suda Hrvatske veterinarske komore, jednoglasno utvrđuju da je Marga Domes Čamagajevac, dr. med. vet., kao djelatnica i odgovorna osoba Veterinarske prakse Fury, počinila povredu etičkih načela iz članka 9. stavka 1. točke 4. i stavka 2. Pravilnika o časnom sudu i stegovnom postupku, a što predstavlja tešku povredu u obavljanju veterinarske djelatnosti opisane u članku 11. točka 13. navedenog Pravilnika te se primjereno težini povrede i okolnostima njezina počinjenja izriče stegovna mjera javne opomene, koja će se po konačnosti ove Odluke izvršiti njezinim dostavljanjem Margi Domes Čamagajevac, dr. med. vet., objavom u Hrvatskom veterinarskom vjesniku te oglašavanjem kroz 15 dana na oglasnoj ploči Hrvatske veterinarske komore.

Pouka o pravnom lijeku:

Protiv ove odluke može se podnijeti žalba. Žalba se podnosi Visokom časnom sudu Hrvatske veterinarske komore, Heinzelova 55, Zagreb, u roku od petnaest dana od njezine dostave.

PREDSJEDNIK ČASNOGA SUDA
mr. Grgo Rukavina, dr. med. vet.

15

Dostaviti:

Marga Domes-Čamagajevac, dr. med. vet., Kralja Zvonimira 9, 31 000 Osijek;
Ministarstvo poljoprivrede, Uprava za veterinarstvo i sigurnost hrane, Planinska 2a, 10 000 Zagreb;
Hrvatska veterinarska komora, n/p predsjednika, Ivana Forgača, dr. med. vet., Heinzelova 55, 10 000 Zagreb;
Članovima Časnog suda:

mr. Grgo Rukavina, dr. med. vet.
doc. dr. sc. Ana Beck, dr. med. vet.
Boris Belčić, dr. med. vet.
Dražen Zuković, dr. med. vet.
mr. Ninoslav Šemiga, dr. med. vet.

Pismohrana.

POTVRDA KONAČNOSTI ODLUKE

Utvrđuje se da je ova Odluka postala konačna dana 24. lipnja 2016. godine.

Klasa: 322-01/16-01/077
 Ur. broj: 312-16-10
 Zagreb, 10. lipnja 2016. godine

HRVATSKA VETERINARSKA KOMORA

ČASNI SUD

Na osnovi članka 57. Statuta Hrvatske veterinarske komore ("Narodne novine" br. 77/2010) i članka 7. stavka 1. točka b. Pravilnika o stegovnom postupku i stegovnoj odgovornosti doktora veterinarske medicine, Časni sud Hrvatske veterinarske komore u vijeću sastavljenom od: mr. sc. Grgo Rukavina, dr. med. vet. - predsjednik, doc. dr. sc. Ana Beck, dr. med. vet. - član, Boris Belčić, dr. med. vet. - član, mr. Ninoslav Šemiga, dr. med. vet. - član, Dražen Zuković, dr. med. vet. - član, u predmetu koji se vodi temeljem Zahtjeva za provođenje stegovnog postupka, predsjednika Hrvatske veterinarske komore, Klasa: 322-01/16-01/077, ur. broj: 312-16-7, od 2. svibnja 2016. godine, protiv Gorana Bobanovića Čolića, dr. med. vet., djelatnika i vlasnika Specijalističke veterinarske prakse za male životinje "BOBANOVIĆ", Kneza Domagoja 4, Dubrovnik, rođenog dana 29. srpnja 1960. godine, OIB: 80169061390, nakon rasprave održane dana 10. lipnja 2016. godine, jednoglasno je donio sljedeću

16

ODLUKU

Goran Bobanović Čolić, dr. med. vet., djelatnik i vlasnik Specijalističke veterinarske prakse za male životinje "BOBANOVIĆ", Kneza Domagoja 4, Dubrovnik, rođen dana 29. srpnja 1960. godine, OIB: 80169061390,

kriv je

- što je prema prijavi nadležnog veterinarskog inspektora Ministarstva poljoprivrede, Uprave za veterinarstvo i sigurnost hrane, Sektora veterinarske inspekcije, Služba veterinarske inspekcije, Odjel-Veterinarski ured Dubrovnik, Ispostava Dubrovnik, klasa:UP/I-322-07/15-10/1156, ur. broj: 525-10/0762-15-15, od 1. prosinca 2015. godine, u prilogu koje se nalazi "Ponuda za cijepjenje bjesnoće pasa Društva za zaštitu životinja Dubrovnik", Specijalističke veterinarske prakse za male životinje "BOBANOVIĆ", od 16. srpnja 2015. godine, kao djelatnik i vlasnik navedene specijalističke veterinarske ambulante, tvrtki SANITAT DUBROVNIK d.o.o. nudio cijepjenje pasa protiv bjesnoće po cijeni od 90,00 kn s uračunatim PDV-om, unatoč tom što je Cjenikom propisanih veterinarskih usluga u 2015. godini koje podmiruje posjednik, a koji je donio ministar poljoprivrede u skladu s Narodbom o mjerama zaštite životinja od zaraznih i nametničkih bolesti i njihovom financiranju u 2015. godini, određeno da je jedinična cijena cijepjenja pasa protiv bjesnoće s dehelmintizacijom 120,00 kn +PDV, odnosno da cijena s PDV-om iznosi 150,00 kn;
- što je prema očitovanju tvrtke Sanitat Dubrovnik d.o.o., broj:01-245/2-16, od 21. travnja 2016. godine, u prilogu kojeg se nalazi preslik računa Veterinarske ambulante Bobanović-Čolić, broj 8/3/2, od

10. prosinca 2015. godine, tvrtki Sanitat Dubrovnik d.o.o., za troškove cijepjenja-protiv bjesnoće, cijepjenja protiv zar. bolesti, za troškove mikročipiranja te troškove izdavanja putovnica za kućne ljubimce, za navedene pružene usluge obračunavao i naplatio navedene usluge po cijeni koje nisu u skladu s Cjenikom propisanih veterinarskih usluga u 2015. godini koje podmiruje posjednik, a koji je donio ministar poljoprivrede u skladu s Naredbom o mjerama zaštite životinja od zaraznih i namet-ničkih bolesti i njihovom financiranju u 2015. godini;

čime je kao djelatnik i odgovorna osoba u Specijalističke veterinarske prakse za male životinje "BOBA-NOVIĆ", prekršio etička načela propisana u članku 20. Kodeksa veterinarske etike, odnosno čime je počinio tešku povredu u obavljanju veterinarske djelatnosti propisanu člankom 11. stavkom 1. točkom 6. Pravilnika o časnom sudu i stegovnom postupku (Hrvatski veterinarski vjesnik br. 23/1/2015), **te mu se u skladu s odredbama članka 15. stavkom 3. navedenog Pravilnika izriče stegovna mjera ukora**, koja će se po konačnosti ove Odluke izvršiti njezinim dostavljanjem Goranu Bobanoviću Čolić, dr. med. vet., objavom u Hrvatskom veterinarskom vjesniku te oglašavanjem kroz 15 dana na oglasnoj ploči Hrvatske veterinarske komore.

O b r a z l o Ź e n j e

Hrvatska veterinarska komora dana 26. veljače 2016. godine, zaprimila je dopis veterinarskog inspektora Ministarstva poljoprivrede, Uprave za veterinarstvo i sigurnost hrane, Sektora veterinarske inspekcije, Služba veterinarske inspekcije, Odjel-Veterinarski ured Dubrovnik, Ispostava Dubrovnik, klasa:UP/I-322-07/15-10/1156, ur. broj: 525-10/0762-15-15, od 1. prosinca 2015. godine, u prilogu kojeg se nalazi dopis tvrtke SANITAT DUBROVNIK d.o.o., za komunalne djelatnosti Dubrovnik, od 9. listopada 2015. godine, upućen nadležnom veterinarskom inspektoru i "Ponuda za cijepjenje bjesnoće pasa Društva za zaštitu životinja Dubrovnik", Specijalističke veterinarske prakse za male životinje "BOBANOVIC", od 16. srpnja 2015. godine;

Predsjednik Hrvatske veterinarske komore, dopisom klasa:322-01/16-1/077, ur. broj: 378-16-2, od 29. veljače 2016. godine, od navedene specijalističke ambulante zatražio je pisano očitovanje na okolnosti iz navedenog dopisa nadležnog veterinarskog inspektora.

Dana 1. ožujka 2016. godine, Hrvatska veterinarska komora zaprimila je pisano očitovanje Gorana Bobanovića Čolića, dr. med. vet., od 11.03. 2016. godine, na prije navedeni dopis predsjednika Hrvatske veterinarske komore.

Također, predsjednik Hrvatske veterinarske komore, dopisom klasa:322-01/16-1/077, ur. broj: 312-16-6, od 7. travnja 2016. godine; od tvrtke Sanitat Dubrovnik d.o.o, zatražio je očitovanje u odnosu na obračun pružanja usluga cijepjenja pasa protiv bjesnoće od strane Specijalističke veterinarske prakse za male životinje "BOBANOVIC",

Tvrtka Sanitat Dubrovnik d.o.o., Hrvatskoj veterinarskoj komori dana 2. svibnja 2016. godine dostavila je očitovanje broj:01-245/2-16, od 21. travnja 2016. godine, u prilogu kojeg se nalazi preslik računa Veterinarske ambulante Bobanović-Čolić, broj 8/3/2, od 10. prosinca 2015. godine.

Dana 2. svibnja 2016., predsjednik Hrvatske veterinarske komore, dopisom Klasa: 322-01/16-01/077, Ur. broj: 312-16-7, Časnom sudu Hrvatske veterinarske komore podnio je zahtjev za pokretanje stegovnog postupka protiv Gorana Bobanovića Čolića, dr. med. vet., djelatnika i vlasnika Specijalističke veterinarske prakse za male životinje " BOBANOVIC", Kneza Domagoja 4, Dubrovnik, kojim se predlaže:

- da se pred naslovljenim Časnim sudom Hrvatske veterinarske komore održi rasprava;
- da se na raspravu pozove okrivljeni Goran Bobanović Čolić, dr. med. vet.;

- da se na raspravi pročita ovaj zahtjev za provođenje stegovnog postupka;
- da se na raspravi pročita dopis nadležnog veterinarskog inspektora Ministarstva poljoprivrede, Uprave za veterinarstvo i sigurnost hrane, Sektora veterinarske inspekcije, Služba veterinarske inspekcije, Odjel-Veterinarski ured Dubrovnik, Ispostava Dubrovnik, klasa:UP/I-322-07/15-10/1156, ur. broj: 525-10/0762-15-15, od 1. prosinca 2015. godine, u prilogu kojeg se nalazi dopis tvrtke SANITAT DUBROVNIK d.o.o., za komunalne djelatnosti Dubrovnik, od 9. listopada 2015. godine, upućen nadležnom veterinarskom inspektoru i "Ponuda za cijepljenje bjesnoće pasa Društva za zaštitu životinja Dubrovnik", Specijalističke veterinarske prakse za male životinje "BOBANOVIĆ", od 16. srpnja 2015. godine;
- da se na raspravi pročita dopis predsjednika Hrvatske veterinarske komore, klasa:322-01/16-1/077, ur. broj: 378-16-2, od 29. veljače 2016. godine, kojim se od Specijalističke veterinarske prakse za male životinje "Bobanović" traži očitovanje;
- da se na raspravi pročita očitovanje Gorana Bobanovića Čolića, dr. med. vet., od 11.03. 2016. godine;
- da se na raspravi pročita dopis predsjednika Hrvatske veterinarske komore, klasa:322-01/16-1/077, ur. broj: 312-16-2, od 7. travnja 2016. godine, kojim se od tvrtke SANITAT DUBROVNIK d.o.o., traže podaci i dokazi o broju cijepljenih pasa po gore navedenoj ponudi;
- da se na raspravi pročita očitovanju tvrtke Sanitat Dubrovnik d.o.o., broj:01-245/2-16, od 21. travnja 2016. godine, u prilogu kojeg se nalazi preslik računa Veterinarske ambulante Bobanović-Čolić, broj 8/3/2, od 10. prosinca 2015. godine,
- da se nakon čitanja dokumentacije pod točkom 3., 4., 5., 6., 7. i 8., provede rasprava i izvođenje dokaza vezano za utvrđivanje postojanja povreda u obavljanju veterinarske djelatnosti te da se u tom slučaju okrivljenom izrekne odgovarajuća propisana stegovna mjera.

Dana 10. lipnja 2016. godine održana je sjednica Časnoga suda, u gore navedenom vijeću, na kojoj je sudjelovao okrivljeni Goran Bobanović Čolić, dr. med. vet.; te su izvedeni sljedeći dokazi:

- pročitan je navedeni zahtjev predsjednika Hrvatske veterinarske komore za pokretanje stegovnog postupka, ostala dokumentacija koja se nalazila uz navedeni zahtjev za pokretanje stegovnog postupka nije čitana s obzirom na to da je ista dostavljena svim članovima Časnog suda te okrivljenom Goranu Bobanoviću Čoliću, dr. med. vet. te da su se svi tijekom rasprave izjasnili da su upoznati s pripadajućom dokumentacijom te da istu nije potrebno čitati;
- saslušan je okrivljeni Goran Bobanović Čolić, dr. med. vet. vet., koji se očitavao da se ne osjeća krivim;
- provedena je rasprava i izvođenje dokaza vezano za utvrđivanje postojanja kršenja etičkih načela propisanih člankom 20. Kodeksa veterinarske etike i teških povreda u obavljanju veterinarske djelatnosti propisanim člankom 11. stavkom 1. točkom 6. Pravilnika o časnom sudu i stegovnom postupku (Hrvatski veterinarski vjesnik br. 23/1/2015).

Razmatrajući svaki izvedeni dokaz zasebno i sve dokaze u njihovom ukupnom odnosu, svi prisutni članovi Časnog suda Hrvatske veterinarske komore, jednoglasno utvrđuju da je Goran Bobanović Čolić, dr. med. vet. vet., kao djelatnik, vlasnik i odgovorna osoba Specijalističke veterinarske prakse za male životinje "BOBANOVIĆ", Kneza Domagoja 4, Dubrovnik, prekršio etička načela propisana u članku 20. Kodeksa veterinarske etike, odnosno čime je počinio tešku povredu u obavljanju veterinarske djelatnosti propisanu člankom 11. stavkom 1. točkom 6. Pravilnika o časnom sudu i stegovnom postupku (Hrvatski veterinarski vjesnik br. 23/1/2015), te mu se u skladu s odredbama članka 15. stavkom 3. navedenog Pravilnika izriče stegovna mjera ukora bez novčane kazne, koja će se po konačnosti ove Odluke izvršiti njezinim dostavljanjem Goranu Bobanoviću Čolić, dr. med. vet., objavom u Hrvatskom ve-

terinarskom vjesniku te oglašavanjem kroz 15 dana na oglasnoj ploči Hrvatske veterinarske komore.

U izricanju stegovne mjere ukora bez novčane kazne, Članovi časnog suda, kao olakotnu okolnost uzeli su dosadašnji rad Gorana Bobanovića Čolića, dr. med. vet. na kojeg do sada nije bilo pritužbi te što je uslugu cijepljenja pasa protiv bjesnoće po nižoj cijeni primjenjivao samo u slučaju pružanja usluge cijepljenja pasa protiv bjesnoće za potrebe azila.

Pouka o pravnom lijeku:

Protiv ove odluke može se podnijeti žalba. Žalba se podnosi Visokom časnom sudu Hrvatske veterinarske komore, Heinzelova 55, Zagreb, u roku od petnaest dana od njezine dostave.

PREDSJEDNIK ČASNOGA SUDA

mr. Grgo Rukavina, dr. med. vet.

Dostaviti:

Specijalistička veterinarska prakse za male životinje "BOBANOVIĆ", n/p Goran Bobanović Čolić, dr. med. vet. vet.; Kneza Domagoja 4, 20 000 Dubrovnik;

Ministarstvo poljoprivrede, Uprava za veterinarstvo i sigurnost hrane, Planinska 2a, 10 000 Zagreb;

Ministarstvo poljoprivrede, Uprava za veterinarstvo i sigurnost hrane, Sektor veterinarske inspekcije, Služba veterinarske inspekcije, Odjel-Veterinarski ured Dubrovnik, Ispostava Dubrovnik; Vukovarska 16, 20 000 Dubrovnik;

Hrvatska veterinarska komora, n/p predsjednika, Ivana Forgača, dr. med. vet., Heinzelova 55, 10 000 Zagreb; Članovima Čanog suda:

mr. sc. Grgo Rukavina, dr. med. vet.

doc. dr. sc. Ana Beck, dr. med. vet.

Boris Belčić, dr. med. vet.

Dražen Zuković, dr. med. vet.

mr. Ninoslav Šemiga, dr. med. vet.

Pismohrana.

POTVRDA KONAČNOSTI ODLUKE

Utvrđuje se da je ova Odluka postala konačna dana 17. kolovoza 2016. godine.

NOVI ČLANOVI

HRVATSKE VETERINARSKE KOMORE

B

Bojan Bošković, dr. med. vet.
Krlježina 31, 52100 Pula

Č

dr. sc. Stjepko Čermak, dr. med. vet.
Matije Gupca 6, 44250 Petrinja

D

Nataša Delladio, dr. med. vet.
Dravska 13, 40305 Gornji Kuršanec
Nina Dvojković, dr. med. vet.
I. B. Mažuranić 35, 10000 Zagreb

F

Josip Fury, dr. med. vet.
Veliki kraj 53, 32270 Županja

K

Filip Kajin, dr. med. vet.
Vladimira Filakovca 5, 10000 Zagreb

L

Kristina Lučić, dr. med. vet.
Tunje Pejića 51, 32260 Gunja

M

Ana Mikačević, dr. med. vet.
Brajdice 33, 51415 Lovran
Jure Mravunac, dr. med. vet.
Briješće, Vrtna 135, 31000 Osijek
Mario Mravunac, dr. med. vet.
Blagajska 48, 47222 Cetingrad

O

Ivica Orehovački, dr. med. vet.
G. Bohutynskog 24, 48260 Križevci

P

Jelena Pilipović, dr. med. vet.
Susedgradska 1, 10110 Zagreb

Š

Valentina Šilić, dr. med. vet.
Pružna ulica 2, 10000 Zagreb

V

Marijan Vuđan, dr. med. vet.
Ivana Meštrovića 1, 10370 Dugo Selo

Ž

Slavko Žužul, dr. med. vet.
Božidara Magovca 23, 10000 Zagreb

Pripremila:

Alka Sasunić, bacc. oec.

20

POPIS OBJAVLJENIH PROPISA od 21. 5. 2016. do 6. 8. 2016.

Rješenje o razrješenju članica Povjerenstva za rješavanje o žalbama prema Zakonu o službenim kontrolama koje se provode sukladno propisima o hrani, hrani za životinje, o zdravlju i dobrobiti životinja

Narodne novine br.: 51/2016, od 3. 6. 2016.

Rješenje o imenovanju članova Povjerenstva za rješavanje o žalbama prema Zakonu o službenim kontrolama koje se provode sukladno propisima o hrani, hrani za životinje, o zdravlju i dobrobiti životinja

Narodne novine br.: 51/2016, od 3. 6. 2016.

Naredba o izmjeni Naredbe o mjerama zaštite životinja od zaraznih i nametničkih bolesti i njihovom financiranju

od 1. travnja do 31. prosinca 2016. godine

Narodne novine br.: 55/2016, od 15. 6. 2016.

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o informiranju potrošača o hrani
Narodne novine br.: 56/2016, od 17. 6. 2016.

Naputak o dopuni Naputka o načinu provođenja mjera kontrole zdravlja životinja propisanih Naredbom o mjerama zaštite životinja od zaraznih i nametničkih bolesti i njihovom financiranju od 1. travnja do 31. prosinca 2016. godine

Narodne novine br.: 61/2016, od 6. 7. 2016.

Pravilnik o uvjetima koji se primjenjuju prilikom nekomercijalnog premje-

štanja kućnih ljubimaca u Republiku Hrvatsku

Narodne novine br.: 65/2016, od 15. 7. 2016.

Odluka o prestanku važenja Odluke o osnivanju Stručnog povjerenstva za praćenje epidemiološkog stanja i prevenciju influence ptica ("Ptičja gripa")
Narodne novine br.: 70/2016, od 30. 7. 2016.

Naredba o dopunama Naredbe o mjerama zaštite životinja od zaraznih i nametničkih bolesti i njihovom financiranju od 1. travnja do 31. prosinca 2016. godine

Narodne novine br.: 72/2016, od 6. 8. 2016.

Pripremio:

dr. sc. Anđelko Gašpar, dr. med. vet.

GIMA

PROFESSIONAL MEDICAL PRODUCTS

HEALTH WIRELESS PRODUCTS

DIAGNOSTIC TESTS LABORATORY

OPERATOR'S PROTECTION

HOLLOWARE & SURGICAL INSTRUMENTS

MEDICAL BAGS

SCALES & MEASURES

PATIENT AIDS PHARMACY

FURNITURE

ELECTROMEDICAL DEVICES

GYNAECOLOGY

ELECTROSURGERY

LOUPES, VISION & ENDOSCOPY

MEDICAL LIGHTS

DIAGNOSTICS

AUDIOMETRY & SPIROMETRY

ECG, MONITORS & ULTRASOUND

FIRST-AID & EMERGENCY

STERILIZATION

VETERINARY

HUMAN ANATOMY MODELS

DISTRIBUTER :

All for medicine d.o.o. Braće Radića 27, 21230 Sinj Hrvatska

t: ++385 (0)21 553 519 f: ++385 (0)21 553520 m: ++385 (0)91 9489046 m: ++385 (0) 91 7528154

e: dujebosnjak1979@gmail.com e: all-for-medicine@gmail.com

w: www.all-for-medicine.hr (u izradi)

Novi dekan Veterinararskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

prof. dr. sc. Nenad Turk

Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu oduvijek je bio vrlo cijenjen u regiji, a danas je priznat, te svojim kurikulumom i stečenim znanjima, vještinama i kompetencijama doktora veterinarske medicine koje obrazuje, jednakovrijedan ostalim veterinarskim fakultetima u Europskoj uniji. Prije 1990. na njemu su se školovali mnogi studenti iz bivše Jugoslavije, ali i iz tadašnjih nesvrstanih zemalja. Od ove akademske godine na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu kreće i studij veterinarske medicine na engleskom jeziku, i to pod vodstvom novoga dekana prof. dr. sc. Nenada Turka, tako da Fakultet ponovno postaje visokoškolska ustanova koja će obrazovati studente s raznih strana svijeta.

22

Profesor Nenad Turk rođen je 1966. godine u Zagrebu. Gimnaziju je završio 1985. godine u Varaždinu, nakon čega upisuje Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Diplomirao je 1993. godine te se iste godine, nakon pripravničkog staža u PPK Koki Varaždin, zapošljava kao znanstveni novak na Zavodu za patološku fiziologiju Veterinarskoga fakulteta. Dvije godine kasnije prelazi na Zavod za mikrobiologiju i zarazne bolesti s klinikom na kojemu i danas radi. Doktorirao je 2004. godine s temom „Genetska raznolikost izolata bakterije roda *Leptospira* izdvojenih iz životinja u Republici Hrvatskoj“, što je i danas najuže područje njegova znanstvenog i stručnog interesa. Od 2012. godine redoviti je profesor na Zavodu za mikrobiologiju i zarazne bolesti s klinikom, a posljednjih šest godina obnaša i dužnost prodekana za poslovanje Veterinarskoga fakulteta. U ožujku ove godine Fakultetsko ga je vijeće izabralo, a Senat Sveučilišta u Zagrebu u travnju potvrdio kao dekana za trogodišnje mandatno razdoblje – od 1. listopada 2016. do 30. rujna 2019. godine.

Njegov je znanstveni interes, kao i nastavne aktivnosti na integriranom prediplomskom i diplomskom teposljediplomskim studijima, vezan uz zarazne bolesti domaćih životinja, zoonoze, epizootologiju i epidemiologiju. Autor je brojnih znanstvenih i stručnih radova, izlaganja na znanstvenim skupovima, suautor udžbenika i priručnika te urednik stručnih knjiga i iz-

Dekan prof. dr. sc. Nenad Turk

danja. Iz njegove bogate znanstvene i stručne karijere možemo izdvojiti da je bio stipendist francuske vlade u Pasteurovu institutu u Parizu, član brojnih stručnih društava, među ostalim član Radne skupine za pripremu pregovora pravne stečevine EU od strane Vlade Republike Hrvatske za poglavlje 12. Sigurnost hrane, veterinarstvo i fitosanitarni nadzor, član Vijeća biomedicinskog područja Sveučilišta u Zagrebu, predsjednik Stručnog odbora Hrvatske veterinarske komore, jedan od osnivača i aktualni predsjednik Europskoga leptospirološkog društva, te član Povjerenstva za inovacije i transfer tehnologije Sveučilišta u Zagrebu.

S dekanom prof. dr. sc. Nenadom Turkom razgovarali smo o njegovoj karijeri, poziciji Veterinarskoga fakulteta, planovima za razvoj Fakulteta u budućnosti te veterinarskoj struci s obzirom na ekonomsku situaciju i društveno okruženje u zemlji i u Europi.

Što Vas je potaknulo na kandidaturu za dekana Veterinarskog fakulteta?

Za taj odgovoran i častan položaj odlučio sam se s dužnosti prodekana za poslovanje koju trenutačno obnašam i na kojoj sam stekao znanja o strukturi i načinu funkcioniranja Veterinarskoga fakulteta te širok uvid u specifične probleme upravljanja javnom ustanovom, što smatram neophodnim za obavljanje dužnosti dekana. Upravljačka iskustva stekao sam već ranije, kao voditelj nacionalnog referentnog Laboratorija za leptospire, predstojnik Zavoda za mikrobiologiju i zarazne bolesti s klinikom te voditelj Klinike za zarazne bolesti. Proteklih sam šest godina uspješno radio i vodio važne projekte u sadašnjoj upravi Fakulteta kao prodekan za poslovanje, a aktivno sam radio i u sklopu sveučilišnih tijela na promociji i pozicioniranju Veterinarskoga fakulteta unutar biomedicinskog područja i Sveučilišta u cjelini. U razgovorima s brojnim djelačnicima uvidio sam da očekuju nastavak dosadašnje politike vođenja Fakulteta te da od mene očekuju da se aktiviram kao čelnik ustanove, što je i potvrđeno postupkom izbora dekana u kojemu sam dobio veliku podršku. Vjerujem da sam sposoban sva znanja i umijeća stečena u dosadašnjem radu usmjeriti u razvoj i dobrobit Veterinarskoga fakulteta.

Stekli ste zavidnu znanstvenu i stručnu karijeru. S obzirom na poslove dekana koliko mislite da ćete uspjeti nastaviti svoj znanstveni i stručni rad?

Pozicija čelnika uprave zahtijeva veliku angažiranost i nažalost ne dopušta potpunu posvećenost znanstvenom i stručnom radu. Osim znanstvenog rada dosta sam vremena posvećivao i stručnom radu kao voditelj Laboratorija za leptospire. Nasreću, imam vrlo kvalitetan tim koji će nastaviti započete projekte u zemlji i inozemstvu te preuzeti aktivniju ulogu u realizaciji i znanstvenog i stručnog rada, a ja ću uvijek biti tu da im pomognem savjetima i doprinesem u opsegu koji mi vrijeme bude dopuštalo. Ono što je sigurno, ne mislim potpuno prestati s dosadašnjim znanstvenim i stručnim aktivnostima.

Što biste željeli istaknuti iz svoje znanstvene i stručne karijere?

Prekretnica u mojoj karijeri nastavnika i znanstvenika dogodila se odlaskom u Francusku, u In-

Dekan prof. dr. sc. Nenad Turk ispred Klinike

stitut Pasteur u Parizu, gdje sam u nekoliko navrata kumulativno proveo skoro godinu i pol. Tamo sam saznao u znanstvenom i stručnom smislu te stekao određeni kvantum znanja, ali i podosta samopouzdanja, što mi je pomoglo da nakon povratka u zemlju pokrenem brojne aktivnosti, i na znanstvenom i na stručnom planu, koje se u većem ili manjem opsegu provode i danas. No, ovdje moram i želim istaknuti da bez potpore mojih najbližih suradnika to ne bi bilo moguće. Da biste postigli uspjeh, morate uza se imati tim, sami ne možete ništa. Tako sam i ja uz pomoć kolega uspio oformiti znanstveni tim koji je sve ovo vrijeme prepoznat u domaćim i međunarodnim znanstvenim krugovima u sferi istraživanja epidemiologije i epizootologije prirodno-žarišnih zoonoza, a posebno leptospiroze. Iako sam dosad imao dosta domaćih i međunarodnih uspjeha, krunom dosadašnje znanstvene karijere smatram izbor za predsjednika Europskog leptospirološkog društva (*European Leptospirosis Society*) 2015. godine.

Što se tiče struke, idejni projekt i realizacija izgradnje nove Klinike za zarazne bolesti s izolacijskom jedinicom smatram svojim najvećim dostignućem u mandatu prodekana za poslovanje. Posebno sam ponosan što je međunarodna komisija za vrednovanje europskih veterinarskih fakulteta (EAEVE) u svom završnom izvješću, nakon evaluacije Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu, navela da novoizgrađena Klinika za zarazne bolesti s izolacijskom jedinicom predstavlja *state of art*.

No, još jednom želim napomenuti da sva dosadašnja znanstvena i stručna dostignuća smatram uspjehom čitavog tima, a ne samo mojim, osobnim uspjehom.

Izdvaja li se dovoljno u Hrvatskoj za visokoškolsko obrazovanje, konkretno za studij veterine?

U proteklih nekoliko godina došlo je do bitne promjene nacionalnog, europskog, pa i globalnog ekonomskog i društvenog okruženja u kojemu se nalazi Veterinarski fakultet, ali i Sveučilište u Zagrebu u cjelini. Ulaskom u Europsku uniju postali smo u punom smislu dio Europskog prostora visokog obrazovanja, ali i Europskog istraživačkog prostora što, osim očitih prednosti, donosi i brojne probleme i izazove. Tako su s jedne strane zahtjevi koji se nameću pred visoko obrazovanje sve veći i složeniji, a s druge strane još uvijek uočavamo nespremnost države da jasno razradi strategiju razvoja visokog obrazovanja i pozicioniranje Sveučilišta u društvu, poglavito u smislu proračunskog izdvajanja za visoko obrazovanje. To izravno utječe na razvoj pojedinih sastavnica Sveučilišta, pa tako i Veterinarskoga fakulteta. Tome, naravno, pridonosi i duboka ekonomska kriza koja nas prati posljednjih nekoliko godina, ali i javna klima koja nije u potpunosti naklonjena priznavanju vrijednosti znanja i učenja. Mi smo jedini fakultet veterinarske medicine u državi i kao takvi bismo trebali imati bolji tretman nadležnih institucija negoli je to sada slučaj. Po svojoj specifičnosti troškovi studija veterinarske medicine uz troškove npr. studija na Muzičkoj akademiji predstavljaju najvišu razinu troška po studentu u kompletnom visokoškolskom obrazovanju. Primjerice, odnos cijene studija nekih društveno-humanističkih fakulteta i veterinarske medicine svuda u svijetu je oko 1 : 2,7 u korist veterinarske medicine. To, nažalost, u Hrvatskoj još uvijek nije u potpunosti prepoznato i na tome trebamo raditi. Za usporedbu, jedna Švedska koja također ima samo jedan fakultet veterinarske medicine za izgradnju i opremanje novoga veterinarskog fakulteta izdvojila je 200 milijuna eura. To su relacije koje su nama nedostižne. Ipak, možemo se nadati da ćemo u vremenu ekonomskog rasta što nadolazi uspjeti bolje artikulirati i vlastiti financijski položaj kao sastavnica unutar Sveučilišta u Zagrebu, a istodobno i poraditi na povećanju vlastitih prihoda ostvarenih na tržištu i njihova udjela u proračunu Fakulteta.

Kakvo je vaše viđenje strateškog pozicioniranja Veterinarskoga fakulteta u regiji i Europi?

Fakultetsko vijeće prihvatilo je Strategiju Veterinarskog fakulteta za razdoblje od 2012. do 2017.

godine unutar koje su određene glavne smjernice razvoja i pozicioniranja Fakulteta. Određivanjem osnovnih strateških smjernica Fakulteta postavljen je temeljni okvir za upravljanje Fakultetom u budućem vremenu. Smatram da je potrebno nastaviti rad u skladu s postavljenim smjernicama navedene strategije kako bi Veterinarski fakultet imao kontinuitet u svom radu te prepoznatljivost unutar i izvan struke, ali i da je nakon isteka petogodišnjeg razdoblja nužna analiza i revizija te prilagodba strateških smjernica novom vremenu, uvjetima i okruženju. Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu sada jest vodeća znanstveno-nastavna institucija veterinarske struke u regiji, a tu poziciju mora zadržati i u vremenu što dolazi u području obrazovanja doktora veterinarske medicine, kao i u području znanstvenih istraživanja, stručnoga rada, cjeloživotnog obrazovanja te međuinstitucionalne i međunarodne suradnje. Stoga ću Fakultetskom vijeću početkom 2017. godine predložiti izradu nove strategije Fakulteta za sljedeće petogodišnje razdoblje, 2017. – 2022. U skoroj budućnosti namjera nam je i potpuna implementacija kontrole kvalitete na svim razinama, kroz aplikaciju na tzv. *stage two* međunarodne evaluacije veterinarskih fakulteta, kao najviše razine kvalitete veterinarskih fakulteta koju zasad ima samo nekoliko veterinarskih fakulteta u Europi.

I posljednje, ali ne i najmanje bitno, budući da 2019. godine Veterinarski fakultet obilježava 100. godišnjicu postojanja, držim da je potrebno već u početku idućeg mandatnog razdoblja prionuti sveobuhvatnim pripremama za taj veliki događaj. Tu prije svega mislim na osnivanje Organizacijskog odbora i pripremu monografije Fakulteta povodom 100. godišnjice osnutka.

Od ove godine kreće i studij veterinarske medicine na engleskom jeziku. To je dosta hrabar potez za Veterinarski fakultet u Zagrebu.

U pravu ste, nema mnogo fakulteta u Hrvatskoj koji imaju usporedni studij na engleskom jeziku, svega nekoliko. Za taj potez odlučili smo se iz dva razloga. Prvi je bio što smo uspješno prošli evaluaciju EAEVE-a i uvjerali se da smo priznati i po svemu ravnopravni ostalim vodećim europskim fakultetima, čime smo dobili na samopouzdanju i postali svjesni činjenice da imamo kvalitetan kurikulum koji možemo ponuditi i stranim studentima. Drugi je razlog bio stalno smanjivanje proračunskih sredstava i potreba za povećanjem vlastitih prihoda, a studij na engleskom, budući da se plaća, svakako će pridonijeti povećanju fakultetskog proračuna u dijelu vlastitih

Dekan prof. dr. sc. Nenad Turk za govornicom u HAZU

prihoda. Predvidjeli smo upisnu kvotu od 25 studenata maksimalno, koliki nam je raspoloživi kapacitet, i predviđamo da ćemo vrlo brzo doći do te brojke. Vrlo smo zadovoljni interesom stranih studenata već u prvoj godini studija i dosad smo ih upisali 8, a očekujemo možda i još kojega. Za očekivati je da će u godinama koje slijede, kad nas međunarodno tržište prepozna, interes biti još veći. Smatramo također da će studij na engleskom jeziku još više pridonijeti međunarodnoj prepoznatljivosti Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu.

Hrvatska znanost i znanstvenici u pojedinim su segmentima prepoznatljivi u svijetu. Na kojoj je razini hrvatska veterinarska znanost?

Da bi se hrvatska znanost i znanstvenici mogli u potpunosti uspoređivati s onima u razvijenim europskim zemljama potrebna su veća izdvajanja države za znanost. Način financiranja domaćih znanstvenih projekata je promijenjen, sredstva su izuzetno mala na državnoj razini i ograničena na samo nekoliko vrhunskih projekata koji se godišnje odobravaju u sklopu Hrvatske zaklade za znanost. S druge strane, ulaskom u EU hrvatskim znanstvenicima, pa tako i onima unutar veterinarske struke, otvorili su se i europski izvori financiranja znanstvenih projekata. No, mora se priznati da u tom procesu tranzicije postoje i objektivne poteškoće. Tu prije svega mislim na proces prilagodbe apliciranja na te projekte, na visoke znanstvene standarde koji se zahtijevaju, međunarodnu prepoznatljivost timova koji apliciraju, infrastrukturne potencijale, udio vlastitih sredstava u samom projektu i dr. Sve je više takvih kvalitetnih

projekata i na Veterinarskom fakultetu, a za očekivati je da će ih biti još i više. Ja na to gledam kao na proces i mogu reći da smo sve bolji i bolji, posebno smo se dobro pozicionirali interdisciplinarno. Raste nam broj kvalitetnih publikacija, ali i citiranost znanstvenika u relevantnim znanstvenim bazama. Unatoč svim objektivnim poteškoćama, i mi imamo svoje zvijezde i mislim da se ne trebamo bojati za razvoj znanosti na Veterinarskom fakultetu.

Kako komentirate činjenicu da je danas znatno veći broj kolegica od kolega koji upisuju Veterinarski fakultet u Zagrebu u odnosu na prošlo stoljeće?

Feminiziranje veterinarske struke trend je u čitavom svijetu, a posebice u Europi. Za utvrđivanje koji su glavni razlozi toga potrebna je dublja sociološka analiza. No činjenica je da u novom dobu živimo brzo, određene struke poput tehničkih i informatičkih drže primat u pružanju mogućnosti brzih napredovanja i lakšeg egzistencijalnog pozicioniranja u društvu. Privlače li one više mušku studentsku populaciju teško je reći, no činjenica je da u biomedicinskom području primat preuzima ženska studentska populacija. No, to nužno nije nešto što bi trebalo brinuti, čak i u patrijarhalnom društvu kao što je naše. U veterinarskoj medicini doktorice veterinarske medicine pokazale su da su u svemu ravnopravne s muškarcima i da mogu obavljati sve poslove unutar veterinarske struke, čak i one fizički najzahtjevnije. Ja u tome zaista ne vidim nikakav problem, u 21. smo stoljeću.

U posljednjih nekoliko godina zamjetan je napredak u poslovima male prakse. Sve se više koriste različita dijagnostička sredstva koja su nekad zbog visokih cijena te manjih zahtjeva klijenata bila zanemarena. Jeste li predvidjeli promjene u prilagodavanju zahtjevima krajnjih korisnika veterinarske struke?

Veterinarski fakultet u Zagrebu posljednjih je deset godina napravio izuzetno velik iskorak u podizanju kvalitete rada i opremljenosti svojih klinika. Vrlo odgovorno tvrdim da u Europi južno od Beča nema fakulteta koji je bolje opremljen i u kojemu je moguće dobiti bolju uslugu u maloj praksi od Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu. Trima klinikama koje su već ranije bile adaptirane i opremljene (Klinika za kirurgiju, ortopediju i oftalmologiju, Klinika za unutarnje bolesti i Klinika za porodništvo i reprodukciju)

nedavno se pridružila i novootvorena Klinika za zarazne bolesti s izolacijskom jedinicom s najmodernijim dijagnostičkim mogućnostima. U planu je podizanje kapaciteta Zavoda za rendgenologiju, ultrazvučnu dijagnostiku i fizikalnu terapiju nabavom novoga, najmodernijeg radiološkog uređaja te uređaja za kompjutoriziranu tomografiju (CT) iz sredstava europskih fondova. Osim opreme, mnogo je uloženo i u specijalističko školovanje kadrova, pa trenutačno na Fakultetu imamo četiri djelatnika sa završenim specijalističkim europskim ili američkim koledžom, a još je dvoje djelatnika u procesu rezidentnog studija, koji će još više pridonijeti kvaliteti kliničkoga rada.

Ono što me muči i gdje vidim mogućnost napretka jest velika praksa i specijalističko školovanje mladih kadrova za intenzivno svinjogojstvo, peradarstvo ili bujatriku. Tu smo malo zastali zbog sveopće krize u stočarstvu Hrvatske, ali svjesni smo da i u tom segmentu veterinarske struke moramo načiniti određen iskorak.

Moderatori na simpoziju prof. dr. sc. Nenad Turk, akademik Teodor Wikerhauser, prof. dr. sc. Boris Habrun

pružiti šansu i omogućiti im razvoj i specijalizaciju. Nisam siguran da je to uvijek i svugdje tako. Držim da osposobljenost završenih doktora veterinarske medicine na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu ni u kom slučaju ne zaostaje za europskim prosjekom, no također smatram da prostora za napredak uvijek ima i mi kontinuirano radimo na tome.

26

Učestalo su poslodavci nezadovoljni stečenim praktičnim vještinama koje posjeduju završeni studenti Veterinarskoga fakulteta. Što bi se trebalo promijeniti u nastavnom programu da bi studenti nakon fakulteta bili što spremniji za praktični samostalan rad?

Ne bih se složio s općenitom klišeiziranom tvrdnjom da mladi ljudi koji završe Veterinarski fakultet nisu osposobljeni za samostalan rad netom nakon završetka studija. Ta se tvrdnja provlači godinama, gotovo da je vječna. I ti koji to tvrde završili su Veterinarski fakultet u Zagrebu i nisu svi odmah bili spremni za potpuno samostalan rad, već su se uz mentorstvo starijih kolega polako prilagođavali na posao. Prirodno je da mladom čovjeku treba određeno vrijeme prilagodbe, i to je normalno u svim strukama. Godišnje studij veterine završava između 70 i 80 studenata i očekivano je da ima kvalitetnijih i ambicioznijih, ali i onih nešto slabijih kojima možda treba više vremena u procesu privikavanja na posao. Mislim, ako je i bilo nekih razdoblja krize kvalitete u prošlosti, to više sigurno nije slučaj. Imamo kvalitetan kurikulum i odgovorno tvrdim da svaki student koji to želi ima priliku steći osnovna znanja i vještine na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Znam brojne primjere mladih ljudi koji su iznimni i koji su se vrlo brzo dokazali ne samo u našoj zemlji nego i u vrlo razvijenim zemljama. Mladim ljudima treba

Koji su osnovni problemi hrvatskoga veterinarstva i kako ih riješiti?

Teško je u nekoliko rečenica odgovoriti na tako kompleksno pitanje. No kada biste me pitali što smatram nužnim za rješenje trenutačne situacije, tada smatram da je preduvjet državna strategija poljoprivrede koja bi definirala proizvodnju zdrave hrane kao prioritet. I to ne samo deklarativno, već poduzimanjem niza mjera koje bi omogućile razvoj i opstanak hrvatskog sela, a time i poljoprivrede i stočarstva. Hrvatska ima izvrsne prirodne preduvjete za ekološki uzgoj autohtonih pasmina i proizvodnju zdrave hrane te njezino plasiranje na domaće tržište i tržište EU. Uloga hrvatskog veterinarstva u tom procesu velika je i neizostavna.

Veterinarska je struka sve manje prisutna u intenzivnom stočarstvu u Hrvatskoj, a ekstenzivno stočarstvo nestaje. Lijekovi su dostupni farmerima koji samostalno liječe životinje, a veterinarska struka izgubila je mnogo poslova i preživljava od naredenih mjera. Kako zaštititi struku?

Odgovor na ovo pitanje na neki je način nastavak prethodnoga. Mišljenja sam da je budućnost hrvatskoga sela u razvoju obiteljskih poljoprivrednih gos-

podarstava i proizvodnji zdrave hrane. To je proces, i potrebno je ustrajati u njemu. Također je potrebno raditi i na razvijanju svijesti i edukaciji ljudi o njihovoj odgovornosti u procesu takve proizvodnje te da je doktor veterinarske medicine sastavni dio tog procesa. Zakonodavni okvir već postoji, no još smo uvijek u rascjepu nedosljedne primjene svih propisanih akata u kontroli proizvođača. S druge strane intenzivno je stočarstvo nekako usporedno u ponovnom rađanju, no hoće li i u kojem opsegu ponovno zaživjeti, ovisi i o europskim prilikama i viškovima na tržištu koji utječu na politike u poljoprivredi. Mi smo dio zajedničkog europskog prostora i teško se možemo nadmetati s razvijenijim zemljama. No, ako proizvodimo ono što oni ne mogu, a to je zdrava hrana, tada vidim šansu. Tu vidim šansu i za ponovni uzlet veterinarske struke.

Provođenje naređenih mjera u zaštiti zdravlja životinja i ljudi sastavni je dio veterinarske djelatnosti i treba ustrajati na artikuliranju važnosti tih poslova za društvo u cjelini. Potrebno je stalno isticati da je veterinarska struka prva karika u lancu koji se zove zaštita zdravlja ljudi, a doktori veterinarske struke u Hrvatskoj to izuzetno dobro radi. Upravo iz tog razloga ne vidim da je budućnost struke ugrožena.

Razgovarali:

dr. sc. Ivan Križek

Željana Klječanin Franić, prof.

Autori fotografija: Alen Bregeš i Zoran Juginović

DIPLOMIRALI – MAGISTRIRALI – DOKTORIRALI NA VETERINARSKOME FAKULTETU U ZAGREBU

27

Doktori veterinarske medicine

Diplomirali na integriranom preddiplomskom i diplomskom studiju veterinarske medicine od 1. lipnja 2016. do 31. kolovoza 2016. godine

Ime i prezime	Datum diplomiranja	Naziv teme diplomskog rada
Saša Zavrtnik	24. 8. 2016.	Povijesno-biblijski temelji hebrejske veterinarske i humane medicine

Diplomirali na integriranom preddiplomskom i diplomskom studiju veterinarske medicine od 1. lipnja 2016. do 31. kolovoza 2016. godine

Ime i prezime	Datum diplomiranja	Naziv teme diplomskog rada
Antonela Čuić	2. 6. 2016.	Povezanost polimorfizma gena FASN s masnokiselinskim sastavom mlijeka
Monika Tomić	3. 6. 2016.	Kemijski sastav i kakvoća pršuta
Antoneta Segarić	10. 6. 2016.	Utvrđivanje patvorenja mesnih proizvoda nedeklariranim vrstama mesa pomoću postupka lančane reakcije polimerazom

Marko Bagarić	17. 6. 2016.	Ponašanje tetrijeba gluhana (<i>Tetrao urogallus L.</i>) u sezoni parenja
Mario Mravunac	21. 6. 2016.	Hranidba mliječnih krava u tranziciji
Tomislav Rajković	23. 6. 2016.	Određivanje osjetljivosti na antimikrobne lijekove izolata <i>listeria monocytogenes</i> iz hrane primjenom e-testa
Nastja Radovanović	24. 6. 2016.	Pregled malformacija nastalih poremećajem zatvaranja neuralne cijevi
Ivan Šimunić	24. 6. 2016.	Metabolički sindrom u domaćih životinja

Referada za integrirani preddiplomski i diplomski studij, Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Sanja Vindiš

Sveučilišna magistra

Specijalistički studij iz Kirurgije, ortopedije i oftalmologije s anesteziologijom.

*Sunčica Ana Veldić, dr. med. vet., obranila je dana 4. ožujka 2016. godine završni ispit na poslijediplomskom specijalističkom studiju.

28

Doktor/ica znanosti

Popis doktora znanosti koji su u periodu od 4. travnja -10. rujna 2016. godine obranili doktorate na Veterinarskom fakultetu.

Panče Dameski, dr. med. vet. obranio je 27. lipnja 2016. godine doktorski rad pod naslovom Antiseptička učinkovitost klorheksidin-glukonata i povidon-joda pri ispiranju sluznice jezika i gingive donje vilice u pasa.

Željko Cvetić, dr. med. vet., obranio je 7. srpnja 2016. godine doktorski rad pod naslovom

Određivanje imunogenosti i tropizma virusa newcastleske bolesti soj ZG1999HDS primijenjenog okulonazalno ili postupkom nebulizacije u jednodnevnih pilića.

Boris Zdilar, dr. med. obranio je 11. srpnja 2016. godine doktorski rad pod naslovom Utjecaj obrađenoga svinjskoga ekstracelularnoga matriksa na cijeljenje Ahilove tetive i formiranje peritendinoznih adhezija u pokusnom modelu na kunićima.

Referada za poslijediplomske studije, Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Vedrana Pšenica, upr. iur.

*Ispravak naziva specijalističkog studija navedenog u Hrvatskom veterinarskom vjesniku str. 16., 24/2016, 3-4.

Dr. Atila Kos, nositelj priznanja “Veterinar 2016. godine” Mađarske

Budimpešta, 26. veljače 2016.

Dana 26. veljače 2016. godine u Budimpešti je održana redovita godišnja svečanost Fakulteta veterinarske medicine “Sveti Stjepan”, u sklopu koje je dr. Atili Kosu dodijeljeno prestižno priznanje “Veterinar 2016. godine”, koje dodjeljuje Mađarska veterinarska komora.

Dr. Atili Kosu, nagradu je svečano uručio dr. Gabor Gonczi, predsjednik Mađarske veterinarske komore.

Na svečanosti, među inima, bili su veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti dr. sc. Gordan Grlić Radman, počasni konzul Republike Hrvatske dr. Mijo Karagić, bivši rektor Zapadnomađarskog sveučilišta Savaria prof. dr. Karol Gadanji, voditelj studija na engleskom jeziku Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu izv. prof. dr. sc. Juraj Grizelj i predsjednik Hrvatske veterinarske komore, Ivan Forgač, dr. med. vet.

Nagradu “Veterinar godine” Mađarska veterinarska komora utemeljila je 2002. godine, a dodjeljuje ju veterinarima koji su uzoriti predstavnici veterinarstva, koji pridonose priznanju mađarske veterinarske zajednice u široj javnosti i predstavljaju pozitivnu sliku veterinarskog poziva. Odlikovani je ujedno za Komoru i “čovjek godine”, a o dodjeli prestižnog pri-

*Marta Doboš Kos, dr. Atila Kos, veleposlanik RH u Mađarskoj
dr. Gordan Grlić Radman, počasni konzul RH dr. Mijo Karagić*

znanja odluku donose članovi Skupštine Mađarske veterinarske komore, tajnim glasovanjem. Do sada je tu nagradu dobilo samo šest veterinarara.

Dodjela te nagrade za nas je posebno važna budući da je dr. Atila Kos završio Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu te, uz mađarsko, ima i hrvatsko državljanstvo.

Dr. Atila Kos rođen je dana 23. kolovoza 1967. godine u Nagykanizsi, u hrvatskoj obitelji. Hrvatsku manjinsku osnovnu školu završio je u Keresturu (Murrakeresztur). Nakon osnovne škole, završio je srednju školu u Budimpešti - Gimnaziju na Trgu ruža, hrvatski razred.

Godine 1991. završio je Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, kao državni stipendist, te je stekao zvanje doktora veterinarske medicine, a 2003. godine završio je poslijediplomski studij kliničke veterinarske medicine na Fakultetu veterinarske medicine Budimpešta te je stekao diplomu veterinarara znanosti kliničke male prakse.

Dr. Atila Kos ima vlastitu privatnu veterinarsku ambulantu u Keszthelyu, koja veoma uspješno

*Sudionici svečanosti Fakulteta veterinarske medicine “Sveti Stjepan” iz
Budimpešte*

obavlja sve poslove veterinarske djelatnosti, uključujući i ovlaštene poslove.

Uz samo obavljanje djelatnosti, dr. Atila Kos obnaša i dužnost tajnika Panonske organizacije Mađarske veterinarske komore, njezin je predstavnik za međunarodne odnose kao i državni poslanik u Skupštini Mađarske veterinarske komore.

Kao pripadnik hrvatskog naroda i tajnik Panonske organizacije Mađarske veterinarske komore posebno se zalagao za uspostavu i razvijanje suradnje Mađarske veterinarske komore i Hrvatske veterinarske komore, što je rezultiralo potpisivanjem Sporazuma o suradnji dviju nacionalnih komora, u Vonyarcvashegyu na Balatonu.

U sklopu te ugovorene suradnje Hrvatska veterinarska komora postala je članica Višegradske Vet

Plus skupine, važne stručne organizacije za usklađivanje zajedničkih ciljeva i interesa doktora veterinarske medicine srednje Europe, radi lakšeg ostvarivanja njihovih interesa u europskim organizacijama, a isto tako aktivno pomaže učvršćivanju odnosa između Republike Hrvatske i Mađarske.

S obzirom na sve njegove zasluge, ovom prilikom u ime svih članova Hrvatske veterinarske komore čestitamo kolegi dr. Atili Kosu na dobivanju prestižne nagrade te mu zahvaljujemo na razvijanju suradnje Mađarske veterinarske komore i Hrvatske veterinarske komore.

dr. sc. Andelko Gašpar, dr. med. vet.

Izvor fotografija: Medijski centar Croatica/Hrvatski glasnik.

Veterinarski seminar male prakse DDL ZAGREB d.o.o. / Merial / Royal Canin

Zagreb, 3. rujna 2016

30

9. veterinarski seminar male prakse u organizaciji tvrtke DDL ZAGREB d.o.o. pod pokroviteljstvom Meriala i Royal Canina održan je 3. rujna 2016 u Zagrebu. Teme seminara bile su virusni gastroenteritisi pasa, novosti u vakcinaciji pasa, bolesti jetre i dijagnostika te dijeta kritičnog pacijenta.

Kao organizatorima bilo nam je veliko zadovoljstvo ugostiti uvaženog predavača profesora Iwana Burgenera s Veterinarskoga fakulteta u Beču. Profesor je održao predavanja na temu bolesti jetre u pasa i mačaka s posebnim osvrtom na najnovije spoznaje na polju dijagnostike. Zahvaljujući napretku veterinarske znanosti, uskoro će se različite bolesti jetre

moći dijagnosticirati brzo i uz visoku razinu točnosti. Naime, utvrđivanjem posebnih markera u krvi pacijenta moći će se precizno definirati o kojoj se bolesti jetre radi. Za očekivati je da će ova pretraga u kombinaciji s već poznatim dijagnostičkim meto-

Sudionici skupa

doc. dr. sc. Vladimir Stevanović

prof. Iwan Burgener

dama uvelike podići razinu usluge na ovom polju veterinarske medicine.

Problematiku virusnih gastroenteritisa obradio je doc. dr. sc. Vladimir Stevanović, dr. med. vet. s Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu, a posebno bismo izdvojili činjenice vezane uz problematiku parvoviroze pasa. I veterinari i uzgajivači dobro znaju da je parvoviroza bolest koja može doslovno pokositi cijelo leglo i teško se može iskorijeniti u uzgoju. No, zaštita se ipak može postići specifičnim programom vakcinacije.

Laura Poudroux, DVM, iz Meriala predstavila je novosti na polju vakcinacije pasa s posebnim naglaskom na zaštiti od leptospiroze. Kada govorimo o leptospirozi pasa, moramo naravno biti svjesni i zoonotskog potencijala ove bolesti. Naime, određenim programom cijepljenja rizici se u velikoj mjeri mogu kontrolirati.

Predavanja se mogu preuzeti na stranicama www.ddlzagreb.hr

Kolegama zahvaljujem na ocjenama, komentarima i mišljenjima koje su iznijeli

ispunivši upitnik na kraju seminara. Skupu je prisustvovalo više od 250 doktora veterinarske medicine, veterinarskih tehničara te studenata iz cijele Hrvatske te ovom prilikom u ime organizatora zahvaljujem svima koji su se odazvali pozivu i svojim dolaskom uveličali ovaj događaj.

Željko Brkić, dr. med. vet.
Voditelj stručne podrške
DDL ZAGREB d.o.o.

33rd WORLD VETERINARY CONGRESS

WVC Incheon, KOREA 2017
August 27(SUN) ~ 31(THU), 2017

doc. dr. sc. Nevijo Zdolec

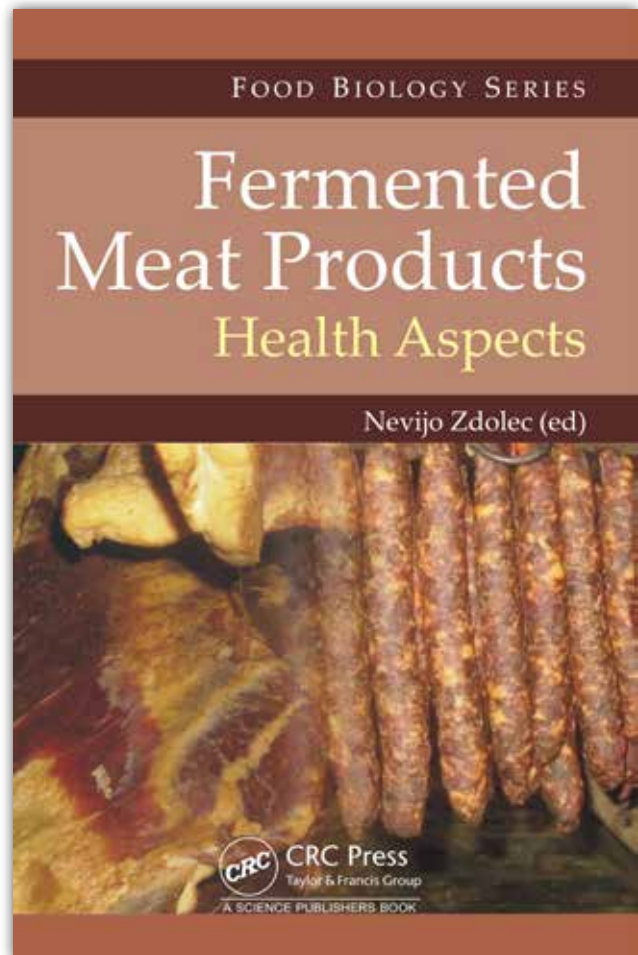
„Fermented Meat Products: Health Aspects“

Fermentirani mesni proizvodi mogu se razmatrati s različitih gledišta: tehnološkog, kemijskog, biokemijskog, toksikološkog, prehrambenog i drugih, uvijek u vezi s određenim javnozdravstvenim temama. Ova je knjiga usmjerena upravo na zdravstvene aspekte fermentiranih mesnih proizvoda, koje kroz 23 poglavlja prezentiraju eminentni međunarodni stručnjaci različitih profila – veterinari, mikrobiolozi, molekularni biolozi, analitički kemičari, biotehnolozi, nutricionisti. Kompleksnost proizvodnje i zdravstveni aspekti fermentiranih mesnih proizvoda zahtijevaju takav multidisciplinarni pristup koji čitatelju daje širok uvid u potencijalne rizike i njihovu kontrolu.

Uvodna poglavlja predstavljaju specifične vrste fermentiranih mesnih proizvoda i osnovna načela njihove proizvodnje. Opisane su osnovne tehnološke operacije te kombinacije tehnologija u kontekstu njihova utjecaja na sigurnost proizvoda, kao i rizici tradicionalne proizvodnje. Dva su poglavlja posvećena zdravstvenim aspektima fermentiranih mesnih proizvoda od divljači te malih preživača. Sljedeća poglavlja razmatraju fermentirane mesne proizvode kroz teme iz područja mikrobiologije i biotehnologije, uključujući mikrobnu ekologiju, autohtone starter-kulture, biokonzerviranje, probiotike, molekularnu analitiku, patogene mikroorganizme, antimikrobnu rezistenciju te procese kvarenja. Nekoliko je poglavlja potom posvećeno kemijskim i toksikološkim temama poput kemijskih opasnosti, biogenim aminima, sastavu proizvoda i utjecaju na zdravlje potrošača te mastima i oksidaciji masti u fermentiranim mesnim proizvodima. Na kraju se u dva poglavlja prikazuje problematika samokontrola, preduvjetnih programa, HACCP-a i službenih kontrola.

Sadržaj većine poglavlja nije strogo ograničen samo na fermentirane mesne proizvode, već je primjenjiv u konceptu sigurnosti hrane u cijelom proizvodnom lancu hrane životinjskog podrijetla.

Ova je knjiga rezultat zajedničkog doprinosa 48 autora iz renomiranih institucija iz Njemačke, SAD-

a, Velike Britanije, Japana, Austrije, Italije, Slovačke, Češke, Grčke, Čilea, Cipra, Španjolske, Portugala, Srbije i Hrvatske. Nadamo se da će pronaći svoj put do široke znanstvene i stručne javnosti te poslužiti u nastavne svrhe u području higijene i tehnologije hrane.

Urednik

doc. dr. sc. Nevijo Zdolec

Zavod za higijenu, tehnologiju i sigurnost hrane
Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Zaštita na
pravi način!

FYPRYST®

fipronil

Otopina za nakapavanje na kožu

Zaštita od

„Prije primjene pažljivo pročitajte uputu o VMP.
O rizicima i nuspojavama posavjetujte se s veterinarom.“

KRKA-FARMA d.o.o.
Radnička cesta 48/II p.p.205, Zagreb 10002
Telefon, 01/63 12 100, 63 12 101. Faks 01/61 76 739.
E-mail: krka-farma@zg.htnet.hr. www.krka.biz/hr

Sastav Pipeta (0,67 ml) sadržava: Ljekovitu tvar fipronil 67 mg; Pipeta (1,34 ml) sadržava: Ljekovitu tvar fipronil 134 mg; Pipeta (2,68 ml) sadržava: Ljekovitu tvar fipronil 268 mg; Pipeta (4,02 ml) sadržava: Ljekovitu tvar fipronil 402 mg; Pipeta (0,5 ml) sadržava: Ljekovitu tvar fipronil 50 mg. **Indikacije** Sprječavanje i suzbijanje invazije pasa i mačaka buhama (*Ctenocephalides* spp.) i krpeljima (*Rhipicephalus* spp., *Dermacentor* spp., *Ixodes* spp.). Pomoć u liječenju i kontroli alergijskog dermatitisa pasa i mačaka uzrokovanog ubodima buha. Sprječavanje i suzbijanje infestacije pasa psećom pauši *Trichodectes canis*. Sprječavanje i liječenje infestacije mačaka mačjom paušom *Felicola subrostratus*. **Ciljne životinjske vrste** Psi. Mačke. **Kontraindikacije** Fypryst spot-on za pse ne smije se primjenjivati na: štenadi mlađoj od 8 tjedana i lakšoj od 2 kg; bolesnim životinjama (sustavne infekcije, povišena tjelesna temperatura) i onima u stadiju oporavka; kunićima jer se u njih mogu javiti teške reakcije nepodnošljivosti i uginuća; mačkama jer može doći do predoziranja. Fypryst 50 mg spot-on za mačke ne smije se primjenjivati: mačićima mlađim od 8 tjedana i lakšim od 1 kg; bolesnim životinjama (sustavne infekcije, povišena tjelesna temperatura) i onima u stadiju oporavka; kunićima zbog teških reakcija nepodnošljivosti i uginuća.

Naša inovativnost i znanje posvećeni su zdravlju. Zbog toga naša odlučnost, ustrajnost i iskustvo zajedno doprinose jednom cilju – razvoju djelotvornih i neškodljivih proizvoda vrhunske kakvoće.

VETERINARI U DIJASPORI

IVAN FILIPOVIĆ i ANA BACH

Irska

Irska, zemlja zelenih livada i ravnice s pravom nosi naziv Zeleni otok. Zbog velike količine oborina i vlage gotovo da nema suša te je okoliš iznimno zelen. Na nju nas asociraju, osim pisaca W. B. Yeatsa, Jamesa Joycea (živio i u Puli), Oscara Wildea, Samuela Becketta i irski seter, connemarski poni i kerrijevski plavi terijer. Podsjetimo se da osim izvrsnih piva i viskija (destilirana se tri puta), nudi i mnogo mogućnosti za zaposlenje. Kako su, poput mnogih Slavonaca (više od deset tisuća), svoje snove za obećanom zemljom potražili Ivan Filipović, dr. med. vet. i Ana Bach, dr. med. vet. pročitajte u njihovoj životnoj priči.

Razgovor s Ivanom Filipovićem, dr. med. vet.

34

Ispričajte mi ukratko svoj životopis kako bi Vas čitatelji mogli upoznati.

Rođen sam 1985. godine u Zagrebu gdje sam završio osnovno i srednjoškolsko obrazovanje. Završio sam srednju veterinarsku školu u Zagrebu nakon koje sam upisao Veterinarski fakultet koji sam završio 2010. godine. Pripravnički sam staž odradio u Hrvatskom veterinarskom institutu (tri mjeseca), Veterinarskoj stanici Zelina d.o.o. (šest mjeseci) te tri mjeseca u Veterinarskoj stanici Nova d.o.o. Nakon toga zaposlio sam se u Veterinarskoj stanici Grubišno polje, veterinarskoj ambulanti Veliki Grđevac gdje sam se osamostalio kao veterinar, te sam tamo radio godinu i pol dana. Zatim sam se vratio u Zagreb na ovčarsku obiteljsku farmu te usporedno radio u tvrtki Bio Pharm Vet d.o.o. Godinu i pol poslije radio sam kratkotrajno u Veterinarskoj stanici grada Zagreba, ambulanti u Dubravi, ali samo za vrijeme trajanja vakcinacije protiv bjesnoće.

Zašto ste se odlučili potražiti posao u Irskoj?

Želio sam ostati raditi u struci, ali u Hrvatskoj nisam uspio pronaći zadovoljavajući posao. Loša perspektiva veterinarske struke potaknula me je na razmišljanje o mogućnostima u inozemstvu. Zbog

Ana Bach, dr. med. vet., Ivan Filipović, dr. med. vet.,
Zima i Floki

pojednostavljene administracije razmišljao sam o zaposlenju u Europskoj uniji. Kako je moja djevojka i kolegica po struci, Ana Bach, rođena u Americi, razmišljali smo o zemlji engleskoga govornog područja. Imao sam informaciju od kolege da je procedura dobivanja licenciije te dozvole za rad u Republici Irskoj jednostavnija nego u Engleskoj. Također, niži su i troškovi života te je samim time lakše započeti karijeru u veterinarskoj struci. U ožujku 2015. postao sam član Irske veterinarske komore, u travnju 2015. započeo sam s radom u veterinarskoj klinici.

Koliko veterinarskih fakulteta ima u Irskoj?

Na cijelom otoku (Sjeverna Irska i Republika Irska) ima samo jedan fakultet u Dublinu. Veterinarska je struka vrlo cijenjena i priznata, studenti kompetitivni, a fakultet iznimno težak za upisati te ga upisuju

samo najbolji srednjoškcolci. Zbog toga mnogi iz Irske odlaze studirati na veterinarske fakultete unutar Europske unije gdje se nastava održava na engleskom jeziku. Najčešće odlaze u Mađarsku i Poljsku, a drago mi je da i Veterinarski fakultet u Zagrebu od ove godine ima studij na engleskom jeziku.

Što Vam je bilo potrebno za izdavanje licencije za rad u Irskoj?

Obratio sam se irskoj veterinarskoj komori koja ima sjedište u Dublinu te dobio sve potrebne informacije. Dobio sam u referadi Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu potvrdu da je program našeg fakulteta usklađen s fakultetima u EU, prijepis ocjena i diplome te sve preveo kod sudskog tumača za engleski jezik. U irskoj veterinarskoj komori su mi nakon tjedan dana potvrdili da mogu dobiti licenciju za rad uz prethodno polaganje prisege i uplate članarine. Godišnja članarina veterinarske komore iznosi 500 eura.

Je li Vam irska komora pomogla u traženju posla ili ste ga sami tražili?

Irska veterinarska komora pomogla mi je samo u ishodu licencije bez koje nije niti bilo smisla započeti tražiti posao. Nakon dobivanja licencije počeo sam nazivati veterinarske ambulante koje su nudile posao na web-stranici <http://www.veterinaryirelandjournal.com/situations-vacant>. Gotovo se svaki tjedan nudi posao u nekoliko ambulanti, i to u raznim sferama veterinarske prakse. Mogućnosti za zaposlenje ima mnogo pa se tako lako može pronaći radno mjesto u ambulanti male prakse, često u ambulanti male prakse s naglaskom na egzotične kućne ljubimce, ambulantama koje obuhvaćaju malu, veliku praksu i konjički sport, ali i u različitim tvrtkama koje su specijalizirane za reprodukciju goveda, tj. na

Ivan Filipović s kolegama, Philipom O'Callaghanom i Tomom O'Callaghanom ispred ambulante u kojoj radi

poslovima umjetnog osjemenjivanja, embriotransfera te ultrazvučne dijagnostike gravidnosti. Komora kontrolira broj bodova za produljenje licencije koja traje godinu dana. U godinu dana mora se skupiti 20 bodova kroz razne edukacije. Edukacija na predavanju od nekoliko sati uobičajeno se boduje s 2 – 3 boda, a edukacija uz praktičnu nastavu može imati vrijednost i od 15 bodova. Moguće je prikupljanje bodova i putem web-seminara.

Kako su izgledali Vaši prvi radni dani?

Prvi sam posao pronašao u ambulanti u mjestu Athenry, County Galway, gdje sam mijenjao kolegu koji je otišao na bolovanje. Radio sam veliku praksu koja se sastojala od liječenja i tuberkulizacije koja čini velik udio posla u Irskoj. Učestalo je liječenje pneumonije i dijareja u goveda, pašne tetanije, hipokalcemije, carski rezovi te ostali uobičajeni zahvati.

Imate li fiskalne blagajne i koliko naplaćujete u gotovini?

Sve se usluge klijentima naplaćuju na kraju mjeseca. Nakon završetka usluge sve unesemo u računalo, a naše računovodstvo fakturira i pošalje račune klijentima poštom. Iznimka je mala praksa koja se naplaćuje odmah nakon obavljene usluge. U poslovanje još nije uvedena fiskalna blagajna.

Ivan Filipović s veterinarskom tehničarkom Mairead O'Shea

Imate li problema u naplati kod farmera?

Prije nije bilo problema u naplati, ali u posljednje vrijeme sve više problema te se osjeti kriza zbog niske cijene mlijeka do koje je došlo nakon napuštanja sustava kvote u travnju 2015. godine. Velik je broj farmera proširio svoje poslovanje, ali velika ponuda mlijeka na tržištu vrlo je brzo srušila njezinu cijenu. Na našem području imamo nekih 5 - 6 velikih otkuplivača mlijeka, isplata je uvijek korektna i na vrijeme, a otkupna cijena mlijeka je oko 25 - 27 eurocenti/l.

Koliko je jaka konkurencija i imate li koncesije?

Konkurencija je prisutna, a koncesija ne postoji. Farmer sam sve odabire, ali i naređene mjere sam plaća. Teren je u krugu oko 40 - 50 km oko ambulante. Obično u mjestu od oko 5000 stanovnika klijenti imaju na raspolaganju 2 - 3 ambulante.

Koje su sve naređene mjere koje provode?

Kako na otoku nemaju bjesnoću, uopće ne cijepse pse protiv bjesnoće (osim pasa koji putuju izvan Republike Irske), a prestali su i vaditi krv za dijagnostiku bruceloze. Od travnja ove godine obvezno je čipiranje pasa. Tuberkulizacija je obvezna i provodi se načelno jednom godišnje na svim stadima. Sva se telad uzorkuje na BVD za vrijeme markiranja.

Koliko se razlikuje velika praksa u Irskoj od one koju ste radili u Hrvatskoj?

Razlikuje se u tome što vlasnici sami markiraju, osjećenju krave, ne izdajemo svjedodžbe o zdravstvenom stanju životinja, a navedene djelatnosti u Irskoj čine velik udio posla. Posao veterinara u velikoj mjeri fokusiran na klinički rad, tj. liječenje bolesnih životinja i asistiranje pri porođaju. Često dobivamo upite vezane za zdravlje stada pa je tako potrebno poznavanje preventivnih mjera protiv zaraznih, parazitskih i metaboličkih bolesti. Farme su u prosjeku nešto veće nego u Hrvatskoj, ali još je veća razlika u broju obiteljskih gospodarstava. Razlika je i u pristupu poslu, farmeri su uglavnom vrlo poslovno orijentirani tako da je nešto teže ostvariti prijateljski, gotovo obiteljski odnos kakav je karakterističan u poslu terenskog veterinara u Hrvatskoj. Radni dan je mnogo dulji ako ga uspoređujemo s onim u veterinarskoj praksi u Hrvatskoj. S poslom se kreće oko 9 h ujutro, a nerijetko se radi i do 19 - 20 h navečer.

Koliko imate posla u svinjogojskoj proizvodnji?

Svinjogojstvo je zastupljeno samo u zatvorenim sustavima, odnosno farmama od nekoliko stotina

do nekoliko tisuća krmača ili tovljenika. Zanimljivo je da broj farmera uzgaja svinje u svojim domaćinstvima onako kako se to radi u Hrvatskoj. Na farmama svinje liječe farmeri, odnosno obučeni radnici na farmi.

Prodajete li veterinarske lijekove farmerima?

Prodajemo lijekove našim klijentima uz prethodno izdavanje recepata. Zbog dosta visoke cijene usluge farmeri kupuju mnogo lijekova pokušavajući uštedjeti na usluzi. Cijena izlaska na farmu s liječenjem iznosi 63 eura tako da farmeri vrlo često pokušavaju sami liječiti životinje, a veterinare zovu na farmu samo u slučaju nužde.

Jesu li cijene veterinarskih lijekova jeftinije u Irskoj i koristite li u maloj praksi humane lijekove?

Cijene lijekova otprilike su iste kao u Hrvatskoj. Humane lijekove, uz recept koji propišemo, vlasnik može kupiti u humanoj ljekarni. U našoj maloj praksi koristi se dosta humanih lijekova.

Koliko iznosi PDV na veterinarske usluge?

PDV za veterinarske usluge na farmi iznosi 13,5 %, a PDV na lijekove u ambulanti je 23 %.

Koliko su veliki troškovi života u Irskoj?

Najam kuće od 100 m² u mjestu od 6000 stanovnika iznosi 600 eura plus režije. Cijena hrane jednaka je kao u Hrvatskoj i snabdijevamo se u velikim trgovačkim lancima. Iznimka je cijena mesa koje je u Irskoj znatno skuplje jer snažno štite domaću proizvodnju i većina je mesa na policama u trgovinama lokalno proizvedena.

Kolika su prosječna primanja veterinara u Irskoj?

U mojem slučaju plaća je fiksna i nije vezana za promet. Najniže plaće su prosječno neto oko 400 - 600 eura tjedno. Relativno dobro se može zaraditi korištenjem vlastitog vozila u službene svrhe. Gorivo je plaćeno tako da se kilometar obračuna za prvih 6000 km u kalendarskoj godini 59 euro centi, a kasnije 29 euro centi. Cijena goriva ista je kao u Hrvatskoj.

Kolike su cijene veterinarskih usluga u velikoj praksi?

Cijena carskoga reza iznosi 285 eura za sam rad, a oko 320 eura s lijekovima, teljenje 90 - 120 eura, operacija dislokacije sirišta stoji 170 eura za sam rad, a oko 230 eura s lijekovima.

Koliko veliko područje pokriva vaša ambulanta i koji je broj stoke na vašem području?

Trenutačno radim u tvrtki *Castlelands-Hourihanes Veterinary Clinic* u mjestu Skibbereen, County Cork. U klinici radi šest veterinarâ, svi obavljamo sve djelatnosti, s tim da svaki veterinar ima svoje područje rada na koje se fokusira. Teren koji pokriva-
mo površine je oko 40 km² s više od 3000 klijenata samo u velikoj praksi. Republika Irska ima oko 6 500 000 goveda (oko 1,2 milijuna muznih krava), oko 4,7 milijuna ovaca, a to je sve raspoređeno na oko 140 000 obiteljskih farmi, prosječne veličine oko 33 ha. Vrlo je razvijen konjički sport, pa tako velik broj konja iz irskih ergela odlazi na natjecanja u Englesku, Njemačku i Francusku i tamo ostvaruju vrhunske rezultate.

Koliko prosječno jedan veterinar u ambulanti ima goveda kod svojih klijenata?

Ukupan broj goveda na području naše ambulante je oko 20 000. Tu pripadaju sve muzne krave, tova goveda, junice i telad. Jako je velik broj obiteljskih gospodarstava tako da je gotovo svako drugo domaćinstvo ujedno i farma. Broj goveda na farmama varira od oko 5 na vrlo malim „hobi farmama“ do oko 1000 – 200 na većim profesionalnim farmama mliječnih goveda. Sve su farme u obiteljskom vlasništvu, tj. ne postoje velike kompanije i koncerni koji bi ugrožavali domaću proizvodnju.

Planirate li se vratiti raditi u Hrvatsku u skorije vrijeme?

U studenom krećem na poslijediplomski certifikat „*Small animal surgery PgC*“ u Englesku, a nakon toga svakako želim još barem nekoliko godina ostati u Irskoj ili Engleskoj te dodatno unapređivati svoje znanje i vještine u veterinarskoj praksi. Želja mi je vratiti se u Hrvatsku unutar desetak godina.

Razgovor s Anom Bach, dr. med. vet.

Ispričajte mi ukratko svoj životopis kako bi Vas čitatelji mogli upoznati?

Ja sam Ana Bach, rođena sam u „gradu koji ne spava“, međutim odrasla sam u nekoliko gradića izvan New Yorka. Roditelji su doselili u SAD 1984./85. u potrazi za boljim životom. Mama je pedijatar u hitnoj službi u Bronxu, a tata poznati glazbenik (Nenad Bach). Iako sam u prirodnim predmetima imala dobar uspjeh, željela sam studirati francuski i

Ana Bach u ambulanti *Passage West Veterinary Centre* u County Cork

španjolski. Uz srednju školu odstažirala sam uspo-
redno i slastičarstvo u jednoj Francuskoj slastičar-
nici, *Financier*, na samom južnom rubu Manhattan
te sam imala želju i ostati u toj struci. No, od svih
mojih sklonosti, uz pomoć roditelja, odlučila sam
se za veterinu. Program u srednjoj školi u Americi
potpuno je drugačiji od onih u Hrvatskoj. S obzirom
na to da nisam morala slušati sve predmete iz pri-
rodnih znanosti, već sam ih mogla birati, imala sam
period prilagodbe s nekim predmetima za prijemni
ispit i tijekom studiranja. S nekim je predmetima
bilo više, s nekima manje poteškoća, no ipak sam
diplomirala u roku koji sam i planirala, i to kao treća
po uspjehu na godini. Događalo se i da sam tijekom
studija pomislila kako veterina nije za mene, no kad
sam počela raditi u struci, shvatila sam da veterina
nije samo zanimanje, već prekrasan poziv u kojemu
imaš mogućnosti izravno pomagati i životinjama i
vlasnicima.

Zašto ste se odlučili studirati u Zagrebu, a ne u SAD-u?

U Hrvatsku sam dolazila kao dijete, uvijek za vri-
jeme godišnjih odmora, i u sjećanju mi je ostala kao
zemlja zabave, a baš to sam tražila sa svojih 17 go-
dina. No, šalu na stranu, iako je to tada bila avantu-
ristička ideja, brat Ivo već je bio na studiju medicine
u Zagrebu (engleski program), pa je i to bio dijelom
razlog. Osim toga, alternativa je bila da plaćam četiri
godine koledž i četiri godine veterine da bih završila
veterinu u Americi – nakon osam godina i s velikim
novčanim ulaganjem. Ovako sam si omogućila da s

23 godina postanem doktoricom veterinarske medicine, pa ako shvatim da to nije to, stignem završiti još neki fakultet do tridesete.

Želite li izdvojiti nešto iz svoga studentskog života?

U početku sam imala problema s jezikom, jer iako su roditelji željeli da savršeno naučim hrvatski jezik, ja sam sve nametnuto odbijala. Većina je profesora imala razumijevanja za moje nedostatke iz hrvatskog jezika, ali bilo je nekih koji i nisu bili tolerantni. Uz fakultet sam našla vrijeme za raznoliko društvo i dodatni posao. Poučavala sam i predavala engleski u školi i privatno, i to mi je pridonijelo veliko zadovoljstvo. Jedan od većih kulturoloških šokova bilo mi je snalaženje za ispite i šalabahteri te međusobna kolegijalnost. U Americi je svatko za sebe i nema međusobnog pomaganja među studentima.

Nakon završetka Veterinarskog fakulteta jeste li uspjeli pronaći posao u struci u Hrvatskoj?

Ja zapravo i nisam tražila posao u Hrvatskoj jer se dečko već preselio u Irsku u travnju, a diplomirala sam u srpnju iste godine. Zbog toga sam imala plan doći u Irsku, ali ostala sam u Hrvatskoj uživati u ljetu. Volontirala sam u zagrebačkom zoološkom vrtu i u ambulanti Vetam u Osijeku. Na oba sam radna mjesta iznimno uživala, a u ambulanti Vetam su mi ponudili i stažiranje. Razmatrala sam opciju, ali sam se na koncu odlučila u struci usavršavati u Irskoj.

Jeste li razmišljali o povratku u SAD nakon završetka fakulteta?

Neko vrijeme jesam, jer volontiranjem po veterinarskim bolnicama i ambulantomama u NY-u prisjetila sam se kakva je to struka izvan Hrvatske – cijenjena. No, za rad u Americi treba položiti nekoliko ispita koji zajedno iznose nekoliko tisuća dolara, a da ne spominjem vrijeme za učenje. Ivan je tada već radio kao veterinar i nije bio voljan zaustaviti karijeru zbog učenja za ispite. Osim toga, ljepše mi je u Europi i ne žalim zbog svoje odluke.

Koje su prednosti, a koji nedostaci života u Irskoj u odnosu na Hrvatsku i SAD?

Ovo je uvijek teško pitanje jer sam provela različite životne dobi u sva tri mjesta. Odrastanje u SAD-u ne mogu komentirati jer nemam s čime usporediti.

Studentica Veterinary Nursing programa Aoifa Slattery asistira Ani Bach

Drago mi je da sam se školovala u Americi jer mi je draži sustav gdje možeš sam birati predmete, i aktivnosti su bile jako raznolike. Studiranje u Zagrebu bilo je idealno za mene zbog slobode koja mi je trebala u tom periodu. Nikad nisam radila samostalno u struci u Hrvatskoj pa nemam osobnih iskustava. To što sam poučavala engleski u *Croatian American Society* bilo je pozitivno, uvijek sam bila plaćena na vrijeme i prema dogovoru. Prvo moje plaćeno radno mjesto u struci bilo je u Irskoj, gdje radim i sada. Plaća nije bila velika u početku, a niti je sada, ali je ipak porasla nakon šest mjeseci za 25 % i u prosincu će porasti opet za toliko. Kad usporedim i iskustvo i plaću s onime što rade vršnjaci u istim pozicijama u Hrvatskoj, vidim da mi je prilično dobro. Nakon nekoliko mjeseci već sama radim operacije – od sterilizacije i kastracije pasa mačaka i kunića do mastektomije, uklanjanja tumora i stranih tijela, amputacija itd. Također, mnogo se više dijagnostike i terapije radi nego u Hrvatskoj, zbog mogućnosti i volje vlasnika da plaćaju, ali i zbog osiguranja za ljubimce.

Kakav je društveni život u Irskoj?

Što se tiče društvenog života u Irskoj, rekla bih da su Irski slični Hrvatima. Nemam stalno društvo jer sam se selila već nekoliko puta, a trenutačno živim u manjem gradu gdje je raznolikost manja (Irska je zapravo mala Poljska) i radim gotovo cijeli dan, dežurna sam svaki treći dan, i također radim svaki treći vikend. S ljudima s posla družim se samo iznimno, a slobodno vrijeme provodim brinući se o Zimi i Flokiju (naši psi).

Irska je jako lijepa i zelena jer je jako mokra. Kada sam počela raditi, padala je kiša nekih 60 dana za redom. Irski su u nekim stvarima opušteni – dućani

se otvaraju oko 9, zatvaraju već u 13, neki u 18 (usporedbom s NY-om gdje možeš za pet minuta jesti veganski odrezak u tri ujutro ako želiš). Biti Amerikanka u Irskoj nije lako – moju vozačku nisu priznali, samo jedna osiguravajuća kuća (Axa) htjela me osigurati, i to za 4500 eura godišnje za mali Suzuki Swift. Trebala sam opet pohađati satove vožnje i polagati i pismeni i praktični dio ispita. Birokracija nije ništa bolja nego svugdje u svijetu tako da je i s dokumentima za licenciju bilo određenih problema.

Još jedna razlika – veterinarski tehničar nije isto kao *veterinary nurse*. Oni se školuju posebno za tu struku nakon srednje škole i imaju drugačije odgovornosti, npr. anestezija tijekom operacije je dužnost i odgovornost VN-a, a po potrebi može i cijepiti i kastrirati ili asistirati pri operaciji.

Kako ste pronašli posao u Irskoj?

Prvi dan kad smo doselili u mjesto zvano Mallow tražila sam posao u restoranu kao konobarica/bar-tenderica, i isti sam se dan zaposlila u The Gallery Bar and Restaurant, gdje sam u tom poslu zaista uživala. Radila sam tamo tri mjeseca dok sam istodobno tražila posao u struci. Najčešće su se nudile pozicije u miješanoj praksi, i nisam imala ništa protiv, no srećom sam ipak pronašla posao u ambulanti male prakse. Tražili su osobu za *internship* koji bi trajao 6 mjeseci, nakon kojeg bi ostala u tvrtki kao samostalna veterinarica. No, od prvog sam dana trebala biti samostalna, održavati konzultacije, cijepiti, uzimati anamnezu, dijagnosticirati, liječiti itd. Već treći dan sam bila dežurna za vikend, i radila sama u klinici. U prva tri dana odradila sam oko 20 konzultacija i jako brzo sam naučila mnogo stvari.

Koliko dnevno imate pacijenata?

Tvrtka u kojoj radim ima više ambulanti. U početku sam bila u glavnoj ambulanti koja postoji tri godine i dosta je zaposlena, ali tamo radi još jedna veterinarica pa bismo podijelili pacijente. Varira, ali dnevno tamo dolazi u prosjeku 10 – 15 pacijenata. Onda su me premjestili u noviju ambulanti gdje bi bilo oko 10 pacijenata tjedno. Sada zatvaraju tu noviju kako bi otvorili ambulantu na boljoj lokaciji, a ja se vraćam u glavnu, koja je svaki mjesec sve zaposlenija. Počinjem tečaj za certifikat iz kirurgije malih životinja i tečaj iz oftalmologije, u Engleskoj, a šefovi me planiraju i ostaviti u glavnoj ambulanti kao glavnog kirurga.

Koje poslove najčešće radite u maloj praksi?

Najviše ima konzultacija u vezi s cijepljenjem, zatim su česti slučajevi s povraćanjem ili proljevom,

alergijama i drugim kožnim problemima, uključujući i probleme s ušima. Česte su i sterilizacije kuja te slučajevi gdje sterilizacija nije učinjena na vrijeme pa dođe do mamarnih karcinoma koje treba ukloniti. Odstranjivanje tumora i slanje na analize također su česti, kao i čišćenje zubnog kamenca i ekstrakcija zubiju. Često se dogodi da dobijem nekoliko istih slučajeva u nekoliko tjedana, pa sam tako nedavno imala tri slučaja gdje sam amputirala ekstremitete, dok sam prije dva mjeseca imala nekoliko slučajeva s traumom očiju. No, katkad rad u ambulanti uključuje sve – od naručivanja robe do šetanja pasa, od prenošenja pacijenata iz jedne klinike u drugu kliniku do prodaje antihelmintika itd. Neke od mojih poslova i lijepe trenutke veterinarskog posla možete vidjeti na mojoj instagram stranici Vetopiagram.

Koju sve opremu posjedujete za dijagnostiku?

Imamo rendgen, uređaje za hematološku i biokemijsku analizu krvi, mikroskop, otoskop, laringoskop itd. Imali smo neko vrijeme i ultrazvuk koji više nemamo.

Kolike su cijene sterilizacije kuje, čišćenja zubnog kamenca i drugih usluga?

Kastracija mačaka je 45 €, a pasa ovisno o masi, 100 – 150 €, za kuniće i tvorove 85 €. Sterilizacija mačaka košta 75 €, a pasa 130 – 180 €, egzotičnih životinja 90 €. Laparoskopska sterilizacija kuje je 195 – 300 €. Čišćenje zubnog kamenca je 85 €, a ekstrakcija je 12 € za premolarni zub ili 17 € za molarni zub.

Razmišljate li u skorijoj budućnosti da se vratite u Hrvatsku i otvorite ambulantu za malu praksu?

Svakako ću još nekoliko godina po svijetu skupljati znanje i iskustvo, ali na koncu, zvuči kao kliše, no za mene nema do Hrvatske i san mi je otvoriti najbolju ambulantu u Zagrebu.

Na kraju bismo oboje željeli zahvaliti našim roditeljima, braći, sestrama, prijateljima i kolegama veterinarima koji su nas podržavali i savjetovali tijekom studiranja, seljenja, traženja poslova, prilagođavanja i u mnogim drugim životnim okolnostima. Vaša potpora, ljubav i ohrabrenja bili su nam često jedini oslonac u svim izazovima koje smo imali u životu. Hvala Vam što postojite.

Nadamo se da će Sv. Patrik, zaštitnik Irske, štiti naše kolege u Irskoj te da će se jednoga dana sretno vratiti u Hrvatsku.

Razgovarao: dr. sc. Ivan Križek, dr. med. vet.

Značaj i uloga veterinara u daljinskom jahanju

The role and importance of veterinarians in endurance riding

Klobučar, K., Z. Vrbanac, A. Kučko, J. Gotić, N. Brkljača Bottegaro*

Sažetak

Daljinsko jahanje (engl. *endurance riding*) jest konjička sportska disciplina u kojoj se procjenjuje sposobnost jahača i spremnost konja da u što kraćem vremenu prijeđu određenu udaljenost na zadanoj stazi. Ovisno o kategoriji natjecanja, konji prelaze od 40 do 160 kilometara u jednom danu natjecanja. Sama je disciplina iznimno zahtjevna i iscrpljujuća te traži dobru pripremu i odličnu fizičku spremu životinje. Iako samo zdravi konji mogu sudjelovati u daljinskom jahanju, prije, tijekom i nakon natjecanja obvezno se provodi rigorozan veterinarski pregled. Povećanjem broja konja koji sudjeluju u natjecanjima daljinskog jahanja raste potreba za edukacijom veterinara o ovoj disciplini s ciljem što uspješnijeg liječenja specifičnih ozljeda lokomotornog sustava i metaboličkih bolesti koje se pojavljuju kao posljedica treninga ili iscrpljujućeg natjecanja.

Ključne riječi: daljinsko jahanje, konj, veterinarski pregled

40

Abstract

Endurance riding is a sporting discipline in which the ability of the rider and the readiness of the horse to cross a certain distance along a given path are tested. Depending on the category of the competition, the horses cover from 40 to 160 kilometres in one day of competition. The discipline itself is extremely challenging and exhausting, requiring good preparation and great physical endurance in the animals. Although only healthy animals may compete in endurance riding, veterinary inspection before, during and after the competition is mandatory and rigorous. The increasing number of horses participating in such competitions increases the need for training veterinarians within the discipline. The purpose of this training is to treat successfully specific injuries of the locomotor system and metabolic diseases, which occur as a result of training or exhausting competitions.

Key words: endurance riding, horse, veterinary inspection

Uvod

Daljinsko jahanje jest disciplina konjičkog sporta koja u današnje vrijeme bilježi znatan porast broja natjecanja i natjecatelja. Začeci daljinskog jahanja sežu još u antičko doba kada su održavana natjecanja Beduina pri prolasku kroz pustinju. Britanci i Amerikanci koristili su daljinsko jahanje kao test izdr-

žljivosti svoje konjice. U 19. stoljeću prvo natjecanje organizirali su Austrijanci, a trčalo se na stazi koja se protezala od Beča do Budimpešte. Unatoč svojoj bogatoj prošlosti, daljinsko jahanje mlad je sport. Prvo moderno natjecanje, 160 km staze od Nevade do Kalifornije (*Tevis Cup*), održano je 1955. i otada se održava svake godine. Najstarija organizacija, Američka konferencija daljinskog jahanja (*American En-*

*Karla Klobučar, studentica; dr. sc. Zoran Vrbanac, dr. med. vet., DACVSMR, docent; Agata Kučko, studentica; dr. sc. Jelena Gotić, dr. med. vet, poslijedoktorand; dr. sc. Nika Brkljača Bottegaro, dr. med. vet., docent, Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu; *e-mail: zvrbanac@vef.hr*

Slika 1. Veterinarski pregledi unutar „veterinarskih vrata“. Autor slike KK „Magušar“.

urance Ride Conference), osnovana je 1972. godine. Od 1984. međunarodna natjecanja održavaju se pod pokroviteljstvom Međunarodnog konjičkog saveza (*Federation Equestre Internationale*, FEI). Svjetska prvenstva u daljinskom jahanju održavaju se svake četiri godine u drugoj državi, a europska prvenstva svake dvije godine, te je danas daljinsko jahanje FEI disciplina s najviše zemalja sudionica. Također, svaka država ima vlastiti konjički savez koji određuje pravila natjecanja koja se održavaju pod njegovim pokroviteljstvom. U Republici Hrvatskoj prvo službeno natjecanje daljinskog jahanja održano je 2. lipnja 2006. godine na Petrovom vrhu pored Daruvara, na stazi dugačkoj 45 km, u organizaciji Udruge Bilogora Papuk 1991. Posljednjih se godina održava desetak natjecanja tijekom natjecateljske sezone, na raznim lokacijama Republike Hrvatske prema službenom kalendaru Hrvatskog konjičkog saveza (HKS) (www.konjicki-savez.hr).

Cilj utrke daljinskog jahanja jest prijeći određenu udaljenost, ovisno o kategoriji natjecanja, u što kraćem vremenu. Završetkom svake etape utrke, natjecateljski par dolazi na prostor predviđen za odmor i hlađenje konja. Kada natjecatelj procijeni da je konj spreman proći veterinarski pregled, dužan ga je zatražiti, i tek tada mu se zaustavlja mjerenje vremena utrke. Iznimka je zadnja etapa natjecanja gdje natjecatelj ulazi u cilj i samim time se mjerenje vremena

zaustavlja, a veterinarski je pregled dužan zatražiti unutar 30 minuta. Veterinarski se pregled obavlja unutar „veterinarskih vrata“, odnosno u posebno ograđenom i označenom prostoru koji se u pravilu nalazi uz prostor za hlađenje i odmor konja (slika 1). Konju koji nije zadovoljio potrebnom frekvencijom bila za nastavak utrke, dopušteno je unutar 20 minuta ponoviti mjerenje. Ako konj nije zadovoljio uvjete veterinarskog pregleda iz nekoga drugog razloga, veterinarsko vijeće odlučuje o mogućnosti njegova ponovnog prijavljivanja. Vraćanje frekvencije bila konja unutar dopuštene granice u što kraćem vremenu pokazatelj je spremnosti konja za natjecanja te je, u kombinaciji s brzinom konja tijekom natjecanja, ključ uspjeha natjecateljskog para.

U daljinskom se jahanju natječu konji najmanje četiri godine starosti (Pravilnik o daljinskom jahanju, 2016.). Dopuštena je prijava na natjecanje svim pasminama konja premda su najpopularniji arapski konji zbog svoje lake građe i iznimne izdržljivosti (Misheff, 2011.) (slika 2). Konji krupnije građe teže održavaju brzinu na većim udaljenostima, brže se umaraju i veća je mogućnost ozljeda na natjecanjima zahtjevnog terena. Unatoč tomu, u današnje se vrijeme često koriste krupniji konji, anglo-arapskog tipa. Za konje je važno da su ektomorfi, lagani i brzi, sa sposobnošću brzog vraćanja frekvencija bila unutar dopuštenih granica nakon svladavanja zahtjevnih staza.

Slika 2. Natjecateljski par na stazi. Autor slike KK „Magušar“.

Trening konja u daljinskom jahanju potrebno je prilagoditi svakom konju kao jedinki. Važno je uskladiti treninge različitih intenziteta i trajanja kako bi se postigla idealna kondicija konja te smanjila mogućnost ozljeda i pretreniranosti. Prekomjerni treninzi uzrokuju napetost konja, odbojnost prema radu te pogoršanje općeg stanja konja. Usprkos tomu, kako bi trening bio efikasniji, potrebno je s vremenom pojačavati intenzitet s ciljem postizanja željene spremnosti. Uvriježeno je mišljenje da je potrebno dvije do tri godine treninga kako bi se konj pripremio za natjecanja daljinskog jahanja. Konji ulaze u trening u veljači te su u treningu do završetka natjecateljske sezone koja u Hrvatskoj u pravilu traje do kraja listopada. Prijedena udaljenost po treningu i učestalost treninga ovise o nekoliko čimbenika, poput kategorije konja, stanja terena, vremenskih uvjeta, dostupnosti ispaše i slobodnog istrčavanja za konja. Svaki se trening sastoji od prijednih 10 – 20 km te se svakih 7 – 10 dana odrađuje jedan trening od 30 do 80 km (Misheff, 2011.). Nakon završetka natjecateljske sezone idealan je zimski odmor u kojemu su konji na paši 8 – 24 sata dnevno bez treninga što uvelike pridonosi psihofizičkom zdravlju trkaćih konja.

Uloga veterinara u daljinskom jahanju

Za razliku od ostalih disciplina konjičkog sporta, u daljinskom su jahanju veterinaristi sastavni dio samog natjecanja. Veterinarsko vijeće ima ulogu brinuti o dobrobiti, sigurnosti i zdravlju konja. Vijeće se sastoji od predsjednika i dva ili više članova vijeća (Pravilnik o daljinskom jahanju, 2016.).

Prvi pregled obavlja se prije početka utrke i njime se utvrđuje identitet konja (putovnica, registrijski dokumenti itd.), procjenjuje se zdravstveno stanje, osobito zbog utvrđivanja potencijalnih zaraznih bolesti te sprečavanja njihova širenja na natjecanju. Pregledom prije početka natjecanja također se utvrđuje spremnost konja da se natječe te, ako konj ne zadovoljava, odnosno ako bi sudjelovanje u natjecanju moglo ugroziti njegovo zdravlje, veterinarsko vijeće predlaže sucima zabranu natjecanja. Na svakom je natjecanju pravilnikom određen broj etapa nakon kojih se obavlja veterinarski pregled. Uobičajena dužina svake etape jest 20 – 40 km. Svaki veterinarski pregled uključuje mjerenje bila, pregled respiratornog sustava i sluznica, mjerenje vremena ponovnog kapilarnog punjenja, auskultaciju peristaltike, ispitivanje bolnosti leđa te napetosti mišića, procjenu kretanja u kasu, odnosno procjenu hromosti i prisutnost rana (slika 3). Frekvencija bila na pregledu mora biti 64 otkucaja u minuti ili manje, a mjeri se prilikom veterinarskog pregleda koji jahač mora zatražiti unutar 20 minuta od dolaska na cilj svake etape, odnosno unutar 30 minuta od dolaska na cilj zadnje etape. Nakon prvoga mjerenja frekvencije bila pregledava se način kretanja konja kako bi se uočile eventualne nepravilnosti, odnosno hromost. Prisutnost hromosti procjenjuje se u kasu na 40 m u smjeru suprotnom od veterinara i prema veterinaru. Unutar jedne minute slijedi ponovno mjerenje bila kako bi se utvrdio indeks srčanog oporavka (engl. *cardiac recovery index*, CRI) – frekvencija bila smije biti do 10 % više od početne vrijednosti. Kako bi završio natjecanje, konj mora uspješno proći sve veterinarske preglede.

Konji s frekvencijom bila većom od dopuštene i s nemogućnošću povratka ispod određene granice u dopuštenom vremenu, bivaju isključeni iz natjecanja. Nefiziološki broj udisaja ili oblik disanja koji potencijalno ugrožava sigurnost konja, općenito loša kondicija konja ili izrazito visoka temperatura konja, također mogu biti uzroci isključivanja. Svi nefiziološki otkucaji srca, dokaz bolnosti pri pregledu leđa i prisutnost ozljeda, moraju se zabilježiti u veterinarski karton koji prati konja tijekom natjecanja.

Slika 3. Veterinarski pregled – kretanje konja kasom prilikom procjene hromosti. Autor slike KK „Magušar“.

Fiziološke promjene

Tijekom dugih utrka daljinskog jahanja, konji su izloženi metaboličkom stresu koji karakteriziraju termoliza, gubitak elektrolita te fiziološka i energetska prilagodba organizma. Dugi treninzi potiču razvoj velike količine produkata katabolizma koji nastaju zbog hemolize, djelomične rabdomiolize, energetskog metabolizma, metabolizma jetre i bubrega (Misheff, 2011.). Nastale se tvari moraju izlučiti kako bi se održala homeostaza organizma te stoga neminovno dolazi do znatnih promjena u hematološkim i biokemijskim parametrima.

Istraživanjima je utvrđen nizak hematokrit konja daljinskog jahanja prije utrke (Larsson i sur., 2013.) što bi mogao biti odraz povećanog volumena plazme za održavanje homeostaze kao rezultat utreniranosti konja i spremnosti na dehidraciju i stres uzrokovane toplinom, što neminovno slijedi za vrijeme natjecanja. Tijekom utrke hematokrit raste zbog gubitka tekućine znojenjem i kao posljedica kontrakcija slezene kojom se ispuštaju eritrociti u cirkulaciju (Al-Quadah i Al-Majali, 2006.). Uz porast hematokrita utvrđena je i neutrofilija te konstantan pad broja trombocita (Larsson i sur., 2013.). Gubitak trombocita potencijalno je povezan uz gubitak krvi. U humanoj medicini kod natjecatelja na maratonima dokazan je znatan gastrointestinalni gubitak krvi te je moguće da se slično događa i kod konja na utrkama daljinskog jahanja (Larsson i sur., 2013.).

Promjene biokemijskog profila tijekom dugih utrka daljinskog jahanja događaju se primarno zbog smanjenog volumena krvi, velike potrošnje energije te oštećenja mišića (Larsson i sur., 2013.). Dehidracija je posljedica napornih treninga te se organizam utreniranog konja protiv nje bori zadržavanjem vode. Nizak hematokrit, povišene vrijednosti ureje, ukupnih proteina i koncentracije natrija karakteristični su za konje koji se treniraju za daljinsko jahanje (Thomas i Fregin, 1987.). Tijekom treninga dolazi do reapsorpcije osmotski aktivnih tvari poput ureje i elektrolita u tubulima bubrega kao metoda zadržavanja vode i natrija, inducirajući hipervolemiju (McKeever i sur., 1987.).

Nakon utrke najviši porast u serumu imaju indikatori mišićnog oštećenja kao što su kreatin-kinaza (CK), alanin-aminotransfera (ALT) i aspartat-aminotranferaza (AST) (Larsson i sur., 2013.). Prije utrke povišenjem CK ili serumskog amiloida A (SAA) i granično visokim ili niskim leukocitima možemo predvidjeti slabiju izvedbu tijekom natjecanja. Također, na 10 od 17 konja prije natjecanja uočen je povišen C-reaktivni protein (CRP) (Cywińska i sur., 2012.).

Koncentracija glukoze u serumu znatno se snižava tijekom utrke što dovodi do hipoglikemije, dok koncentracija triglicerida postupno raste zbog povećanja energetske potreba organizma (Larsson i sur., 2013.).

Treninzi daljinskog jahanja uzrokuju proizvodnju znatne količine intramuskularne topline. Od ukupne količine energije proizvedene mišićnim metabolizmom, samo 20 – 25 % korišteno je u svrhu fizičkog rada dok je većina pretvorena u toplinu (Adamu i sur., 2012.). Tijekom višesatne fizičke aktivnosti tjelesna temperatura konja povećava se za 1 – 3 °C (Robert, 2014.). Intramuskularna toplina otpušta se u vanjski okoliš preko kože perifernom vazodilatacijom i povišenom temperaturom kože. Kod konja se otpuštanje topline odvija primarno evaporacijom velike količine znoja (65 %) te manjim dijelom (25 %) respiratornom evaporacijom (Conwell, 2009.). Proizvodnja znoja doseže 10 – 15 litara na sat kod konja čija je prosječna brzina kretanja 16 km/h, ali ona se može povećati i do 100 % ako se aktivnost održava za vrijeme velike vrućine. Znoj konja sadržava relativno niske koncentracije kalcija, magnezija i fosfora te visoke koncentracije natrija, kalija i klorida (McCutcheon i Geor, 1996.). Kao odgovor na dehidraciju, natrij se resorbira u bubrezima u zamjenu za kalij i vodik, ali usprkos tomu dolazi do znatnih gubitaka natrija što rezultira padom krvnog tlaka i produljenjem vremena ponovnog kapilarnog punjenja (Smith, 1985.). Također, tijekom utrke raste razina kortizola u krvi kao odgovor na stres,

što uzrokuje još veće gubitke kalija znojem i mokraćom. Gubitkom klora bikarbonatni se ioni resorbiraju kako bi održavali vrijednosti aniona u fiziološkim granicama (Foreman, 1998.). Koncentracija kalcija i magnezija u znoju konja veća je od koncentracije u plazmi zbog čega znojenje uzrokuje hipokalcemiju i hipomagnezijemiju.

Konji trenirani za daljinsko jahanje svladavaju velike udaljenosti krećući se umjerenim tempom kojim se rijetko aktivira anaerobni metabolizam, odnosno neznatan porast laktata u krvi ili pad pH ne uzrokuje metaboličku acidozu (Flaminio i sur., 1996.). No, zbog termoregulacijskih mehanizama pri velikim naporima konji mogu razviti metaboličku i respiratornu alkalozu (Foreman, 1998.).

Metaboličke bolesti

Sindrom iscrpljenosti konja (engl. *exhausted horse syndrome*, EHS) pojavljuje se kao posljedica dehidracije, poremećaja acido-bazne ravnoteže i ravnoteže elektrolita, akumulacije topline te velike potrošnje energije (Robert, 2014.). U početnom stadiju pojavljuju se katkad teško uočljivi znakovi kao što su promjenjivo bilo, gubitak pozornosti i zainteresiranosti za vodu i hranu, produljeno vrijeme punjenja jugularne vene, nedostatak peristaltike, izrazito koncentrirani urin ili izostanak uriniranja (Tomlinson, 1991.). Svaki produljeni CRI potencijalni je znak za predstojeći nastanak EHS-a. Kod uznapredovale bolesti pojavljuju se povišene vrijednosti bila i disanja, depresija, anoreksija, povišena temperatura, produljeno vrijeme ponovnog kapilarnog punjenja i bljedilo sluznica. Katkad se pojavljuju i znakovi količnog nemira, atonije crijeva, grčevi mišića i nepravilnosti u radu srca. Liječenje se sastoji u nadoknadi tekućine i elektrolita koji vraćaju konja u stanje homeostaze (Robert, 2014.).

Sinkrono podrhtavanje ošita (engl. *synchronous diaphragmatic flutter*, SDF) predstavlja kontrakcije ošita usklađene s otkucajima srca koje nastaju kao posljedica nedostatka kalcija što omogućava ulazak natrija difuzijom u živce, povećavajući im osjetljivost i uzrokujući spontane kontrakcije mišića. Depolarizacija desnog atrija stimulira akcijski potencijal u hiperekscitiranom *nervusu phrenicusu* pri prolasku preko srca što uzrokuje kontrakciju ošita, usklađujući kontrakcije mišića s otkucajima srca (Foreman, 1998.). Sinkrono podrhtavanje ošita najčešće spontano prolazi nakon odmora ili nadoknade tekućine i elektrolita, no s obzirom na to da upućuje na poremećaj metabolizma, vrlo lako može uznapredovati čak do za život opasnog stanja (Robert, 2014.).

Većina metaboličkih poremećaja može se spriječiti odgovornim ponašanjem jahača koji na vrijeme uviđa granice izdržljivosti svoga konja, odnosno može procijeniti eventualni trenutak isključivanja konja iz daljnjeg natjecanja i prije procjene veterinarskog vijeća. Na to upućuje odbijanje vode i hrane na odmorima, nevoljko kretanje ili spoticanje pri hodu. Natjecatelji željni što boljih rezultata često nepravilno koriste dodatke prehrani, odnosno koncentrirane elektrolite što može biti štetno ako konj ne uzima vodu. Na taj način povećavaju osmotski tlak u probavnom traktu što uzrokuje navlačenje vode i time dovode konja do stanja još izraženije dehidracije (Misheff, 2011.). Također, nekvalitetni preparati elektrolita sadržavaju mnogo šećera koji dovode do kratkotrajne hiperglikemije, a nakon toga, posredstvom inzulina, do hipoglikemije. Sijeno u debelom crijevu djeluje poput spužve, odnosno zadržava vodu, te je iz tog razloga kod konja na kratke udaljenosti nepoželjna hranidba sijenom prije utrke, dok se, suprotno tomu, kod konja koji se natječu u daljinskom jahanju potiče uzimanje sijena i vode prije utakmice kako bi im ono služilo kao rezervoar vode spreman za apsorpciju iz debelog crijeva tijekom dugotrajne fizičke aktivnosti.

Ozljede lokomotornog sustava

U usporedbi s ostalim konjičkim disciplinama, konji daljinskog jahanja treniraju se i natječu na najraznovrsnijim terenima i podlogama, uključujući livade, kamenite i pješčane pustinje, potoke, šljunke te šumske i blatne putove, uz to svladavajući razne uzbrdice i nizbrdice. Svaka podloga uzrokuje karakterističan tip ozljeda. Bolni zglobovi često su uočeni kod konja koji treniraju na tvrdoj podlozi dok su ozljede ligamenata i tetiva češće zbog mehaničkih ili pješčanih podloga (Misheff, 2011.).

Hromost je najčešća indikacija za isključivanje iz natjecanja daljinskog jahanja te se prema uzroku mogu podijeliti u tri kategorije, koje uključuju: ozljede (1) ligamentata i tetiva, (2) mišića i (3) zglobova, kosti i kopita (Misheff, 2011.). Također, kod konja u daljinskom jahanju pojavljuju se hromosti koje su prolazne i povlače se nakon odmora od natjecanja, čak i bez liječenja, te one koju su trajnije i često se ponavljaju zahtijevajući veterinarsku intervenciju. Razvojem sporta, dolazi i do povećanja prosječne brzine natjecanja, što istodobno skraćuje natjecateljsku karijeru konja. Vlasnicima konja savjetuje se izbjegavati treniranje za daljinsko jahanje mladih konja s nepravilnim stavovima ekstremiteta. Mane koje nisu izrazite mogu se tolerirati ako ne narušavaju cjelokupnu funkciju, premda je takve konje dobro izbjegavati kada god je to moguće.

Najčešći uzrok hromosti u konja daljinskog jahanja jest dezmitis proksimalnog dijela suspenzornog ligamenta koji se uglavnom pojavljuje na prednjim nogama, iako se može pojaviti i na stražnjima (Robert, 2014.). Dezmitis uočavamo kod konja koji treniraju na nestabilnom ili neravnom terenu, bez čvrste potpore kopitima tijekom faze spuštanja noge na tlo te kod konja koji galopiraju pri velikoj brzini na tvrdom terenu. Razvija se kao akutna, često ozbiljna, traumatska ozljeda kasnije faze natjecanja kad se kod konja pojavljuje umor. Dijagnoza se postavlja palpacijom ekstremiteta, a potvrđuje se ultrazvučnim pregledom. Liječenje se sastoji od kontroliranog kretanja 3 – 12 mjeseci te različitih terapija koje pospješuju regeneraciju tetivnih vlakana i ortopedskog potkivanja, no potreban je dugi period za eventualni povratak na natjecanja.

Tendinitis tetive površinskog fleksora također je čest uzrok hromosti kod konja u daljinskom jahanju, osobito na prednjim nogama. Tendinitis tetive dubokog fleksora pojavljuje se rjeđe, a istraživanja upućuju na njegovo predilekcijsko mjesto na stražnjim nogama (Holbrook, 2011.). Kronični osteoarthritis putičnih i skočnih zglobova je mogući uzrok hromosti. Patologija kopita također je uzrok isključivanja konja iz natjecanja, a najčešće se pojavljuju žuljevi potplata kopita, traume mekušci od sustizanja te traume nastale naglim skidanjem potkove tijekom kretanja (Misheff, 2011.).

Zaključak

Daljinsko je jahanje disciplina konjičkog sporta koja u današnje vrijeme bilježi najbrži razvoj. Nadalje, daljinsko je jahanje jedina disciplina u kojoj veterinari aktivno sudjeluju i odlučuju o sposobnosti konja da završi natjecanje. S porastom broja konja na natjecanjima, raste i potreba za upoznavanjem veterinara s daljinskim jahanjem, pravilima natjecanja te posebice s najčešćim patologijama konja koji se natječu u toj disciplini s ciljem njihove što efikasnije prevencije, odnosno liječenja.

Literatura

- ADAMU, L., M. A. NORANIZA, A. RASEDEE, A. BASHIR (2012): Metabolic responses in endurance horses during racing in relation to uric acid profile, leucocytes, heart rate and plasma biochemical parameters. *Vet Med.* 57, 591–596.
- AL-QUADAH, K. M., A. M. AL-MAJALI (2006): Status of biochemical and antioxidant variables in horses before and after long distance race. *Rev Med Vet.* 157, 307–312.
- CONWELL, R. (2009): The exhausted/ dehydrated/hyperthermic horse. *Proceedings of the 48th British Equine Veterinary Association Congress, Birmingham, UK.* 9–12, 186–187.
- LARSSON, J., P. H. PILBORG, M. JOHANSEN, M. T. CHRISTOPHERSEN, A. HOLTE, L. ROEPSTORFF, L. H. OLSEN, A. P. HARRISON (2013): Physiological Parameters of Endurance Horses Pre-Compared to Post-Race, Correlated with Performance: A Two Race Study from Scandinavia. <http://dx.doi.org/10.1155/2013/684353>
- FOREMAN, J. H. (1998): The exhausted horse syndrome. *Vet Clin North Am Equine Pract.* 14, 205–219.
- HOLBROOK, T.C. (2011): The endurance horse. U: Wiley-Blackwell, editor. *Adam's and Stashak's lameness in horses.* 6th ed. Chichester: UK. (1055–1061).
- MCCUTCHEON, L. J., R. J. GEOR (1996): Sweat fluid and ion losses in horses during training and competition in cool vs. hot ambient conditions: implications for ion supplementation. *Equine Vet J.* 28, 54–62.
- MCKEEVER, K. H., W. A. SCHURG, S. H. JARRET (1987): Exercise training-induced hypervolemia in the horse. *Med Sci Sports Exerc.* 19, 21–27.
- MISHEFF, M. M. (2011): Lameness in endurance horses. U: Ross MW, Dyson SJ, editors. *Diagnosis and management of lameness in the horse.* 2nd ed. St Louis, Elsevier Saunders. (1137–1149).
- ROBERT, C. (2014): Veterinary aspects of training and racing endurance horses. U: Hinchcliff KW, Kaneps AJ, Geor RJ, editors. *Equine Sports Medicine and Surgery.* 2nd ed. Elsevier Saunders. (1083–1104).
- SMITH, C.A. (1985): Electrolyte imbalances and metabolic disturbances in endurance horses. *Comp Cont Ed Pract Vet.* 7, 575–582.
- THOMAS, D. P., G. F. FREGIN (1987): Endurance training-induced hypervolemia in the horse. *Med Sci Sports Exerc.* 19, 524–525.
- TOMLINSON, C. M. (1991): Exhausted horse syndrome. *Proc Am Assoc Equine Pract.* 37, 835–837.
- Pravilnik o daljinskom jahanju (2016). Dostupno na: www.konjicki-savez.hr

florogen 30%

300 mg/ml, otopina za injekciju
florfenikol

300 mg/ml
OTOPINA ZA
INJEKCIJU

- Učinkovito liječenje infekcija dišnih organa u goveda i svinja
- Jednokratna subkutana ili dvokratna intramuskularna primjena

Plahost pasa kao simptom hipotireoidizma

Timidity of dogs as a symptom of hypothyroidism

Obradović, T.* , Z. Alavanja

Sažetak

Na osnovi pretrage psa utvrđeno je da boluje od neuroloških manifestacija poput promjena ponašanja, i to od plašljivosti do bezrazložne agresije. Kliničkim i laboratorijskim nalazima nije utvrđen razlog neuroloških manifestacija, ali je poznato da ih hipofunkcija štitne žlezde može uzrokovati. Radom su opisane utvrđene neurološke manifestacije. Da bi se to provjerilo, primijenjen je dijagnostički terapijski postupak te je dan levotiroksinatrij. Nakon njegove primjene izgubile su se neurološke manifestacije u psa, čime je dokazano da su one bile uzrokovane hipotireoidizmom. Rezultat postupka dokazao je da se neurološke manifestacije u pasa mogu suprimirati i kontrolirati adekvatnom primjenom lijeka.

Ključne riječi: hipotireoidizam, problem u ponašanju pasa, plašljivost u pasa, pretjerana stidljivost, agresija u pasa

Abstract

On the basis of examination of a dog, it was found that the dog suffered from neurological manifestations in the form of a changeable behaviour - from timidity to groundless aggression. Clinical and laboratory reports failed to find the cause of the neurological manifestation, although it is known that hypo function of the thyroid gland may be the cause. This paper describes the neurological manifestations determined. Diagnostic therapy was applied to verify this whereby levothyroxine sodium was applied. After application of levothyroxine sodium, the previous neurological manifestations in the dog were lost. This proves that the neurological manifestations in the patient were caused by hypothyroidism. The result of this procedure proved that neurological manifestations in dogs may be suppressed and controlled by the application of an adequate remedy.

Key words: hypothyroidism, dog behavior problems, dog frightfulness, extreme shyness, dog aggression

Uvod

Među raznim endokrinološkim zdravstvenim problemima u pasa najčešće se dijagnosticiraju oni koji su povezani s hipotireoidizmom. Iako se hipotireoidizam u pasa pojavljuje kao kongenitalni, primarni ili centralni tip, ipak se najčešće povezuje s primarnim tipom. Utvrđeno je da je tip hipotireoidizma većinom povezan s nekim određenim uzrokom. U pasa se kao

uzrok hipotireoidizma najčešće navodi limfocitni tiroiditis (Conaway i sur., 1985.) ili tireoidna atrofija, te je u tom slučaju riječ o primarnom stečenom hipotireoidizmu.

Bolest se razvija polagano i polagano se razvijaju njezini simptomi. Podmuklost hipotireoidizma je što čak ni klinički znakovi ili laboratorijski nalazi ne moraju biti dovoljno specifični da bi se sa sigurnošću

Dr. sc. Tajana Obradović, dr. med. vet., Zvezdana Alavanja, dr. med. vet., Veterinarska bolnica, Lazinska 28, Zagreb; *e-mail: info@veterinarska-bolnica.hr

moglo odrediti radi li se zaista o tome. Iz toga razloga mnogi vanjski simptomi, kao što su suha dlaka ili seboreja, obostrane alopecije s hiperpigmentacijom ili bez nje, zatim primarna područja promjena na koži kao što su lateralno lumbalno područje, vrh i baza repa te baza ušiju, razni simptomi kao što su netolerancija na hladnoću, usporen rad srca, neplodnost ženki i mužjaka, konstipacija i debljanje mogu biti povezani s različitim bolestima, ali mogu biti i uzrokom hipotireoidizma zbog čega se i smatra da je to podmukla bolest (Peterson i Ferguson, 1989.).

Psihološki status psa uglavnom se koristi u kliničkoj adspekciji radi li se o simptomima poput ataka središnjega živčanog sustava. U pravilu simptomi upućuju na aterosklerozu (Liu i sur., 1986., Patterson i sur., 1985.), cerebralni miksedem ili tumor hipotalamusa ili hipofize.

U radu je prikazan slučaj u kojemu je utvrđeno da hipotireoidizam ne mora pokazivati uobičajene simptome, bilo vanjske bilo laboratorijske, a da je moguće da životinja boluje zbog hipofunkcije tiroideae.

Materijali i metode

Pacijent je bio kuja, mješanka Tosa Inu, rotvajlera, Stafforda i Prese Canario, oštenjena 27. lipnja 2013. g., koja je dovedena u ambulantu zbog čudnog ponašanja. Bila je udomljena u starosti od četiri mjeseca i tad je započela pohađati dresuru u KOSSP-u (Klub za obuku službenih i sportskih pasa „Zagreb“). Svoje ponašanje počinje mijenjati sa šest mjeseci starosti. Pojavljuje se plahost, nesigurnost, povlačenje od nepoznatih osoba, a u nekim trenucima pokazuje i neprimjerenu agresiju. Promjene ponašanja ne mijenja ju se niti nakon brojnih dresura s raznim dreserima.

U starosti od 17 mjeseci kuja je dovedena u ambulantu isključivo radi čudnog ponašanja. Prvo je pregledana klinički te je nađeno da je u dobroj kondiciji. Njezin je dlačni pokrivač bio uredan, a dlaka gusta i sjajna. U ingvinalnom području utvrđena je promjena na koži u obliku svijetlosmeđe pigmentacije, promjera 5 cm. Laboratorijski nalazi pokazali su sljedeće. Biokemijski nalazi: Hb < 0,5 g/L (15 – 19), bil < 0,5 mg/dL (< 0,5), urea 32 mg/dL (< 54), crea 0,516 mg/dL (< 1,6), got 9,36 UI/L (< 19), GPT < 2,65 UI (< 39), TG 72 mg/dL (< 98), gluk 93 mg/dL (74 – 126), chol < 100 UI/L (100 – 250), P-am 95,3 UI/L (371 – 1.000), ALP < 32 UI/L (< 164); KKS: WBC $10,1 \times 10^9/L$ (6,0 – 17), lymph $5,2 \times 10^9/L$ (0,8 – 5,1), mon $0,6 \times 10^9/L$ (0,0 – 1,8), gran $4,3 \times 10^9/L$ (4,0 – 12,6), gran 42,6 %, mon 5,9 %, limph 51,5 %, RBC $5,65 \times 10^{12}/L$ (5,5 – 8,5), HGB 120 g/L (110 – 190), HCT 41,5 % (39 – 56), MCV 77,1 fL (62 – 72), MCH 22,2 pg (20 – 25),

MCHC 298 g/l (300 – 380), RDW 12,6 % (11 – 15,5), PLT $387 \times 10^9/L$ (117 – 460), MPV 8,9 fL (7 – 12), T3 1 nmol/l, T4 34 nmol/l, FT4 9,2 pmol/l; mokraća: SG 1,010, pH 6, leu –, nit –, pro –, glu –, ket –, ubg –, bil –, er –, hb –.

Kuja je liječena dva mjeseca levotiroksinatrijem, nakon čega se njezino ponašanje promijenilo. Vlasnici navode da se plašljivost izgubila, da kuja pokazuje znatizelju prema nepoznatima, prilazi im još s dozom nesigurnosti. Agresija se izrazito smanjila. Narav je znatno stabilnija te pri inzultima koji su prije kod nje izazivali agresiju sad stabilno procjenjuje situaciju, pokušava izbjeći konflikt i, tek ako u tome ne uspije, pokazuje zube za upozorenje. Samo u dva navrata dogodilo se da je izbio blaži oblik agresije u posljednja dva mjeseca.

Rasprava

Ponašanje pasa uobičajeno se pripisuje karakteru psa. U ovom je radu dokazano kako je ponašanje psa direktno povezano s organskim uzrokom u ovom slučaju konkretno sa štitnjačom, i to s njezinim slabijim radom. Poznato je da niska funkcija štitne žljezde može negativno utjecati na ponašanje životinje (http://www.whole-dog-journal.com/issues/8_6/features/Dogs-With-Hypothyroidism_15723-1.html) a u ovom je radu prvi put prikazano na koju vrstu ponašanja, kako i koliko, te da se takvo ponašanje može kontrolirati uz pomoć adekvatne terapije.

Literatura

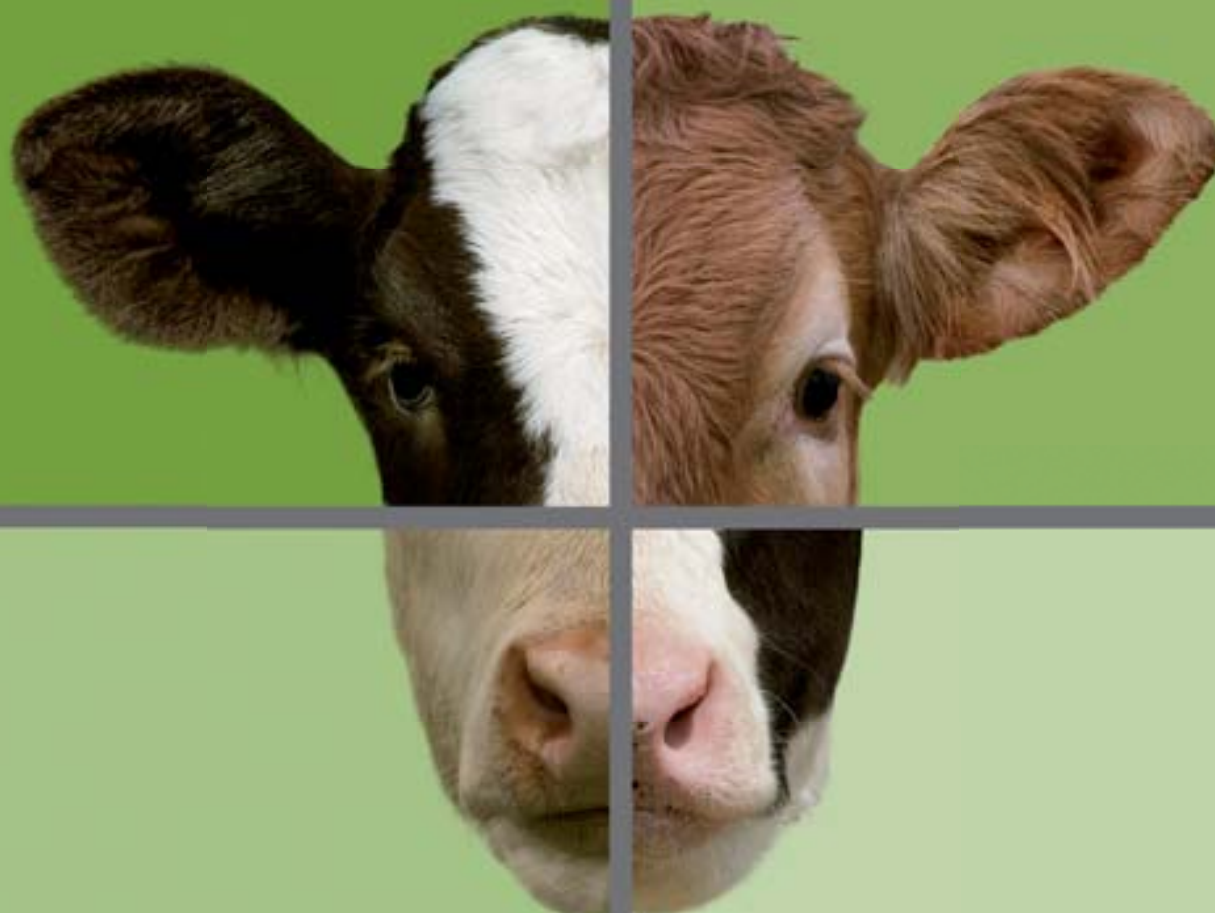
- CONAWAY, D. H., G. A. PADGETT., R. F. NACHREINER (1985): The familial occurrence of lymphocytic thyroiditis in borzoi dogs. *Am J Med Genet* 22, 409.
- PETERSON, M. E., D. C. FERGUSON (1989): Thyroid diseases. In Ettinger SJ (ed): *Textbook of Veterinary Internal Medicine*, 3rd ed. Philadelphia, WB Saunders, pp 1632-1675
- LIU, S. K., L. P. TILLEY ., J. P. TAPPE., P. R. FOX (1986.): Clinical and pathologic findings in dog with atherosclerosis: 21 cases (1970-1983). *JAVMA* 189, 22.
- PATTERSON, J. S., M. S. RUSLEY., J. F. ZACHARY (1985.): Neurologic manifestation of cerebrovascular atherosclerosis associated with primary hypothyroidism in dog. *JAVMA* 186, 499.

BOVILIS
a world of protection

Mlijeko

Meso

Krave

Mlada telad (vec nakon 2. tjedna)

BOVILIS BOVIPAST RSP

JEDINSTVENA VAKCINA PROTIV PNEUMONIJA

MSD

Animal Health

Feokromocitom

Pheochromocytoma

Medven Zagradišnik, L.

Sažetak

Feokromocitom je tumor srži nadbubrežne žlijezde. Najčešće se pojavljuje u goveda i pasa. Prema biološkom ponašanju može biti benigni ili maligni, a ovisno o tome proizvode li tumorske stanice katekolamine, funkcionalni ili nefunkcionalni. Stoga, klinička slika u životinja koje boluju od ove bolesti može biti različita, ovisno o tipu tumora. Uglavnom se dijagnosticira postmortalno. U ovom kratkom osvrtu opisan je jedan slučaj iz prakse.

Ključne riječi: feokromocitom, srž nadbubrežne žlijezde, pas

Abstract

Pheochromocytoma is a tumour of the adrenal medulla. This neoplasm most commonly occurs in cattle and dogs. In terms of its biological behaviour it may be benign or malignant, and depending whether the tumour cells produce catecholamine, it may be functional or non-functional. Therefore, the clinical features in animals suffering from this disease may differ, depending on the type of the tumour. In most cases, it is diagnosed post mortem. In this short review a case from practice is described.

Keywords: pheochromocytoma, adrenal medulla, dog

Anamneza

Na razudbu je dostavljen pas, sibirski haski, muškoga spola, star 11 godina. Pas je zaprimljen kod veterinarara zbog ubrzanog i otežanog disanja. Daljnja klinička obrada nije rađena jer je životinja uginula. Ostali anamnestički podaci nisu poznati.

Dijagnoza:
maligni feokromocitom

Patoanatomski nalaz prikazan je na slikama 1 – 3.

Histopatološki nalaz prikazan je na slikama 4 i 5.

Komentar

Feokromocitomi su najčešći tumori srži nadbubrežne žlijezde u goveda i pasa te se rijetko pojav-

Slika 1. Feokromocitom na prerezu (označeno bijelom zvjezdicom) u potpunost prorasta lijevu nadbubrežnu žlijezdu, promjera je 7 cm. Tumor je kroz kapsulu penetrirao u venu cavu caudalis (vena nije vidljiva na slici) formirajući tumorski tromb (označen zelenom zvjezdicom).

Lidija Medven Zagradišnik, dr. med. vet., Zavod za veterinarsku patologiju, Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, e-mail: lidija.medven@gmail.com

ljaju u drugih vrsta (Rosol i Gröne, 2016.). Pojavljuju se u starijih pasa, a prosječna dob iznosi 11 godina (raspon od 1 do 18 godina). Kod ovih tumora nije uočena pasminska niti spolna predispozicija. Mogu biti benigni ili maligni, funkcionalni ili nefunkcionalni (Locke-Bohannon i Mauldin, 2001.). To je tumor podrijetlom od kromafinskih stanica (Capen, 2002.), a poznati su kao katekolamin producirajući tumori / tumori koji proizvode katekolamin. Približno 50 % feokromocitoma naizgled su neaktivni tumori te se dijagnosticiraju slučajno u pasa bez kliničkih znakova (Loste i sur., 2013.). Uglavnom se pojavljuje unilateralno, rjeđe bilateralno. Iako im veličina znatno varira, mogu biti veliki (10 cm ili više u promjeru), kada zahvaćaju većinu žlijezde, pa se mali ostatak nadbubrežne žlijezde obično nađe na jednom polu. Manji su tumori u potpunosti okruženi tankim komprimiranim rubom kore nadbubrežne žlijezde (Capen, 2002.). Makroskopski su veliki feokromocitomi multilobularni te svijetlosmeđe do žutocrvene boje, a razlog takve obojenosti jesu područja krvarenja kao i nekroza unutar tumora. Maligni tumori kroz kapsulu nadbubrežne žlijezde invadiraju susjedne strukture kao što je *vena cava caudalis* i metastaziraju na udaljena mjesta, uključujući regionalne limfne čvorove, jetru ili pluća (La Perle, 2012.). Tumorske stanice često zahvaćaju kapsulu te penetriraju kroz stijenku *vene cave caudalis* formirajući veliki tromb koji opstruira venu i onemogućuje normalan povratak venske krvi (Rosol i Gröne, 2016.). To može uzrokovati ascites, periferni edem stražnjih ekstremiteta i dilataciju kaudalnih površinskih epigastričnih vena (Locke-Bohannon i Mauldin, 2001.).

Slika 2. Tumorski tromb u potpunosti je opstruirao venu cavu caudalis u dužini od oko 10 cm (označeno zvjezdicom) što je uzrokovalo nastanak ascitesa – nalaz oko 1 L bistre žućkaste tekućine (nije vidljivo na slici).

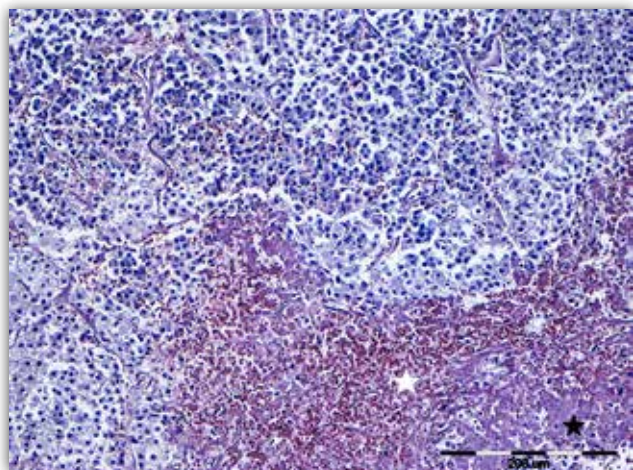
Histološki, tumorske stanice variraju od malih okruglih ili poligonalnih stanica do velikih pleomorfnih stanica s višestrukim hiperkromatskim jezgrama. Citoplazma je blago eozinofilna, fino granulirana, a membrane stanica često su nejasne zbog brzog nastupa autolize u srži adrena. Tumorske stanice formiraju male režnjice koji su odvojeni finom fibrovaskularnom stromom (Rosol i Gröne, 2016.).

Funkcionalni feokromocitomi, s kliničkim znakovima koji uključuju prekomjernu proizvodnju katekolamina, pojavljuju se rijetko u životinja. Klinički se kod takvih pasa pojavljuje tahikardija, edemi te hipertrofija miokarda (Rosol i Gröne, 2016.), a prevladavajući katekolamin je noradrenalin. Hipertenzija je utvrđena u 43 % pasa s feokromocitomom, no svi psi s hipertenzijom imali su istodobno i druge bolesti koje su mogle pridonijeti porastu krvnoga tlaka (La Perle, 2012.). Kod ovog tipa tumora u pasa s paroksizmalnom tahikardijom mogu se razviti multifokalne miokardijalne nekroze (Rosol i Gröne, 2016.).

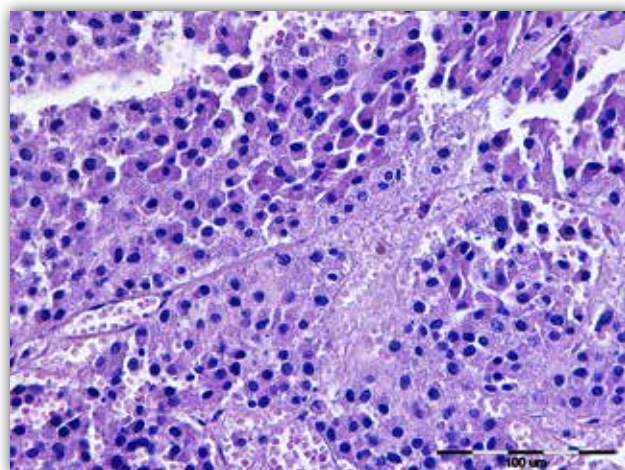
Nedostatak specifičnog dijagnostičkog testa čini izazov u identifikaciji medularnog tumora. Morfološka podjela tumora nadbubrežne žlijezde temelji se na histološkoj analizi, što zahtijeva kiruršku eksciziju ili biopsiju tkiva. Citologija može predstavljati manje invazivnu dijagnostičku metodu u nekim slučajevima. Feokromocitom pokazuje tipične citološke značajke drugih neuroendokrinih tumora; gole uniformne jezgre, tipičan raspored jezgara u redove i strukture slične rozetama te fino raspršen kromatin (Bertazzolo i sur., 2014.).

Slika 3. Feokromocitom na prerezu. Uočava se multilobularna građa, s područjima krvarenja i nekroze, dominantno je tamnocrvene boje te prhke koherencije.

Slika 4. Tumorske stanice formiraju reznjice koji su odvojeni finom fibrovaskularnom stromom. Uočavaju se područja krvarenja (označeno bijelom zvjezdicom) i nekroze (označeno crnom zvjezdicom). (HE 20x)

Slika 5. Tumor se sastoji od gusto posloženih poligonalnih stanica. Vidljiva je hiperkromazija jezgri, a citoplazma je eozinofilna i fino granulirana. Tumorske stanice i njihove jezgre pokazuju umjereno odstupanje u veličini i obliku. (HE 40x).

Podaci iz literature pokazuju kako je ultrazvuk abdomena 100 % osjetljiv i 96 % specifičan kod utvrđivanja tumorskog tromba u *veni cavi caudalis* (Davis i sur., 2012.). Abnormalnosti u rutinskim laboratorijskim testovima nespecifične su i rijetko korisne. Klinički znakovi mogu biti povezani s nekim više prepoznatljivim poremećajem pa u tom slučaju ostaje mogućnost da se feokromocitom previdi. Kao posljedica toga dijagnoza se često utvrdi postmortalno (Locke-Bohannon i Mauldin, 2001.).

Kirurški je zahvat metoda izbora u liječenju feokromocitoma pasa. Prognoza ovisi o prisutnosti istodobnih bolesti, metastazama ili lokalnoj invaziji, kao i o perioperacijskim komplikacijama. Invazivni tumori, osobito oni koji uključuju stražnju šuplju venu, imaju lošiju prognozu. No, ako se tumor može kirurški ukloniti, metastaze nisu prisutne, a perioperacijske komplikacije izbjegnute, moguće je preživljavanje od nekoliko mjeseci ili godina (Locke-Bohannon i Mauldin, 2001.).

Literatura

BERTAZZOLO, W., M. DIDIER, M. E. GELAIN, S. ROSSI, L. CRIPPA, G. AVALLONE, P. ROCCABIANCA, U. BONFANTI, L. GIORI, F. FRACASSI (2014): Accuracy of cytology in distinguishing adrenocortical tumors from pheochromocytoma in companion animals, *Vet Clin Pathol*, 43, 3, 453-459

CAPEN, C. C. (2002): Tumors of the endocrine glands. U: *Tumors in Domestic Animals*, 4. Izdanje (Meuten, D. J., ur.). Iowa State Press. Iowa (632-637)

DAVIS, M. K., R. A. SCHOCHET, R. WRIGLEY (2012): Ultrasonographic identification of vascular invasion by adrenal tumors in dogs. *Vet Radiol Ultrasound*, 53, 442-445.

LA PERLE, K. M. D. (2012): Endocrine system. U: *Pathology of domestic animals*, 5. izdanje (Zachary, J. F., McGavin, M. D., ur.). Elsevier Saunders. Philadelphia (478-479)

LOCKE-BOHANNON, L. G., G. E. MAULDIN (2001): Canine Pheochromocytoma: Diagnosis and Management, *Comp Cont Educ Pract Vet*. 23, 9, 807-815.

LOSTE, A., M. BOROBIA, M. BOROBIA, D. LACASTA, M. CARBONELL, A. BASURCO, M. C. MARCA (2013): Adrenal gland tumours. Different clinical presentations in three dogs: a case report, *Vet Med-Czech*. 58, 7, 377-384

ROSOL, T. J., A. GRÖNE (2016): Endocrine Glands. U: *Rosol i Gröne*, 2016., Jubb, Kennedy and Palmer's Pathology of Domestic Animals. 6. izdanje Vol. 3. (Grant Maxie M., ur.) Elsevier Saunders. Philadelphia (349-352).

NOVO

Simparica[®]
(Sarolaner) Tablete za životinje

1 x MJESEČNO = 5 TJEDANA ZAŠTITE^{*,**}

Djelovanje protiv krpelja*, buha**, šugarca

Pouzdan - djeluje cijeli mjesec protiv krpelja, buha i šugarca

Odobrena primjena kod pasa od 1.3 kg tjelesne mase

Simparica[®], ukusne tablete za žvakanje za jednostavnu primjenu jednom mjesečno

zoetis

* Zoetis-Studie (2013): A166C-DE-13-154, ** Zoetis-Studie (2012): A161C-XC-12-151 (Hinweis: *für Zecken, ** für Flöhe)

Indikacije za primjenu: Za liječenje infestacije krpeljima (*Dermacentor reticulatus*, *Ixodes hexagonus*, *Ixodes ricinus* i *Rhipicephalus sanguineus*). Veterinarsko – medicinski proizvod ima trenutno i postojano djelovanje ubijanja krpelja najmanje 5 tjedana. Za liječenje i prevenciju infestacije buhama (*Ctenocephalides felis* i *Ctenocephalides canis*). Veterinarsko medicinski proizvod ima trenutno i perzistirajući učinak ubijanja buha i sprječavanja novih infestacija najmanje 5 tjedana. Veterinarsko – medicinski proizvod može se koristiti kao dio strategije liječenja u kontroli alergijskog dermatitisa uzrokovanih buhama. Za liječenje sarkoptes šuge (*Sarcoptes scabiei*).

Farmakodinamička svojstva: Sarolaner je akaricid i insekticid iz skupine izoksazolina. Primarni cilj djelovanja sarolanera kod insekata i grinja jest funkcionalna blokada o ligandu ovisnih kloridnih kanala (GABA receptori i receptori glutamata). Sarolaner inhibira GABA receptore i receptore glutamata u centralnom živčanom sustavu insekata i grinja. Ometanje djelovanja receptora, koje uzrokuje sarolaner sprječava protok kloridnih iona preko GABA i glutamatnih ionskih kanala, što rezultira povećanom živčanom stimulacijom i smrti ciljnih parazita. Sarolaner ima veći afinitet za funkcionalnu blokadu receptora insekata i grinja nego receptora sisavaca. Sarolaner ne djeluje s poznatim mjestima vezanja nikotinskih i drugih GABA-ergičnih insekticida kao što su neonicotinoidi, fiproles, milbemicini, avermektini i ciklodieni. Sarolaner djeluje na odrasle buhe (*Ctenocephalides felis* i *Ctenocephalides canis*) te na brojne vrste krpelja (*Dermacentor reticulatus*, *Dermacentor variabilis*, *Ixodes hexagonus*, *Ixodes holocyclus*, *Ixodes ricinus*, *Ixodes scapularis*, *Rhipicephalus sanguineus*, *Amblyomma americanum*, *Amblyomma maculatum*) i grinja (*Sarcoptes scabiei*, *Demodex canis* i *Otodectes cynotis*). Kod buha početak učinkovitosti veterinarsko-medicinskog proizvoda je unutar 8 sati od primjene proizvoda, u trajanju od 28 dana. Kod krpelja (*I. ricinus*) početak učinkovitosti veterinarsko-medicinskog proizvoda je unutar 12 sati od primjene proizvoda u trajanju od 28 dana. Krpelji koji su prilikom liječenja već na životinji, ubijeni su unutar 24 sata. Veterinarsko-medicinski proizvod ubija buhe koje dođu na psa prije nego što stignu izvaliti jajašca, te na taj način sprječava kontaminaciju buhama u područjima u kojima pas ima pristup. **Nuspojave:** nisu poznate.

Statut Paške općine iz 1433. g.

The Pag Statute of 1433

Džaja, P., K. Severin., J. Grbavac., A. Agičić., Ž. Grabarević

Sažetak

Paški statut donesen je 1433. godine, a tiskan je u Veneciji 1637. g. te je do konca mletačke vlasti (1797. g.) bio temelj pravne osnove Paške općine čiji izvornik u rukopisu nije sačuvan. U ovom je statutu 31 glava posvećena životinjama i životinjskim proizvodima, i to u Četvrtoj i Šestoj knjizi. U Četvrtoj knjizi 9. glava pravno regulira odnos pastira i vlasnika životinje, odnosno njihove obostrane obveze, a tri glave govore o načinu držanja životinja. U Šestoj knjizi 1. glava pravno propisuje odnos pastira i vlasnika životinja, 11. glava pravno regulira štete od životinja, način prosudbe njihove veličine te način njihove naknade, dvije glave reguliraju način držanja životinja i pet glava regulira način prodaje proizvoda životinjskoga podrijetla.

Ključne riječi: Paški statut, zakonodavstvo

Abstract

The Pag Statue was adopted in 1433 and printed in Venice in 1637. Up until the end of Venetian rule (1797) it was the fundamental legal basis for the Pag Municipality, but its original manuscript has not been preserved. In this Statute, 31 chapters are dedicated to animals and animal products, in the fourth and sixth volumes. In the 4th volume, the 9th chapter regulates the relationship of shepherds and the owners of animals, that is, their mutual obligations, and three chapters deal with how animals should be kept. In the 6th volume, chapter 1 prescribes the relationship between shepherds and the owners of animals, chapter 11 regulates damage caused by animals, how to judge the extent of the damage and forms of compensation. Two chapters regulate how to keep animals and five chapters regulate the sale of products of animal origin.

Key words: The Pag status, legislation

Uvod

Novčana jedinica bila je solad malih denara koji je vrijedio 12 malih denara, libra malih denara vrijedila je 20 solda malih denara ili 240 malih denara. Solad i libra isključivo su računski novac, dok se mali denar ili bogatin kovao. Perper je izvorno bizantski zlatnik, a poslije računski novac koji se katkad rabio u gradovima pod mletačkom vlašću. Dukat je mletački novac, izvorno zlatnik i u vrijeme donošenja statuta vrijedio je 6 libara. Groš je srebrni mletački novac uveden u optjecaj u 13. stoljeću i vrijedio je

4 solda (48 malih denara). Mjera za tekućinu bila je maštel (75 l), kvarta (42 – 43 l), kvartuč (10,715 l) i star (mjera za ulje). Mjera za dužinu i površinu bila je mletačka milja (1735 – 1738 m), a upotrebljavala se i mala talijanska milja (1484 m) te korak (2,434 m zadarski korak; rabio se i mletački od 5 stopa, 1,738 m) koji se računao kao 2 branconara, a branconar je dvostruki lakat. Pag se koristio zadarskim i venecijanskim laktom (0,607 – 0,602 m), gonjaj je mjera za površinu kvadrata sa stranicama od 20 koraka, odnosno 40 branconara i iznosi 2370 m². Mjere za težinu jesu libra (venecijanska, 476,99 g) ili mala ve-

Dr. sc. Petar DŽAJA, dr. med. vet., redoviti profesor, dr. sc. Krešimir SEVERIN, dr. med. vet., izvanredni profesor, dr. sc. Željko GRABAREVIĆ, dr. med. vet., redoviti profesor, Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu; Damir AGIČIĆ, dr. med. vet., Veterinarski ured Slavonski Brod; dr. sc. Jozo Grbavac, docent, Sveučilište u Mostaru, Agronomski fakultet i Prehrambenobiotehnoški fakultet, Mostar

necijanska (301,299 g). U 14. i 15. stoljeću rabi se zadarska libra od 572,4 g, a kasnije je njezina težina 556,43 g. Paški modij soli (za koji se rabi naziv lukan) težio je 71 i 81 kg. Kako su ovo mjere za šupljinu, teško je bilo odrediti njihovu težinu jer je ona ovisila o njezinoj vlažnosti. Što se tiče vremenskih mjera, sat se brojio od izlaska do zalaska sunca.

Pastiri i vlasnici životinja

Četvrta knjiga, 6. glava propisuje da Pažanin koji je dao povjerio ili odobrio svojim pastirima novčani dug, danu ili posuđenu stvar, ili predujam u žitu do 25 libara poklanjanja je vjerovanje gospodaru uz priloženu prisegu bez ikakvog drugog dokaza, ako takav dug ili posudba je stajala zapisana u računskim bilježkama gospodara s tim da je dužan podnijeti tužbu dok je pastir u njegovoj službi ili mjesec dana otkad je napustio pastirsku službu. U Četvrtoj knjizi, 59. glavi propisana je naknada pastira za marvu predanu mu na čuvanje, koja se na neki način mogla izgubiti iz prihoda ako vlasniku ne pokaže kožu sa znakom na uhu. U Četvrtoj knjizi, 60. glavi propisano je da svaki pastir odnosno vlasnik životinja treba primiti svake godine za svoju plaću odnosno dobit od životinja koje mora čuvati odnosno od njihova plodouživanja od 4 janjeta jednog janjca, a vlasnik janjca tri janjca. Isto se odnosilo na ženke, također i na mužjake i ženke koza. Vuna se dijelila na petine, od čega su dvije petine pripadale ovčaru, odnosno pastiru, a tri petine vlasniku životinja. Sir i mlijeko tih životinja trebalo je pak raspodijeliti na tri dijela od kojih je dio pripadao ovčaru, odnosno pastiru. Ova je glava u Knjizi nadopuna nadopunjena tako da je odlučeno da ovčarima, kao sporedni prihod, svake godine pripadnu dva sitna grla marve po stotini, kako ne bi počinili prijevaru, uz obvezno predočenje koža vlasnicima životinja. U Četvrtoj knjizi, 61. glavi propisano je da striženje sitne marve treba ići na trošak pastira, izuzev striženja vlasnikovih janjaca, mužjaka i ženki, što je trebalo ići na trošak vlasnika, a njihova je vuna pripadala njihovom vlasniku. Četvrta knjiga, 62. glava propisuje da pastir u slučaju uginuća životinje dok je na čuvanju kod njega, mora predočiti i dati vlasniku tri četvrtine i kožu. Nadalje, pastiri su bili obvezni oderati kožu s uginulog janjca, i mužjaka i ženki, ako su okoćeni, te su predavali dvije trećine krzna vlasniku, a treća je trećina ostajala pastiru. U Četvrtoj knjizi, 63. glavi propisano je da svaki pastir, odnosno ovčar koji u svom toru uz sitnu stoku ima i jarce i ovnove, mora dati ih nekome na čuvanje, da te životinje ne bi nanijele štetu drugoj sitnoj marvi. Ako životinje ne bi dao, pa je u toru nastala šteta od ovnova i jarčeva, štetu je nadoknađivao pastir. Čuvar životinja trebao je pri-

miti za njihovo čuvanje 2 solda po svakom ovnu, te 32 denara po svakom jarcu, a platiti je trebao pastir, odnosno ovčar. U Četvrtoj knjizi, 64. glavi propisano je da je svaki čuvar jaraca i ovnova dužan brižno ih čuvati. U slučaju nestanka za svakog je (osim u slučaju uginuća) bio dužan donijeti četiri četvrtine mesa kao i njihovu kožu sa znakom na uhu. Četvrta knjiga, 65. glava propisuje da u slučaju da ovčar ili pastir više ne želi čuvati životinje, dužan je vlasniku to otkazati najmanje 6 mjeseci prije roka, inače ne smije odbiti čuvati životinje. Podrazumijeva se to i obratno, to jest vlasnik nije mogao preuzeti ili oduzeti od pastira životinje koje je dao na čuvanje ako to nije obznanio najmanje 6 mjeseci prije isteka propisanog roka. U Četvrtoj knjizi, 66. glavi propisano je da svatko tko želi dati ili primiti životinje u tor, odnosno na čuvanje, ne smije to učiniti osim pod uvjetima odredbe Paškog statuta. U Šestoj knjizi, 21. glavi propisano je da ako pastir prevari vlasnik glede okota ili priploda, mlijeka, vune ili samih životinja, a vlasnik to dokaže pred gospodinom knezom i sudom, može dobiti i imati sve što je bilo njegovo s čitavim prinosom i priplodom, a pastir je plaćao globu od 10 libara malih denara. Od toga je polovica pripadala općini, a druga polovica vlasniku.

Štete

U Šestoj knjizi, 3. glavi propisano je da se vlasnicima kojima je na posjedu nanosena šteta od sitne marve ili goveda, dopušta podnijeti tužbu protiv tih životinja u roku od 8 dana od dana kada je postalo poznato, odnosno kada su saznali da im je nastala šteta. Kasnije od tog roka nije se mogla podnijeti tužba. Njihovoj se tužbi vjerovalo. Ako tužitelji kojima je nanosena šteta nisu znali koje su životinje počinile štetu, njima je bilo dopušteno podnijeti tužbu po blizini, protiv tora onoga koji je najbliži posjedu na kojemu je počinjena šteta od sitne marve ili goveda. Šesta knjiga, 4. glava propisuje: ako je podnesena tužba da je sitna marva ili da su goveda nanijela štetu nečijem posjedu ili obrađenom zemljištu, vlasnik životinje ili pastir, ako postoji, obvezni su platiti globu od 20 solda općini te jednako toliko i vlasniku posjeda. U Šestoj knjizi, 5. glavi propisano je da ako se konj, magarac ili goveda koji služe za obradu zemlje zateknu u vinogradu ili na žitnim usjevima, u vrtu, ili na nekom drugom posjedu, a vlasnik posjeda ne zna čija je to životinja, treba je dovesti na trg gdje bi je vezao, a vlasnik životinje plaća globu. Sazna li oštećenik čija je životinja, ne treba je hvatati, nego podići tužbu. Ako ne zna čija je životinja koju je doveo na trg radi vezanja, a koju je nasilno netko ugrabio, taj bude osuđen na globu od 2 perpera. U Šestoj knji-

zi, 6. glavi propisano je da zatekne li se neko govedo ili stado da nanosi štetu bez nazočnosti čuvara, pastir stada, odnosno vlasnik goveda dužan je platiti globu od 40 solda i nadoknaditi štetu. Pod tim se nisu podrazumijevala goveda određena za klanje. U Šestoj knjizi, 7. glavi propisano je da je vlasnik životinja namijenjenih klanju i zatečenih u šteti dužan nadoknaditi štetu koje su životinje nanijele i ništa drugo. U Šestoj knjizi, 8. glavi propisano je da sve štete koje nanesu životinje, na bilo koji način, moraju procijeniti dvije vjerodostojne osobe po sili pečata i naloga paškoga gospodina kneza, pozivajući uvijek na procjenu štete i tužitelja i tuženika. Vjerovalo se izvješćima tih procjenitelja. Šesta knjiga, 9. glava propisuje da ako krupna i sitna marva počini štetu na označenoj livadi od prvog dana travnja pa sve do kraja kolovoza, vlasnik odnosno, pastir obvezan je platiti nastalu štetu. U Šestoj knjizi, 10. glavi propisano je da učini li nečija svinja ili krmača štetu, vlasnik životinje obvezan je platiti štetu po procjeni, kao i globu od 20 solda. Ako su životinje zatečene u vinogradu, vrtu ili žitnim usjevima u razdoblju od sv. Marije u ožujku pa sve do kraja rujna, vlasniku posjeda dopušteno je zatečenu životinju ubiti ili dati ubiti. Njezina je jedna polovica pripadala općini, a druga vlasniku posjeda za nadoknadu štete. Šesta knjiga, 19. glava propisuje da ako životinja koja se tjera na ispašu izvan Paga u njegovu kotaru s drugim životinjama, te napadne drugu životinju, ili je udari nanoseći smrtonosne rane, ili izazove smrt, vlasnik ubijene ili ranjene životinje ne može ništa zahtijevati od vlasnika žive životinje. No, ako pastir obavijesti vlasnika preživjele životinje da se njegova životinja nije mogla više kretati u skupini s drugim životinjama pa je nastala šteta, obvezan je u potpunosti štetu nadoknaditi. U Šestoj knjizi, 31. glavi propisano je da jaše li netko tuđeg konja ili kobilu ili ore tuđim volovima bez dopuštenja i privole vlasnika životinja, te je tužen, plaća globu od 2 perpera za svaki put. Za magarca ili magaricu za svaki dan plaćao je 2 groša uz namiru štete vlasniku. Šesta knjiga, 41. glava propisuje da izgubi li pastir jednoga ili više volova iz stada, odnosno krda, a vlasnik životinje utvrdi gubitak životinje prije pastira i to obznani gospodinu knezu ili sudu, ili najmanje dvjema vjerodostojnim osobama, obvezan je i dužan vlasniku platiti izgublenu životinju, odnosno njezinu vrijednost. Ako pastir utvrdi gubitak životinje prije vlasnika i to obznani, nije obvezan platiti životinju. Vlasnik životinje imao je uvijek pravo istražiti štetu, pa ako je dokazao da je pastir počinio prijevaru ili krađu, trebao je pokrenuti sudski spor. Knjiga dopuna propisuje da se u slučaju krađe šteta procjenjuje na sljedeći način: za svaku ovcu ili škopca 32 solda, za svaku kozu i jarca 24 solda, za svako janje 16 solda i za svako jare

12 solda, za svaku pčelinju košnicu 4 libre, a konji i krave procjenjivali su se prema njihovoj vrijednosti. Ako su ukradena goveda, konji i magarci, počinitelj se kažnjavao prema vrijednosti životinje na temelju isprave o njezinoj vrijednosti od vjerodostojnih osoba koje su pregledale životinju. Ni jedna barka, bez obzira na to kakva bila, nije smjela oteti životinju iz Paškog kotara ni zbog vlastite prehrane ni zbog drugog razloga. U slučaju da je takva posada uzela životinju za prehranu, bila je dužna onoliko životinja koliko su uzeli po procjeni koju napravi paški knez (Džaja i sur., 2014.b.).

Držanje životinja

U Četvrtoj knjizi, 58. glavi propisano je da sitna marva koja se daje na ispašu nekom ovčaru ili pastiru, pa je netko davao određeni broj životinja u tor na čuvanje nekom ovčaru odnosno pastiru, davatelj i primatelj trebali su izraditi rovaš. U Četvrtoj knjizi, 68. glavi propisano je da u slučaju da Pažanin želi dovesti sitnu marvu, odnosno škopce, jarce ili druge životinje radi prodaje, bilo sitne bilo krupne, svakomu je dopušteno dovesti ih po svojoj volji. Ako bi ih želio dovesti putem od Skriže, obvezan je bio iskrcati ih u Zatonu ili u Barbatu odakle ih je trebao odvesti barkom u Zaton ili na Rt sv. Nikole. Životinje su trebale dobiti određeni prostor za pašu, odnosno od crkve sv. Eufemije ravnim pravcem zapadno do brda, a sjeverno do sv. Nikole, to jest uz cijelu obalu usporedno s morem. U slučaju da su se životinje htjele dovesti slavenskim putem, trebalo ih je iskrcati te prebaciti do rta Ždrilca i odatle ih odmah dognati do navedenoga omeđenog prostora jer je prijetila kazna da se tijekom dana nađu na drugom prostoru. U slučaju da su se životinje željele izvesti u Marke ili drugdje morskim putem, ukrcaji su morali biti isključivo u Košljunu. Ako su se željele odvesti prema Zadru, morale su se voditi Prutnjanskim putem bez zadržavanja pod uvjetom da su bile zdrave. U slučaju da su životinje zaudarale, bile bolesne, da su imale boginje i slično, nisu se smjele dovesti na otok ni preko otoka. U slučaju da su se takve životinje dovele na otok bez ikakve odgode i zadržavanja, trebalo ih je odvesti barkom, a ako ih je bio mali broj, oderala bi im se koža u klaonici. Četvrta knjiga, 69. glava propisuje da želi li neki tuđinac dovesti životinje na otok, može ih dovesti po slobodnoj volji na način i pod uvjetom koji je vrijedio za Pažane, no samo u prolazu, te ih je dužan u roku od 8 dana odvesti iz omeđenog prostora pod prijetnjom globe od 25 malih denara, od kojih polovica pripada prijavitelju, a druga polovica općini. U Šestoj knjizi, 11. glavi propisano je da nitko ne smije sitnu marvu, krave i kobile napasati u gaju uz

prijetnju globe od 2 perpera. U Šestoj knjizi, 24. glavi propisano je da u vremenu zrenja grožđa ni jedna osoba ne smije na području cijeloga pašskog kotara držati psa bez lanca, odnosno vodice, i to zato da ne bi počinio štetu u vinogradu, pod prijetnjom globe od 5 malih libara (Džaja i sur. 2014.a.).

Proizvodi životinjskog podrijetla

Šesta knjiga, 25. glava propisuje da ni jedna osoba ne smije prodavati ribu na drugom mjestu osim u paškoj ribarnici, pod prijetnjom globe od 40 solda malih denara i gubitka ribe. Nitko tko želi prodavati ribu ne smije ju istovariti niti pristati na drugome mjestu osim na općinskom molu, pod prijetnjom iste kazne. Ne smije istovariti dio ribe za prodaju ni onaj dio koji se neće prodavati, niti početi prodavati ribu dok je nije svu istovario iz barke na ribarnici pod prijetnjom kazne. Ne smije dijeliti ribu nigdje drugdje osim u ribarnici ili na paškom molu, pod prijetnjom iste kazne. Ova se kazna nije primjenjivala pri istovaru usoljene ribe. Šesta knjiga, 44. glava propisivala je da nitko iz grada, odnosno s otoka Paga ne smije izvoziti nikakve namirnice, na koji god se način one našle na otoku, bez posebna odobrenja i naloga kneza. Tko bi prekršio taj zahtjev, plaćao je globu od 25 libara malih denara te gubio izvezenu robu svaki put i to se odnosilo na svakog prekršitelja. U Šestoj knjizi, 49. glavi propisano je da započne li netko na otoku prodavati namirnice, dok god ih ima moraju prodavati po istoj cijeni. Šesta knjiga, 50. glava propisuje da svaki Pažanin ili stanovnik Paga može slobodno, bez ičijeg protivljenja, dognati i dati dognati životinje

u bilo kojem broju i bilo kojega stanja na otok Pag u klaonicu i mesnicu te ih prodavati u klaonici pojedincima kako mu sviđi. U Šestoj knjizi, 59. glavi propisano je da tko god bude lovio skuše u Caskoj ne smije ih ni na koji način izvesti niti odnijeti s područja Paga niti ih drugdje prodavati osim u Pagu na način i prema Statutu paške općine. Također, nitko ih ne smije kupiti u većoj količini radi izvoza s otoka Paga (Čepulo 2011., Džaja i sur. 2015. a. i b.).

Literatura

- ČEPULO D (2011): Statut paške općine. Pag, Zagreb.
- DŽAJA, P., K. SEVERIN, D. AGIČIĆ, ANA DŽAJA I Ž. GRABAREVIĆ (2014a): O životinjama i proizvodima životinjskog podrijetla prema nekim srednjovjekovnim statutima-Način držanja i pašarenja- I-dio. Vet. stanica 45 (5) 355-367.
- DŽAJA, P., K. SEVERIN, D. AGIČIĆ, ANA DŽAJA I Ž. GRABAREVIĆ (2014b): Neki srednjovjekovni statuti o životinjama i proizvodima životinjskog podrijetla -Šteta na životinjama i od životinja II-dio. Veterinarska stanica, 45, 6, 425-436.
- DŽAJA, P., K. SEVERIN, D. AGIČIĆ, ANA DŽAJA I Ž. GRABAREVIĆ (2015a): Neki srednjovjekovni statuti o životinjama i proizvodima životinjskog podrijetla (III.a dio). Veterinarska stanica 46, 1, 65-74.
- DŽAJA, P., K. SEVERIN, D. AGIČIĆ, ANA DŽAJA I Ž. GRABAREVIĆ (2015b): Neki srednjovjekovni statuti o životinjama i proizvodima životinjskog podrijetla (III.b dio). Veterinarska stanica 46, 2, 147-156.

WAAVP

4-8 Sept, 2017

Kuala Lumpur

Akademik Slavko Cvetnić (1929. – 2016.)

Jedan od najistaknutijih hrvatskih veterinarskih znanstvenika i stručnjaka, akademik Slavko Cvetnić, preminuo je 30. siječnja 2016. godine. Svojim je znanstvenim i stručnim opusom zadužio ne samo veterinarsku nego i cjelokupnu hrvatsku znanost. Osim što je bio korifej hrvatske veterinarske znanosti, kao dugogodišnji redoviti član i glavni tajnik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (HAZU) svim je svojim istraživačkim, stručnim i organizacijskim sposobnostima požrtvovno radio za dobrobit te naše najuglednije znanstvene institucije.

Akademik Slavko Cvetnić rođen je u Mraclinu 26. ožujka 1929. godine. Tu je pohađao osnovnu školu. Maturirao je na II. klasičnoj gimnaziji u Zagrebu 1948., a diplomirao na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 1954. godine. Tijekom studija bio je demonstrator u Zavodu za patologiju. Za svoj studentski rad nagrađen je Rektorskom nagradom. Vojni rok u JNA odslužio je u svojstvu rezervnog vodnika 1955. u Ljubljani i Pljevljima. Godine 1955./1956. bio je zaposlen u Veterinarskoj stanici Sisak. Od 1956. do umirovljenja 1994. radi na Zavodu za mikrobiologiju i zarazne bolesti Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Doktorat iz veterinarskih znanosti stekao je 1961. godine. Za docenta je izabran 1967., za izvanrednog profesora 1973., a za redovitoga 1978. godine. Bio je profesor iz predmeta "Zarazne bolesti domaćih životinja" i "Tropske zarazne bolesti životinja" na diplomskom studiju, a držao je nastavu na različitim kolegijima na mnogim poslijediplomskim znanstvenim i specijalističkim studijima.

Usavršavao se na nekoliko inozemnih znanstvenih ustanova: Univerza Edvard Kardelj u Ljubljani – Virološki laboratorij, Tierärztliche Hochschule Hannover – Virologie, Department of Virology University of Uppsala, Bundesforschungsanstalt für Viruskrankheiten der Tiere Tübingen, Ludwig Maximilian Universität München te u institutu u Nizozemskoj.

Akademik Slavko Cvetnić razvio je vrlo jaku znanstvenu i publicističku aktivnost, objavivši više od 220 znanstvenih i stručnih radova. Autor je sedam knjiga, a suautor u četiri knjige. Bio je pokretač i član uredništva dvaju izdanja Veterinarskoga priručnika. Objavio je i jednu memoarsku knjigu. Sudjelovao je u radu mnogih međunarodnih i domaćih znanstvenih skupova. Održao je više od 90 pozvanih predavanja ili referata u domovini i inozemstvu. Autor je dvaju patenata, a neka njegova otkrića našla su primjenu u proizvodnji cjepiva i drugim gospodarskim djelatnostima. Recenzirao je više od 800 različitih projekata, knjiga te znanstvenih radova za domaće i strane časopise. Radovi su mu često citirani u međunarodnim znanstvenim časopisima.

Tematika iznimno velikog znanstveno-stručnog opusa akademika Slavka Cvetnića ne može se detaljno opisati u ovom kratkom prikazu. Može se tek naznačiti da se osobito isticao po svojim postignućima na području veterinarske infektologije, virologije i vakcinologije. Međunarodnu prepoznatljivost stekao je objavivši radove o epizootiologiji i patogenezi zaraza uzrokovanih enterovirusima, ortomiksovirusima i paramiksovirusima. Među pionirskim radovima njegove su studije o pripravi i provjeri učinkovitosti subjediničnih cjepiva (tzv. *split vaccines*) protiv influence te herpesvirusnih i paramiksovirusnih infekcija životinja. Među prvima u svijetu bavio se istraživanjima imunogenosti HN glikoproteina virusa newcastleske bolesti te objavio radove o antivirusnoj kemoterapiji. Vodio je niz projekata istražujući etiologiju i epizootiološke čimbenike infekcija dišnog sustava goveda u intenzivnoj proizvodnji. Rezultati tih istraživanja čine glavninu njegovih znanstvenih i stručnih publikacija i zahtijevaju zaseban prikaz.

Na opsežnu znanstvenu aktivnost akademika Slavka Cvetnića nadovezala se i vrlo opsežna stručna publicistička djelatnost. Nastavnim štivom pokrio je područje veterinarske infektologije opisavši u svojim knjigama 290 zaraznih bolesti životinja. Tomu treba pridodati i monografiju o bjesnoći.

Svoju profesorsku vrsnoću akademik Slavko Cvetnić pokazao je u odgoju mladih znanstvenika, o čemu govori i činjenica da je pod njegovim mentorstvom izrađeno 13 znanstvenih magistarskih i 14 doktorskih radova.

Mnogostruka, gotovo četrdesetgodišnja aktivnost akademika Slavka Cvetnića u HAZU, a posebice njegov osebujan znanstveni i organizacijski rad u svojstvu glavnoga tajnika (2004. – 2010.) te tajnika Razreda za medicinske znanosti (1991. – 1997.) u toj našoj najuglednijoj znanstvenoj i umjetničkoj ustanovi na ponos su hrvatskoj veterinarskoj struci. Zahvaljujući svojoj odlučnosti i staloženosti bio je izabran i u različita druga Akademijina tijela i povjerenstva. Posebnu je pozornost posvećivao Odboru za animalnu i komparativnu patologiju HAZU te davao osnovni smjer aktivnostima veterinaru redovitih i suradnih članova Akademije.

Obnašao je različite dužnosti u mnogim sveučilišnim i fakultetskim tijelima. Zbog svog velikog stručnog ugleda izabran je na poziciju predsjednika različitih tijela i povjerenstava u ministarstvima Republike Hrvatske i bivše Jugoslavije. Posebno valja izdvojiti da je bio predsjednik Izvršnog odbora Društva mikrobiologa Jugoslavije i predsjednik Predsjedništva saveza društava mikrobiologa Jugoslavije. Bio je i tajnik Sekcije za mikrobiologiju Saveza društava veterinarara Hrvatske i Društva veterinarara Grada Zagreba.

U dva je mandata bio predstojnik Zavoda za mikrobiologiju i zarazne bolesti Veterinarskoga fakulteta u Sveučilišta u Zagrebu. Sudjelovao je u osnivanju triju viroloških laboratorija.

Isticao se članstvom u međunarodnim društvima i tijelima: *World Association of Veterinary Microbiologists, Immunologists and Specialists in Infectious Diseases, Delegate – International Union of Microbiology Societies (IUMS), Delegate – European Federation of Biotechnology, National representative – International Committee on Taxonomy of Viruses – Virus Data Subcommittee, National delegate of Federal Assembly of the IUMS (Berlin), član Upravnog odbora International Union of Microbiology Societies (IUMS), WHO/FAO Committee on Bovine and Equine Picornaviruses i European Society for Veterinary Virology.*

Akademik Slavko Cvetnić iznimno se zalagao za hrvatsku veterinarsku publicistiku. Ponosno je isticao da naša veterinarska struka, iako brojčano mala, ima intelektualne snage, iznimno dobro obrazovane stručnjake i materijalne mogućnosti da izdaje pet znanstveno-stručnih časopisa u kojima je u tri bio djelatnik kao predsjednik ili član znanstvenog ili savjetodavnog odbora. Najveću brigu posvećivao je znanstvenom časopisu "Veterinarski arhiv" čiji je član Uredničkog odbora bio od 1982. do 1993., a od 1994. sve do svoje smrti bio je predsjednik Savjetodavnog odbora toga časopisa. Radio je i u Uredničkom odboru te Izdavačkom savjetu časopisa "Praxis veterinaria", u Uredničkom kolegiju časopisa „Veterinarska stanica“ te u Uredništvu sekundarnog časopisa „Veterinarstvo“. Bio je i član Savjetodavnog odbora časopisa „Research Reports, Veterinary Faculty University Ljubljana“ te glavni urednik Vjesnika HAZU. Nemjerljiv je njegov trud i doprinos kao člana Uredništva Rječnika medicinskog (humanog i veterinarskog) nazivlja – Leksikografski zavod "Miroslav Krleža", Zagreb, jednog od znamenitih i velikih pothvata HAZU.

Za svoju izvanrednu znanstvenu aktivnost primio je mnoga ugledna priznanja, plakete, odlikovanja, medalje, pohvalnice i nagrade od kojih valja izdvojiti Odlikovanje predsjednika Republike dr. Franje Tuđmana Redom Danice Hrvatske s likom Ruđera Boškovića, Državnu nagradu za znanost za životno djelo i Nagradu za životno djelo povodom 90. obljetnice osnutka i rada Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Javni nastupi akademika Slavka Cvetnića na radiju i televiziji zaslužuju poseban osvrt. Govorio je o različitim znanstvenim, stručnim i drugim aktualnim temama sudjelujući u 18 televizijskih i šest radijskih emisija.

Bio je član Hrvatskog veterinarskog društva, Hrvatskog mikrobiološkog društva, *International Union of Microbiology Societies, Federation of European Societies i European Society for Virology.* Uvršten je u nekoliko izdanja knjige TKO JE TKO, Enciklopedije i drugdje. Hobi su mu bili čitanje, osobito beletristike i memoara, te šetnja u prirodi.

Akademik Slavko Cvetnić nije podnosio beskorisne razgovore i površnost. Svoje suradnike često bi poticao da iza sebe ostavljaju pisani trag o svemu što rade i poduzimaju, da ne gube vrijeme na formalnostima i troše energiju na ono što ne pripada intelektualnom sveučilišnom miljeu, da drže do svoga dostojanstva sveučilišnog nastavnika, od odijevanja do najviše moralne razine koja poštuje studenta kao svog budućeg kolegu i nikako ne dopušta da se sveučilišni nastavnici upuštaju u bilo kakve privatne veze sa svojim studentima.

U jednom od naših posljednjih prijateljskih razgovora u rujnu 2015., koji je više težio monologu, spominjao je mnoga poznata imena hrvatskoga veterinarstva. Kao živi svjedok mnogih povijesnih događaja, izvrsno je ocrtao osobnosti nekih naših veterinarskih uglednika, posebice onih koji su bili djelatnici Fakulteta ili Instituta. Posebno se osvrnuo na nemili događaj hapšenja i pritvora akademika Eugena Topolnika, sudionika Drugoga svjetskog rata na partizanskoj strani i člana Komunističke partije, koji je, od te iste partije, bez ikakvih osnova bio okrivljen za sabotažu, uhapšen i u lisicama odveden iz svoga stana. Oslobođen je bio tek na intervenciju svoga suborca iz NOR-a dr. Vase Butozana iz Beograda, ali pod prijetnjom da o tome nikad i nikome ne govori.

Sa zanimanjem sam slušao i o drugim zanimljivim događajima koji se, izvjesno je, nikad neće naći u knjigama ili publikacijama na temu hrvatskog veterinarstva. Ostat će možda tek pokoja crtica kao djelić usmene predaje.

S pravom je jedan od njegovih asistenata svojedobno rekao da u svakom razgovoru s akademikom Slavkom Cvetnićem dozna nešto novo i da bi dnevno s njime trebalo razgovarati barem jedan sat. Doista, bili smo povlašteno što smo bili njegovi sugovornici i suradnici.

Akademik Josip Madić

UPUTE SURADNICIMA INFORMATIVNOGA DIJELA HVV-a

1. Hrvatski veterinarski vjesnik objavljivat će članke u svezi s redovitim rubrikama u časopisu, a iznimno i drugim temama nakon odluke Uredništva.
2. Potpisani autori tekstova sami odgovaraju za svoje stavove, iskazana mišljenja i objavljene fotografije.
3. Tekstove je potrebno poslati u programu MS Word, font 12, prored 1,5, a fotografije u JPG-formatu minimalne rezolucije 300 dpi.
4. Omogućena Vam je besplatna usluga lektoriranja rada, ali obvezno morate napomenuti da želite lekturu. U suprotnom nismo obvezni lektorirati.
5. Glavni urednik može od autora zahtijevati da izmijeni tekst ili ga može odbiti objaviti.
6. Tekstove možete dostavljati i pod pseudonimom, ali glavni urednik mora imati informaciju o identitetu autora teksta.
7. Glavni će urednik u svome radu poštivati pravila novinarske struke, a osobito načela istine i prava javnosti da prilikom objavljivanja sazna točne i potpune informacije iz poznatoga izvora. Prilikom predočavanja tekstova javnosti poštivat će načelo privatnosti te će sprječavati uvrede i klevete.
8. Radi lakšega kontakta molim autore da uz poslani tekst navedu broj telefona.
9. Rukopise možete slati na e-poštu: hvv.urednik@gmail.com ili faks: 031/497-430. Materijal možete dostaviti i na CD-u na adresu: Ivan Križek, Gornjodravaska obala 96, 31000 Osijek. Poslani materijal ne vraćamo.

UPUTE SURADNICIMA ZNANSTVENO-STRUČNOGA DIJELA HVV-a

60

1. HVV će ponajprije objavljivati radove korisne za svakodnevni veterinarski posao, bez obzira na to je li tematika u svezi sa svakodnevним veterinarsko-inspekcijskim poslovima ili poslovima u svezi sa svakodnevnom rutinom.
2. U HVV-u će se tiskati znanstveno-stručni radovi, od kojih će, osim opće koristi za struku, posebnu korist imati veterinari praktičari. Stručni i pregledni radovi ne moraju imati sve dijelove izvornih znanstvenih radova.
3. Na prvoj stranici rada treba napisati naslov rada na hrvatskom i engleskom jeziku te puno ime i prezime autora, potpuni naziv i adresu ustanove u kojoj je zaposlen svaki autor i suaautor uz obvezno ime i prezime i punu adresu autora određenoga za korespondenciju. Iza autora piše se sažetak na hrvatskom jeziku, a na kraju rada sažetak na engleskom jeziku.

Uvod treba sadržavati kratke spoznaje dosadašnjih istraživanja, a ako je riječ o izvornom radu, on osim spomenutoga mora sadržavati i hipotezu koja je osnova izvođenja rada.

Metode korištene tijekom izvođenja moraju biti kratke, jasne, a ako je riječ o pokusima za koje je potrebno odobrenje Ministarstva poljoprivrede RH, treba dostaviti presliku rješenja. Inače autor izjavljuje da za obavljanje pokusa i objavu rada nije trebalo spomenuto rješenje.

Rezultati se predočuju precizno, uz primjenu primjerenih statističkih metoda. Rezultate iz tablica nije potrebno ponovno prikazivati. U raspravi se interpretiraju rezultati i uspoređuju s dotad poznatim rezultatima istraživanja, iz čega slijede logični zaključci. Zaključci moraju biti sastavni dio ovog poglavlja.

Literaturni navodi počinju na posebnoj stranici, nižu se abecednim redom te moraju biti citirani kako je navedeno (Veterinarski arhiv, Veterinarska stanica).

4. U HVV-u će biti i važnih društvenih vijesti te novih zakonodavnih propisa s komentarom.
5. Objavljivat ćemo referate značajne za praksu, prikaze knjiga i drugih publikacija.

6. Izvorne i stručne rasprave, radovi iz povijesti te prikazi obljetnica mogu imati od 5 do 15 kartica (pisanih u MS Wordu, veličina fonta 12, prored 1,5). Ako je rad zanimljiv i značajan za struku, bit će prihvaćen i veći broj kartica.
 - a. Mišljenja, prijedlozi i sučeljavanja mogu imati od 2 do 5 kartica,
 - b. Literaturni zapisi od 4 do 10 kartica.
7. Uredništvo časopisa može tražiti od autora da autor popravi svoj rad ili može odbiti rad.
8. Svaka rasprava mora imati kratak sažetak.
9. Slike i prilozi moraju biti primjerene kvalitete za tiskanje te ih se dostavlja kao zaseban dokument u privitku.
10. Rukopisi se ne vraćaju.
11. Autore treba citirati na sljedeći način:
 1. ako je jedan autor: Grabarević (1990.)
 2. ako su dva autora: Grabarević i Džaja (1999.)
 3. ako su tri i više autora: Grabarević i sur. (2010.).
12. U pregledu literature potrebno je navoditi samo autore koji se citiraju u raspravi, i to prema uputama koje se prilažu:
 1. **knjiga:** MUNRO, R., M. C. MUNRO (2008): Animal abuse and unlawful killing Forensic veterinary pathology. Saunders Elsevier. Edinburg, London, New York, Oxford, Philadelphia, St. Louis, Sydney, Toronto.
 2. **poglavlje u knjizi:** BERGER, B., C. EICHMANN, W. PARSON (2008): Forensic Canine STR Analysis. U: Coyle, H. M.: Nonhuman Forensic DNA Typing: Theory and Casework Applications. CRC Press. Boca Raton (45-68).
 3. **disertacija:** GRABAREVIĆ, Ž. (1990): Pokusno trovanje tovnih pilića trikotecenskim mikotoksinima (T-2 i DAS); patohistološki i biokemijski nalazi. Disertacija, Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
 4. **zbornik radova:** DOBRANIĆ, T., M. SAMARDŽIJA., D. ĐURIČIĆ., I. HARAPIN., S. VINCE., D. GRAČNER., M. PRVANOVIĆ., J. GRIZELJ., M. KARADJEOLE., LJ. BEDRICA., D. CVITKOVIĆ (2008.): The metabolic profile of boer goats during puerperium. XVI kongres Mediteranske federacije za zdravlje i produktivnost (Zadar, 22-26. travnja 2008). Zbornik radova. Zadar (403-408).
 5. **zbornik sažetaka:** BOSNIĆ, M., A. BECK, A. GUDAN KURILJ, K. SEVERIN, I.C. ŠOŠTARIĆ – ZUCKERMANN, R. SABOČANEC, B. ARTUKOVIĆ, M. HOŠTETER, P. DŽAJA, Ž. GRABAREVIĆ (2009): Prikaz patologije ovaca na području republike Hrvatske od 1960. do 2006. godine. Znanstveno stručni sastanak "Veterinarska znanost i struka" (Zagreb, 1-2. listopada 2009). Zbornik sažetaka. Zagreb, (80-81).
 6. **časopis:** CLARKE, M., N. VANDENBERG (2010): Dog attack: the application of canine DNA profiling in forensic casework. Forensic. Sci. Med. 6, 151-157.
 7. **pravni akti:** ANONYMUS (2007): Zakon o veterinarstvu. Narodne novine, br. 41/2007.
13. Predaja rukopisa:

Molimo Vas da stručne i znanstvene radove, rasprave za stručni dio časopisa šaljete na CD-disku na adresu: prof. dr. sc. Petar Džaja, Veterinarski fakultet, Heinzelova 55, 10 000 Zagreb. Radovi se mogu poslati i elektroničkom poštom: dzaja@vef.hr, bez tiskanoga primjerka. Radovi će biti poslani na recenziju stručnjacima koji se bave tematikom koju rad obrađuje.
14. Svaki autor treba navesti: akademski stupanj, naziv i adresu organizacije u kojoj radi, zvanje i funkciju u organizaciji u kojoj radi. Zbog lakšega kontakta molimo autore da navedu broj telefona.

1 tableta. 12 tjedana. Bravo, Bravecto.

Tako je bilo nekad.

Ovako je danas.

Ubija više od 98% buha i krpelja u roku od 12 sati.

Brzina ubijanja ostaje jednaka tijekom svih 12 tjedana.

BRAVECTO[®]
samo na / veterinarski recept